

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Pakruojo rajono 2023–2027 metų vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023–2029 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☒ Taip ☐ Ne
VPS tema	Paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimas
VPS data:	2023-05-25
VPS versija:	1, patvirtinta visuotinio susirinkimo protokolo Nr. S-2023-2

TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)	3
1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	3
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)	19
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	19
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS).....	19
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA	20
II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI)	23
6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI.....	23
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI	23
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	24
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS.....	25
III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)	26
10. VPS PRIEMONĖS	26
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS	27
12. VPS FINANSINIS PLANAS	27
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	28
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI	33
15. VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA	34
IV DALIS: VPS PRIEDAI	38

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“ (toliau – VVG) yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti atstovaujamos veiklos teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius. VVG skatina vietos iniciatyvas ir permainas kaimo vietovėse, veiklą grįsdama trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios partnerystės principu, įtraukdama į šį procesą bendruomenių, kitų socialinių, ekonominių partnerių bei asociacijų, vietos valdžios ir verslo atstovus. VVG įsteigta 2004 m. rugpjūčio 2 d., steigėjų grupė iš 16 asmenų. Iki 2022 m. VVG narių skaičius tendencingai augo ir šiuo metu yra 46.

VVG narių ir valdybos narių kompetencijos, aktyvumas ir įsitraukimas į VPS įgyvendinimą. VVG nariais yra juridiniai ir fiziniai asmenys: pilietiniai visuomenei atstovauja 19 narių, iš jų 14 juridiniai asmenys, 5 fiziniai asmenys, verslo sektoriui atstovauja 18 narių, iš jų 8 juridiniai asmenys, 10 fizinių asmenų, valdžios sektoriui atstovauja 9 nariai, iš jų 1 juridinis asmuo, 8 fiziniai asmenys. VPS įgyvendinimo metu VVG nariai dalyvavo visuotiniuose narių susirinkimuose, kurių per 2014–2022 metų laikotarpį įvyko 17, informaciniuose renginiuose, mokymuose, dalijosi su VPS susijusia informacija, žiniomis, patirtimi, dalyvavo vietos gyventojų aktyvinimo veiklose.

VVG organai yra: visuotinis narių susirinkimas, vienasmenis valdymo organas – pirmininkas, kolegialus valdymo organas – valdyba, revizorius. VVG valdyba sudaryta iš 12 asmenų. VVG nariais yra 4 tinklinės organizacijos: 1) Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ (jungia rajono jaunimo organizacijas); 2) Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyrius (veikia pažeidžiamų, negalią turinčių asmenų teisių ir gerovės užtikrinimo srityje); 3) Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija (jungia rajono verslininkus); 4) Lietuvos ūkininkų sąjungos Pakruojo rajono skyrius (jungia rajono ūkininkus). VVG valdyboje, pilietinės visuomenės sektoriuje Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjungai „Apskritasis stalas“ atstovauja Paulina Macevičienė, Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyriui atstovauja Gabrielė Magelinskaitė. VVG valdybos nariai yra išklause kursų šiomis temomis: „LEADER metodo taikymas kaimo plėtros procese“, „Vietos gamybos žemės ūkio ir maisto produktų vartojimo didinimas plėtojant trumpąsias maisto tiekimo grandines ir formuojant vietos maisto sistemas savivaldybių lygiu“. Taip pat dalyvavo VTEK mokymuose tema „Viešų ir privačių interesų derinimas“. Vienas valdybos narys yra išklause LR specialiųjų tyrimų tarnybos mokymus „Korupcijos samprata ir pasireiškimas Lietuvoje. Korupcijos rizikos viešuosiuose pirkimuose. Antikorupcinės aplinkos kūrimas“.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

VVG teritorija, kuri sutampa su Pakruojo rajono savivaldybės ribomis išskyrus Pakruojo miestą, yra šalies šiaurėje ir patenka į Žiemgalos žemumos etnokultūrinį regioną. Teritorija sutampa su derlingąja Vidurio žemuma ir vakarinėmis Baltijos aukštumų plynaukštėmis bei užima 1 311 kv. km teritoriją (15,0 proc. Šiaulių apskrities ploto). VVG teritorija nuo 2014 metų nesikeitė.

Šiaurinė VVG teritorijos dalis išsidėsčiusi Žiemgalos žemumos pietiniame pakraštyje, pietinė dalis – Mūšos–Nemunėlio žemumoje. Patogią VVG teritorijos geografinę padėtį sąlygoja pakankamai nedidelis atstumas iki didžiausių šalies miestų ir kaimyninių apskričių centrų: atstumas nuo Pakruojo iki Vilniaus yra 184 km, iki Kauno – 152 km, iki Klaipėdos – 200 km. Teritorija patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną. Taip pat VVG teritorija patenka į Valstybinį Lietuvos-Latvijos pasienio regioną. Teritorijos nekerta tarptautiniai keliai ir magistralės. Susisiekimą rajone užtikrina teritoriją kertantys 7 krašto ir 39 rajoniniai keliai. VVG teritorija ribojasi su Latvijos Respublika. Per ją eina geležinkelio linija, jungianti rajoną su Radviliškio miestu. Teritorijoje yra viena stotis, įsikūrusi Jovarų kaime. Traukinių transportu vykdomas tik krovinių pervežimas. Oro ir vandens transporto VVG teritorijoje nėra.

VVG teritorijoje yra įsikūręs vienas miestas – Linkuva, 5 mažesni miesteliai bei 249 gyvenamosios vietovės (žr. 1 lent.). Taip pat VVG teritorijoje yra 7 viensėdžiai [1]. VVG teritoriją sudaro 8 seniūnijos:

Guostagalio, Klovainių, Lygumų, Linkuvos, Pakruojo (be Pakruojo miesto), Pašvitinio, Rozalimo ir Žeimelio. Iš seniūnijų aptarnaujamų teritorijų gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos.

VVG teritorijoje 2021 metais gyveno 14 233 gyventojai (žr. 2 lent.). Gyvenvietėse iki 9 gyventojų gyveno 449 asmenys. Palyginus su 2011 metais, jų skaičius sumažėjo 1,0 proc. Kaimuose iki 200 gyventojų gyveno 6 321 gyventojai (49,0 proc. visų kaimo vietovių gyventojų). Kaimuose ir miesteliuose nuo 201 iki 1000 gyventojų gyveno 6 629 (51,0 proc. visų kaimo gyventojų), miesteliuose nuo 1 001 iki 2 999 gyveno 1 283 gyventojai, o miestuose nuo 3 000 iki 6 000 gyventojų gyveno 4 594 asmenys (žr. 3 lent.).

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Pakruojo rajono kraštovaizdyje vyrauja savitos, lygios kaip stalas Žiemgalos ir Mūšos–Nemunėlio žemumos, kurias skiria Linkuvos kalvagūbris. Vienintelės Lietuvoje dolomitinės skaldos atodangos yra ir sėkmingo verslo teritorijos ir gražiai deri su nedidelių, sraunių upelių vingiais, tvenkiniais, miškais ir medžių gojais. Gedžiūnų, Raudonpamūšio, Laumenio miškai ir Kruojos, Mūšos upių slėniai priskiriami Natura 2000 vieningam specialių saugomų teritorijų Europos ekologiniam tinklui.

Nuo senų laikų dėl našių ir žemdirbystei palankių žemių, priskiriamų prie aukščiausios kategorijos Lietuvoje (42–50), daugelis gyventojų verčiasi žemdirbyste. Žemdirbių kraštą net 72,0 proc. sudaro žemės naudmenos, iš kurių 96,0 proc. – tai ariama žemė. Senosios kartos ūkininkai perduodami naujai kartai savo patirtį, kuria gamtai ir gyventojui draugišką ūkininkavimą, aukštesnės pridėtinės vertės švarių produktų gamybą, taiko tvaraus poveikio aplinkai ir atsparumo klimato kaitai metodus ir principus, siekia naujų technologijų įsigijimais ir progresyvia biodinamika iš mažiau apdirbimo žemės ploto turėti didesnę produktų kiekybę ir kokybę augimą. Apie senas žemdirbystės ir amatų tradicijas byloja Pakruojo dvaro, Akmenėlių, Balsių, Pavėzgių, Pamūšio ir Klovainių dvarelių krašto kultūra, kaip gyvieji muziejai atkuriantys laikmečio tradicijas, įtraukiantys lankytojus pajaušti dvaro gyvenimą.

Miestelėnų gyvenimo ypatumus Pakruojo krašte suformavo ypatingą urbanistinę vertę turintys Rozalimas ir Linkuva, kaip vieningi planuotos teritorijos traukos objektai, turintys gausiai iliustruojančią architektūrinę gyvąją tautinę materiją: statinius, susiekimo gatves, dvasingumo namus ir žaliuosius vaizdinius.

Pakruojo krašto gyvenimo spalvas kuria vietiniai iškilūs praeities žmonės: tai pirmasis Lietuvos fizikas-chemikas Teodoras Grotusas, pirmasis vyriausiasis Lietuvos kariuomenės vadas Silvestras Žukauskas, pirmasis Lietuvos partizanas, žuvęs už Lietuvos nepriklausomybę Aleksandras Vainauskas, pirmosios Lietuvių kalbos gramatikos autorius Gothardas Frydrichas Stenderis, taip pat rašytojas Juozas Paukštelis ir kompozitorius Juozas Pakalnis. Kartu su vietiniais kūrėjais Pakruojo kraštą garsina sėslūs amatininkai ir verslininkai nuo seno įvaldę dievdirbio, audėjo, odininko, dailidės, kalvio, pynėjo, aludario meistrystę. Šimtus metų žemdirbiškų tradicijų liudininkai – vėjo malūnai, kurie nešė žmonėms svajingas viltis ir duonos gerąją žinią, dabar jie tapę vietos architektūros ir technikos paveldo paminklais, įtvirtinančiais svarbiausią vietos krašto gyventojų savybę – didelį, atvirą ir nuoširdų vaišingumą, priimti kiekvieną atvykstantį, kiekvieną pasiliekančią.

Pakruojo rajonas yra išskirtinis tuo, kad tai viena rečiausiai apgyvendintų teritorijų Lietuvoje. Pagal gyventojų tankį rajonas užima 51 vietą tarp 60 savivaldybių. Be to, Pakruojo rajonas yra lyderis aplinkosauginio sąmoningumo srityje (1 vieta tarp Lietuvos savivaldybių) [2]. Taip pat Pakruojo rajonas užima 3 vietą tarp Lietuvos savivaldybių savo kultūros paveldo objektų gausa [3].

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Siekiant įtraukti visas suinteresuotas grupes į naujos VVG vietos plėtros strategijos rengimą, buvo organizuojamos darbo grupės ir rengiami susitikimai su VVG teritorijoje veikiančių nevyriausybių ir bendruomenių organizacijų, verslo, vietos savivaldos atstovais ir gyventojais.

2023 m. vasario 20 – kovo 6 dienomis vyko internetinė VVG teritorijos gyventojų apklausa ir vietos organizacijų nuomonės apklausa. Apklausomis buvo pasidalinta VVG ir partnerių interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, taip pat potencialiems respondentams apklausos buvo siunčiamos el. paštu.

Gyventojų apklausoje dalyvavo 319 respondentų. Apklausos dalyvių nuomone, jų gyvenamoji vietovė yra patraukli gyventi (taip – 63,0 proc., iš dalies – 29,0 proc., ne – 8,0 proc.) ir svečiuotis (taip – 47,0 proc., iš dalies – 30,0 proc., ne – 13,0 proc., negaliu atsakyti – 9,0 proc., nenurodyta – 9,0 proc.), tačiau mažiau patraukli dirbti (taip – 25,0 proc., iš dalies – 32,0 proc., ne – 3,0 proc., negaliu atsakyti – 1,0 proc., nenurodyta – 7,0 proc.) ir investuoti (taip – 15,0 proc., iš dalies – 31,0 proc., ne – 34,0 proc., negaliu atsakyti – 9,0 proc., nenurodyta – 9,0 proc.). Respondentai labiausiai išskiria Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) gamtą, kraštovaizdį, gamtinius išteklius (55,0 proc.), krašto dvarų architektūrą ir kultūrą (43,0 proc.), aktyvias bendruomenines organizacijas (26,0 proc.). R 1

Vertinant Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) socialinę situaciją, respondentai buvo paprašyti pateiktus teiginius įvertinti penkiabalėje sistemoje (skaičiuotas balų vidurkis). Apklausos rezultatai atskleidžia, kad čia gyventojai yra draugiški, svetingi, linkę padėti (3,46), vietos gyventojai nepatiria diskriminacijos tikėjimo, įsitikinimų, socialinio statuso, lytinės orientacijos ir t.t. pagrindu (3,41), kaimo bendruomenės bei kitos NVO veikia efektyviai (3,15). R 2 Kalbant apie ekonominę ir užimtumo situaciją, anot respondentų, užtikrinta ryšių ir IT (pvz. mobilaus ryšio, interneto prieiga, elektroninių paslaugų, duomenų prieinamumas ir pan.) paslaugų kokybė (3,59), daug vietoje pagamintų produktų (gaminių ar paslaugų) realizuojama už savivaldybės ribų (3,12), verslininkai ir ūkininkai aktyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime (pvz., iniciatyvų rėmimas, vietos politikos formavimas) (3,08).

Apklausos dalyviai vertino, kokios plėtros sritys ateityje turėtų būti remiamos ir įtrauktos į naują VPS (skaičiuoti balų vidurkiai). Gyventojai atkreipė dėmesį į naujų įmonių ir darbo vietų kūrimą (4,45), jaunimo aktyvinimą, jaunų žmonių iniciatyvų skatinimą (4,40), viešų paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, laisvalaikio ir pan.) kaimo vietovėse prieinamumą ir plėtrą (4,33). R 3

Apklausos duomenys atskleidžia, kad didžioji dalis respondentų pritaria (72,0 proc.), kad siekiant plėtoti Pakruojo rajono gyvenimo kokybę ir verslo aplinką, vietos plėtros strategijoje būtų skiriamas teminis dėmesys paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimui, iš dalies pritaria kiek daugiau nei penktadalis (22,0 proc.), negali atsakyti 4,0 proc., neatsakė 1,0 proc., nepitaria 1,0 proc.

Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) jaunų žmonių (iki 40 m.) situaciją, anot respondentų, pagerintų galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas (vaikų priežiūros organizavimas ir pan.) (61,0 proc.), didesnės jaunimo verslo iniciatyvų finansavimo galimybės (60,0 proc.) ir jaunimo laisvalaikio (kultūros, sporto ir pan.) galimybių didinimas (50,0 proc.). Vyresnio amžiaus žmonių (65 m. ir vyresnių) situaciją pagerintų jiems skirtų laisvalaikio galimybių didinimas (66,0 proc.), galimybės vienišam gyventojui pabendrauti su kitu žmogumi užtikrinimas (55,0 proc.) ir viešojo susisiekimo paslaugų priderinimas prie senjorų poreikių (54,0 proc.). R 4

VVG organizacijų tyrime dalyvavo 45 respondentai. Didžioji dalis respondentų (29,0 proc.) atstovavo bendruomeninę organizaciją, daugiau nei ketvirtadalis (27,0 proc.) – verslo, žemės ūkio subjektus (pvz., smulkų ar vidutinį verslą, žemės ūkio bendrovę, ūkininką ir pan.), 20,0 proc. – viešojo administravimo instituciją ar įstaigą, 11,0 proc. – jaunimo ar su jaunimu dirbančią organizaciją, 7,0 proc. – kitą nevyriausybines organizaciją, o 7,0 proc. organizacijos tipo nenurodė.

Pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduria respondentai vykdydami veiklą, yra finansų ir kitų materialių išteklių trūkumas (80,0 proc.), motyvuotos ir kvalifikuotos darbo jėgos (darbuotojų ir savanorių) stoka (49,0 proc.), vietos valdžios ir/ar gyventojų supratimo bei palaikymo trūkumas (49,0 proc.). R 5

Apklausos dalyviai buvo paprašyti nurodyti, kokius bendradarbiavimo ryšius palaiko jų organizacija su kitomis institucijomis ir organizacijomis. Anot respondentų, su rajono savivaldybe (49,0 proc.), seniūnijomis (56,0 proc.) dažniausiai palaikomi stiprūs, dalykiniai ryšiai, daugiau draugiški nei dalykiniai ir reti palaikomi su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis (po 36,0 proc.) ir ūkininkais (po 36,0 proc.), su VVG (36,0 proc.), kitomis nevyriausybėmis organizacijomis (36,0 proc.), jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis (29,0 proc.), verslo subjektais (44,0 proc.).

Respondentai penkiabalėje sistemoje vertino organizacijos įplaukų šaltinius ir jų svarbą per paskutinius 3 metus (skaičiuotas balų vidurkis). Daugiausiai įplaukų gauta iš savivaldybės skirtų lėšų (4,3), ūkinės veiklos (pvz. pardavimų, mainų ir pan.) (4,0) ir nario mokesčio (4,0).

Aktualiausios Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) socialinės plėtros problemos, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti rengiama vietos plėtros strategija, anot apklausos dalyvių, yra jaunimo (iki 40 m.) išvykimas (58,0 proc.), demografiniai procesai (gyventojų skaičiaus mažėjimas, gyventojų vidutinio

amžiaus didėjimas, gimstamumo mažėjimas, mirtingumo didėjimas ir t.t.) (58,0 proc.), gyventojų nesidomėjimas bendruomenės gyvenimu (47,0 proc.). Tvarios ekonomikos plėtros problemos – darbo vietų ir įsidarbinimo galimybių trūkumas (71,0 proc.), mažos vietos gyventojų pajamos (47,0 proc.), priemonių turizmo plėtrai skatinti stoka (rinkodara, vietos produkcija ir paslaugos ir pan.) (38,0 proc.). R 6

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Gyventojų kaitos tendencijos. Nuolatinių gyventojų skaičius, lyginant 2014–2023 m. pradžią tendencingai mažėjo: šalyje 2,84 proc., Šiaulių apskr. 8,40 proc., Pakruojo r. 17,82 proc. Rajono rodiklis mažėjo net 6 kartus daugiau. R 7 Pakruojo r. VVG gyventojų skaičius 2022 m. – 13 945 asm. (gyventojų surašymo duomenimis 2021 metais – 14 233 asm.), lyginant su 2014 m. (18 154 asm.), gyventojų skaičius sumažėjo 4 209 asmenimis, t.y. 23,18 proc. R 8

Gyventojų kaitos tendencijas lemia neigiama natūrali gyventojų kaita, kuri vyrauja tiek šalyje, tiek Šiaulių apskr., tiek ir Pakruojo r. Demografiniai Pakruojo r. rodikliai ženkliai viršijo šalies ir Šiaulių apskrities rodiklius. Lyginant 2014–2022 m. gimusių skaičiaus mažėjimas Pakruojo r. ženkliai didesnis nei šalyje ir Šiaulių apskrityje: Pakruojo r. sumažėjo 54,07 proc. (nuo 209 iki 96 asm.), Šiaulių apskr. – 32,57 proc. (nuo 2 714 iki 1 830 asm.), šalyje – 27,70 proc. (nuo 30 369 iki 21 957 asm.). R 9 Lyginant 2014–2022 m. mirusių skaičius tendencingai didėjo: Pakruojo r. – 3,71 proc. (nuo 377 iki 391 asm.), Šiaulių apskr. – 1,41 proc. (nuo 4 113 iki 4 171 asm.), šalyje – 0,18 proc. (nuo 40 252 iki 40 325 asm.). R 10

2022 m. duomenimis, gyventojų tankis Pakruojo r. – 14 gyv./km², t.y. 3 kartus mažesnis nei šalyje – 43 gyv./km², Šiaulių apskr. – 31 gyv./km² (žr. 4 lent.). Pagal gyventojų tankį Pakruojo rajono savivaldybė užėmė 51 vietą tarp 60 Lietuvos savivaldybių. R 11

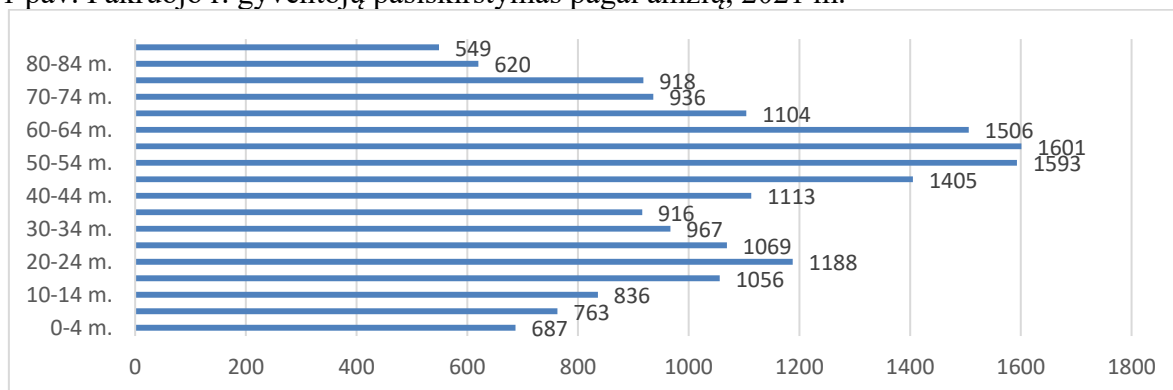
Medianinis gyventojų amžius Pakruojo r. yra didesnis nei šalyje: atitinkamai 48 m. ir 44 m. Lyginant 2014–2022 m. pradžią augo: šalyje – 5,0 proc. (nuo 42 iki 44 m.), Šiaulių apskr. – 7,0 proc. (nuo 44 iki 47 m.), Pakruojo r. – 9,0 proc. (nuo 44 iki 48 m.) (žr. 4 lent.). R 12

Demografinės senatvės koeficientas 2022 m. metų pradžioje Pakruojo r. (182 asm.) ženkliai didesnis nei šalies (132 asm.) ir Šiaulių apskrities (157 asm.). Rodiklis Pakruojo r. ypatingai išaugo per paskutinius 3 metus. R 13

Skirtingai nei šalyje ir Šiaulių apskrityje, Pakruojo r. neto migracija, lyginant 2014–2022 m. išliko neigiama (2022 m. –139), kai tuo tarpu tiek šalyje, tiek Šiaulių apskr. nuo 2019 m. iš neigiamos keitėsi į teigiamą (žr. 5 lent.). R 14 Tai yra dar viena gyventojų mažėjimo priežastis Pakruojo r.

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, tautybę ir išsilavinimą. Pakruojo r. dominuoja darbingo amžiaus gyventojai (žr. 1 pav.), kurie 2022 metais sudarė 62,9 proc., vaikai (iki 18 metų) – 14,7 proc., o pagyvenę (65 metų ir vyresnio amžiaus) asmenys – 21,9 proc. R 15

1 pav. Pakruojo r. gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, 2021 m.

Šaltinis: 2021 m. Gyventojų ir Būstų surašymo duomenys.

2021 m. duomenimis, VVG teritorijoje gyventojų pasidalijimas pagal lytį šiek tiek vienodesnis nei šalyje: VVG teritorijoje moterys sudaro 52,0 proc., o šalyje – 54,0 proc. (žr. 6 lent.) R 16 Analizuojant

situaciją seniūnijose, didžiausia moterų dalis gyvena Pakruojo seniūnijoje (54,84 proc.), o mažiausiai – Guostagalio (50,29 proc.). Daugumos seniūnijų moterų dalis buvo 52,0 proc.

Pakruojo r. lietuviai sudaro 98,9 proc., tuo tarpu Šiaulių apskrityje – 96,8 proc., šalyje – 86,4 proc. (žr. 7 lent.). Daugiausiai rajone gyvena rusų (91 asmuo), ukrainiečių (41 asmuo) ir lenkų (24 asmenys). Daugiausiai kitos tautybės gyventojų gyvena Pakruojo (114 asmenų), Rozalimo ir Žeimelio (po 56 asmenis) seniūnijose, o mažiausiai – Pašvitinio seniūnijoje (21 asmuo).

2021 m. Pakruojo r. gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą: gyventojai su aukštesniu išsilavinimu sudaro 14,5 proc., aukštesniu – 17,1 proc., viduriniu – 33,9 proc., pagrindiniu – 18,6 proc., pradiniu – 13,7 proc., neturintys pradinio – 2,3 proc., t. y. rajone dominuoja gyventojai, turintys vidurinį išsilavinimą ir tai atitinka šalies vidurkį. Pastebėtina, kad gyventojų dalis, turinti aukštąjį išsilavinimą yra beveik dvigubai mažesnė (14,5 proc.) nei šalies (27,0 proc.) vidurkis (žr. 8 lent.). R 17

Gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. Iš 2021 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenų nėra galimybės sužinoti, kaip pasiskirsto gyventojai pagal pragyvenimo šaltinį (darbo užmokestį, pajamų iš savo ar šeimos verslo, pensijos, pašalpos ar kitų asmenų išlaikymas), tačiau galima išskirti, kad Pakruojo rajono savivaldybėje 2021 m. didžiausią dalį (46,7 proc.) sudarė dirbantys gyventojai. Antrą pagal dydį grupę sudarė asmenys, gaunantys pensiją ar kapitalo pajamas (28,6 proc.), o trečią grupę sudarė studentai ar moksleiviai (7,9 proc.) (žr. 11 lent.).

Socialinę atskirtį patiriantys gyventojai. Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų skaičius, lyginant 2018–2022 m., mažėjo: daugiausiai mažėjo globojamų vaikų skaičius – 36,69 proc. (nuo 139 iki 88), socialinės rizikos vaikų – 32,43 proc. (nuo 37 iki 25), vaikų skaičius šeimose, patyrusiose riziką – 30,22 proc. (nuo 417 iki 291). Tik vienoje grupėje – šeimos, patyrusios riziką – rodiklis išaugo 8,24 proc. (žr. 9 lent.) R 18

Rajone 2022 metais 13,9 proc. visų rajono gyventojų buvo suaugę neįgalūs asmenys, 0,7 proc. – neįgalūs vaikai, 10,7 proc. visų rajone gyvenančių vaikų – vaikai šeimose, patyrusiose riziką, o globojami vaikai – 3,2 proc. visų rajone gyvenančių vaikų.

Socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Pakruojo r., lyginant 2014–2022 m., tendencingai mažėjo – 46,0 proc. Rodiklis neženkliai didesnis nei Šiaulių apskrityje (45,0 proc.) ir kiek mažesnis nei šalies (49,0 proc.). (žr. 10 lent.) R 19

Lyginant 2019–2021 m., socialinės pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 9,0 proc. (nuo 1 093 iki 995 asm.), iš jų ilgalaikių pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 31,85 proc. (nuo 314 iki 214); 2021 m. ilgalaikiai pašalpos gavėjai sudarė 21,51 proc. visų gavėjų. R 20

Lyginant 2017–2022 m., skurdo rizikos lygis Pakruojo r. sumažėjo nuo 39,5 proc. iki 22,5 proc. R 21

Tam įtakos turėjo augantis minimalus darbo užmokestis šalyje, didėjančios socialinės išmokos (pvz., už vaikus) bei didėjantis gyventojų užimtumas. Pakruojo r. 2021 m. socialinės paramos veiksmingumo indeksas didesnis (6,05) nei šalies vidurkis (5,24). Rodiklis stabiliai augo nuo 2017 m. R 22

Lyginant 2017–2021 m., Pakruojo rajono savivaldybės išlaidos socialinėms paslaugoms padidėjo nuo 939 500 Eur iki 1 741 600 Eur, t. y. 85,38 proc. Savivaldybės išlaidų nevyriausybinėms organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti sumažėjo nuo 265 000 Eur iki 218 100 Eur, t. y. 17,7 proc. 2021 m. socialinių paslaugų, teikiamų NVO, išlaidų dalis sudarė 12,5 proc. R 23

Pakruojo rajono savivaldybėje per 2020 ir 2021 metus stipriai išaugo savižudybių skaičius – atitinkamai 7 ir 8 savižudybės (2018 metais – 5, o 2019 metais – 3) [4]. Per 2014–2021 metus savižudybių skaičius svyravo tarp 3–15 atvejų. Savivaldybėje 100 tūkst. gyventojų teko 42,9 savižudybės, o Lietuvoje – 20,1 savižudybės. Taigi, santykinai rajone situacija yra dvigubai prastesnė. Todėl ši problema savivaldybėje yra prioritetinga [4].

Taip pat viena iš prioritetingų sveikatos problemų yra mirtingumas nuo išorinių priežasčių (pvz., transporto įvykiuose, kritimai, griuvimai, tyčiniai susižalojimai ir kt.). 2021 metais rajone buvo 27 tokie atvejai. Lyginant su 2014 metais (34 atvejai), 2021 metais tokių atvejų sumažėjo penktadaliu [4]. Palyginimui, 2021 metais Pakruojo rajono savivaldybėje 100 tūkst. gyventojų teko 114,7 atvejų, o Lietuvoje – 86,3 atvejai.

Trečia prioritetinga sveikatos problema rajone yra mirtingumas nuo cerebrovaskulinių (smegenų kraujagyslių, t. y. vienos iš kraujotakos sistemos) ligų. Rajone 2021 metai 100 tūkstančių gyventojų teko

257,2 atvejais, o Lietuvoje – 186,0 atvejo [4]. Taigi, rajone nuo smegenų kraujagyslių ligų santykinai mirštama 1,38 karto dažniau nei Lietuvoje. Per 2014–2021 metų laikotarpį šis skaičius išaugo septintadaliu (nuo 41 atvejo 2014 metais iki 48 atvejų 2021 metais) [4]. Apibendrinant pastebima, kad rajone vienos svarbiausių sveikatos problemų kyla dėl sveikos gyvensenos trūkumo (pvz., didesnio fizinio aktyvumo, sveikesnės mitybos, geresnės psicho-emocinės būklės ir kt.). Viena iš visuomenės sveikatos biuro rekomendacijų yra didinti paslaugų prieinamumą gyventojams psichinės sveikatos stiprinimui [4].

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad vietos gyventojai socialinę situaciją vertina vidutiniškai. Kiekvienam socialinės plėtros aspektui 20,0–40,0 proc. respondentų skyrė 3 balus iš penkių. Kitaip tariant, daugelis respondentų nurodė, kad socialinė situacija yra normali, t. y. panaši kaip ir visur Lietuvoje. Nežiūrint į tai, respondentai geriausiai vertino tai, kad vietos gyventojai yra draugiški, svetingi ir linkę padėti (3,46 balo iš 5 galimų), o vietos gyventojai nepatiria diskriminacijos koku nors pagrindu (pvz., tautybės, religijos ir kt.) (3,41 balo). Santykinai prasčiausiai socialinėje plėtroje buvo įvertinta gyventojų psicho-emocinė sveikata (2,70 balo) bei paslaugos jaunoms šeimoms, auginančioms vaikus (2,65 balo).

Apibendrinant socialinę situaciją VVG teritorijoje ir Pakruojo rajone, atkreipiamas dėmesys, kad gyventojų skaičius nuo 2014 metų sumažėjo beveik ketvirtadaliu, demografinės senatvės koeficientas yra ženkliai didesnis nei Šiaulių apskrityje ar Lietuvoje, o gyventojai su aukštuoju išsilavinimu sudaro santykinai nedidelę dalį. Todėl vietos socialinė plėtra susiduria su sudėtingais iššūkiais, kai nykstančioms vietos gyvenvietėms vis sudėtingiau spręsti socialinių ir kitų paslaugų prieinamumo uždavinius, didėjančios socialinės išlaidos didina finansinę našą savivaldybės biudžetui, o sparčiai besikeičiantis ekonominis ir socialinis gyvenimas (žaliasis kursas, skaitmenizacija, ekonomikos sektorių ir darbo rinkos transformacija) daugelį vietos gyventojų dar labiau stumia į socialinę atskirtį.

Socialinės situacijos atitikimas VVG teritorijos vizijai. VVG teritorijos vizija – 2G žemės ūkio ir 5G bendruomenės kraštas. Vizija kviečia susitelkti vietos gyventojus į naujos kartos (5G šiuo metu visuomenėje asocijuojasi su naujausios kartos interneto ryšiu) bendruomenę, kuri, visų pirma, turi būti sumani, imli naujovėms, o taip pat garantuoti kiekvienam savo bendruomenės nariui, kad jis neliks socialinėse paraštėse. Sparčiai mažėjantis gyventojų skaičius gali būti sustabdytas, kai vietos bendruomenės sutelktai ugdytų savo verslumo gebėjimus, sieks savarankiškai spręsti paslaugų prieinamumo kiekvienam iššūkius bei norės maksimaliai greitai įsisavinti vykstančių pokyčių teikiamas galimybes, o ne pasyviai sulaukti dar sudėtingesnių iššūkių.

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Informacija apie ES ir kitų fondų pritraukimą į teritoriją. Pakruojo rajono savivaldybė, pasinaudodama 2014–2020 m. finansavimo galimybėmis, įgyvendino 56 projektus, kuriems buvo skirta finansavimas – 8 908 304,90 Eur (žr. 12 lent.). Lyginant investicijas (nuo išmokėto finansavimo) 1 gyventojui, Pakruojo r. (462,39 Eur) kiek daugiau nei trigubai atsilieka nuo Šiaulių apskrities (1 587,51 Eur) ir šalies (1 795,71 Eur) vidurkio. R 24

Nedarbo lygis ir jo tendencijos. Lyginant 2014–2022 m., registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis mažėjo: šalyje 5,26 proc. (nuo 9,5 iki 9), Šiaulių apskr. – 9,28 proc. (nuo 9,7 iki 8,8), Pakruojo r. – 16,16 proc. (nuo 9,9 iki 8,3). R 25 Analizuojamu laikotarpiu registruotų bedarbių skaičius Pakruojo r. mažėjo beveik 3 kartus greičiau (21,3 proc.) nei šalyje (7,8 proc.), Šiaulių apskrityje fiksuotas – 14,0 proc. rodiklio mažėjimas (žr. 13 lent.). R 26

2022 m. duomenimis, Pakruojo r. vyrauja vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius tūkst. asm. ir sudaro 42,6 proc. visų bedarbių skaičiaus. R 27 Jaunų bedarbių 16–29 m. skaičius sudaro 14,0 proc. nuo visų bedarbių. (žr. 13 lent.) R 28

Lyginant 2014–2022 m., registruotų ilgalaikių bedarbių skaičius Pakruojo r. mažėjo daugiau nei šalyje ir Šiaulių apskrityje: Pakruojo r. 75,4 proc., Šiaulių apskr. – 64,3 proc., šalyje – 48,3 proc. Ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų bedarbių (10,8 proc.) yra mažesnė nei Šiaulių apskrities (14,7 proc.) ir šalies vidurkis (17,5 proc.) (žr. 14 lent.) R 29

VVG teritorijos gyventojų užimtumas. 2021 m. duomenimis, Pakruojo r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominę aktyvumą: darbo jėga – 8 997 (dalis nuo visų gyventojų – 54,4 proc.), užimti gyventojai – 7 718 (dalis nuo visų gyventojų – 46,7 proc.), bedarbiai – 1 282 (dalis nuo visų gyventojų – 7,8 proc.), neaktyvūs gyventojai – 7 542 (dalis nuo visų gyventojų – 45,6 proc.). Lyginant su

2011 m., darbo jėgos sumažėjo 10,0 proc., užimtų gyventojų padaugėjo 3,2 proc., bedarbių sumažėjo – 49,1 proc., neaktyvių gyventojų sumažėjo – 25,0 proc. (žr. 15 lent.) R 30 Taigi nors dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo, darbo jėgos taip pat mažėja, tačiau auga užimtųjų skaičius (2011 metais užimtųjų buvo 7 478 asmenys, o 2021 metais – 7 718 asmenys) bei jų dalis (2011 metais užimtieji sudarė 33,0 proc. visų darbingo amžiaus gyventojų, o 2021 metais – 46,0 proc.). Tai yra labai gera tendencija, tačiau dar nesiekia šalies lygio (53,0 proc. užimtųjų nuo visų darbingo amžiaus gyventojų 2021 metais).

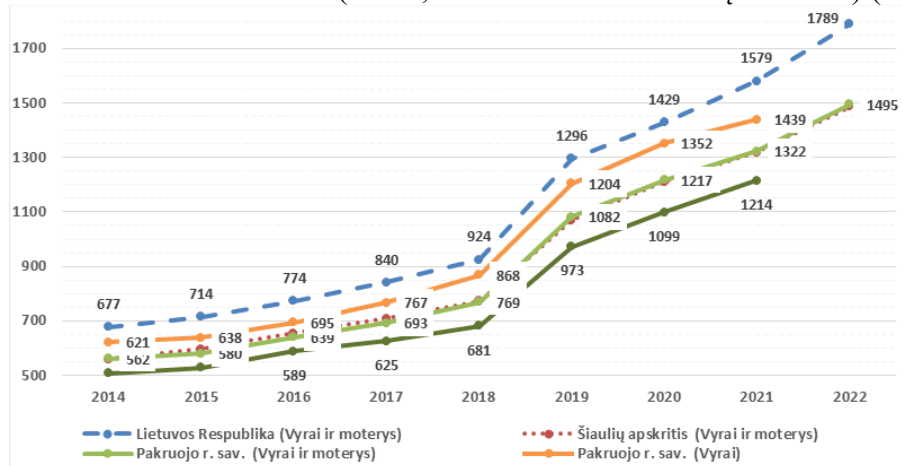
2021 m. duomenimis, Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų skaičius (asmenys) pagal užimtumo pobūdį Pakruojo r. pasiskirstė: samdomi darbuotojai – 6 686 asm. (87,0 proc.), darbdaviai – 388 (5,0 proc.), savarankiškai dirbantys – 608 (8,0 proc.) (žr. 16 lent.) R 31. Analizuojant duomenis pagal seniūnijas, pastebima, kad užimtumo pobūdžio struktūra yra panaši visose seniūnijose. Savarankiškai dirbančių asmenų dalis seniūnijose svyravo tarp 8–12 proc. (išskyrus Pakruojo seniūniją, kur savarankiškai dirbančių asmenų buvo 6,0 proc.). Kiek labiau savo verslumu išsiskyrė Pašvitinio (9,0 proc. darbdavių ir 81,0 proc. samdomų darbuotojų) ir Žeimelio (11,0 proc. darbdavių bei 79,0 proc. samdomų darbuotojų) seniūnijos.

Laisvų darbo vietų skaičius ir tendencijos. Skirtingai nei šalyje, laisvų darbo vietų skaičius tiek Šiaulių apskr., tiek Pakruojo r. mažėjo: atitinkamai – 2,0 proc. (nuo 24 153 iki 23 614) ir 13,0 proc. (1 477 iki 1 284). Šalyje rodiklis padidėjo 22,0 proc. (nuo 224 825 iki 274 004) (žr. 17 lent.) R 32

2022 m. duomenimis, daugiausiai laisvų darbo vietų pagal ekonominės veiklos sritis Pakruojo r. sav. VVG teritorijoje (be Pakruojo miesto): Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė – 66,5 proc., kitose srityse vietų skaičius svyruoja nuo 0,3 iki 15,8 proc. R 33 Lyginant 2014–2022 m. didžiausias laisvų vietų skaičiaus mažėjimas fiksuojamas: Profesinė, mokslinė ir techninė veikla – 100,0 proc., Transportas ir saugojimas – 93,0 proc., Statyba – 74,0 proc., Švietimas 73,0 proc., o mažiausias – Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos – 17,0 proc. (žr. 18 lent.) R 34

Darbo užmokestis. Vidutinis darbo užmokestis Pakruojo rajono savivaldybėje 2022 m. buvo 1 495 Eur/mėn (žr. 2 pav.). Nuo 2014 m. jis išaugo daugiau kaip 2,5 karto (žr. 19 lent.). Palyginus su vidutiniu darbo užmokesčiu Lietuvoje, tai rajone jis 2022 m. buvo 16,0 proc. mažesnis, tačiau palyginus su Šiaulių apskrities vidutiniu darbo užmokesčiu, tai rajone jis buvo didesnis 0,6 proc., t. y. 9 Eur. Vyrai Pakruojo rajono savivaldybėje 2021 metais (analizės atlikimo metu 2022 metų duomenys nebuvo publikuoti) vidutiniškai uždirbo 1 439 Eur/mėn, o moterys – 1 214 Eur per mėnesį, t. y. 16,0 proc. mažiau nei vyrai.

2 Pav. Darbo užmokestis (Bruto; Su individualiosiomis įmonėmis) (Eur/mėn.) Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūros OSP duomenys.

Smulkiųjų ir vidutinio verslo subjektai, jų darbuotojų skaičius. Lyginant 2016–2023 m. pradžią, veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje tendencingai augo: šalyje 25,89 proc. (daugiausiai pagal pajamų grupes: 50 000 000 Eur ir daugiau – 108,75 proc., 10 000 000–19 999 999 Eur – 91,11 proc., 20 000 000–49 999 999 Eur – 75,68 proc.), Šiaulių apskr. – 20,39 proc. (daugiausiai pagal pajamų grupes: 10 000 000–19 999 999 Eur – 100,0 proc., 2 000 000–4 999 999 Eur – 42,59 proc., 500 000–999 999 Eur – 40,0 proc.), Pakruojo r. - 19,28 proc. (daugiausiai pagal pajamų grupes: 5 000 000–9 999 999 Eur – 166,67 proc., iki 9 999 Eur – 61,29 proc., 100 000–499 999 Eur – 54,9 proc.). R 35 Bendras

darbuotojų skaičius veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse, lyginant 2014–2023 m. pradžią šalyje augo 8,65 proc., skirtingai nei Šiaulių apskr. ir Pakruojo r., kur rodiklis mažėjo atitinkamai 5,94 proc. ir 13,88 proc., t.y. daugiau nei dvigubai greičiau nei Šiaulių apskrityje. Didžiausias darbuotojų mažėjimas Pakruojo r. fiksuojamas 100–149 darbuotojų grupėje – 59,37 proc.

Žemės ūkiui alternatyvių veiklų pobūdis ir skaičius. Veikiančių ūkio subjektų skaičius pagal visas ekonominės veiklos rūšis 2014–2023 m. pradžioje tendencingai augo: šalyje 34,88 proc. (daugiausiai: Finansinė ir draudimo veikla (94,26 proc.), statyba (93,26 proc.), Administracinė ir aptarnavimo veikla (79,67 proc.)), Šiaulių apskr. – 20,77 proc., (daugiausiai: Administracinė ir aptarnavimo veikla (95,33 proc.), Statyba (82,66 proc.), Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (61,59 proc.), Pakruojo r. augo mažiau – 17,72 proc. (daugiausiai: Administracinė ir aptarnavimo veikla – 200,0 proc.), Statyba (120,0 proc.), Informacija ir ryšiai (100,0 proc.). Rajone dominuoja didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu užsiimančių veikiančių ūkio subjektų. R 36

Svarbiausios ne žemės ūkio ekonominės veiklos. 2021 m. Pakruojo rajono savivaldybėje įmonių apyvarta siekė 296 mln. Eur, ir tai buvo didžiausia apyvarta per visą laikotarpį. Palyginus su 2014 m., apyvarta padidėjo 65,0 proc. (žr. 20 lent.). Lietuvoje įmonių apyvarta augo taip pat 65,0 proc., o Šiaulių apskrityje – 44,0 proc. Svarbiausi ne žemės ūkio ekonominės veiklos Pakruojo rajono savivaldybėje buvo didmeninė ir mažmeninė prekyba (56,0 proc. visos įmonių apyvartos rajone) ir kasyba, karjerų eksploatavimas ir apdirbamoji gamyba (27,0 proc.) (žr. 20 lent.). Kitos veiklos turi daug mažesnę svarbą.

2014–2021 m. laikotarpiu tiesioginės užsienio investicijos (Eur), tenkančios vienam gyventojui Pakruojo rajono savivaldybėje augo ženkliai mažiau – 34,0 proc. (nuo 1 510 iki 2 028 Eur) nei šalyje – 103,0 proc. (nuo 4 762 iki 9 661 Eur) ir Šiaulių apskrityje – 169,0 proc. (nuo 730 iki 1 962 Eur). (žr. 21 lent.) R 37. Taigi, tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui Pakruojo rajono savivaldybėje teko 4,5 karto mažiau nei vidutiniškai Lietuvoje.

Įmonių materialinės investicijos Pakruojo rajono savivaldybėje per 2014–2021 metus išaugo 80,0 proc. iki 40 mln. Eur (žr. 22 lent.). Daugiausiai buvo investuojama į žemės ūkį (40,0 proc. visų investicijų) bei kasybą, karjerų eksploatavimą ir apdirbamąją gamybą (38,0 proc.). Kitų sektorių investicijos nesiekia 10,0 proc. visų investicijų.

Savarankiškai dirbančių asmenų skaičius. Asmenų, dirbančių su verslo liudijimais skaičius, lyginant 2014–2022 m., Pakruojo r. padidėjo 89,0 proc., t. y. ženkliai daugiau nei šalyje – 48,0 proc. ir Šiaulių apskr. – 27,0 proc. (žr. 23 lent.) R 38. 2022 m. rajone su verslo liudijimu dirbo 702 asmenys. Didžiausias jų skaičius buvo 2017 ir 2019 m., tačiau COVID 19 pandemija ir karantinas sumažino apie 15,0 proc., ir iki 2022 m. jų skaičius dar nepasiekė iki pandeminio lygio.

Pramonės ir stambaus ne žemės ūkio verslo subjektai ir dirbančių juose skaičius. 2023 m. duomenimis, Pakruojo r. 4 stambaus verslo subjektai, turintys virš 100 darbuotojų: UAB „Idavang“, AB „Dolomitas“, AB „Klovainių skalda“, UAB „Kanrugė“. (žr. 24 lent.) R 39. Didžiausia rajone įmonė – UAB „Idavang“ – 2021 metų duomenimis pasiekė 55,4 mln. Eur pajamų, o joje dirbo beveik 400 darbuotojų.

Bendruomeninio ir (arba) socialinio verslo tendencijos. Per 2014–2022 m. įgyvendinti 2 socialinio verslo vietos projektai, 1 NVO verslo projektas, 5 bendruomeninio verslo projektai (žr. 25 lent.). R 40. Socialiniai verslo projektai buvo įgyvendinami pagal priemonę „Kaimo gyventojams skirtų pagrindinių vietos paslaugų ir susijusios infrastruktūros gerinimas“. Priemonės pagrindu tapo idėja, kaimo vietovėse sukurti iniciatyvines grupes, įgalioti jas partnerystės principu kurti paslaugų centrus, kurie vykdys socialinį verslą, steigs naujas darbo vietas ir pagal kaimo vietovių gyventojų poreikius teiks jiems būtinas paslaugas. Pagal šią strategijos priemonę buvo įgyvendinti 2 socialinio verslo projektai. Sustiprinus paramos intensyvumą iki 95,0 proc. bei atsiradus sąlygoms įgyvendinti ne tik socialinio, bet ir bendruomeninio bei NVO verslo projektus, po gyventojų aktyvinimo renginių, 5 bendruomenės ir viena NVO įgyvendino bendruomeninio ir NVO verslo projektus. Šių projektų vykdytojams didžiausiu iššūkiu tapo verslo pradžia, sukurtų darbo vietų išlaikymas, nedidelė rajono rinka, nes kaimo vietovių gyventojai dėl pinigų stygiaus neįperka paslaugų, o mažėjant gyventojų skaičiui, mažėja galimų paslaugų vartotojų ratas.

Informacija apie paslaugų sektorių. Pakruojo rajone aktyviai plėtojama turizmo sritis. Didžiausią įtaką turizmui daro Pakruojo dvaro sodyba, seniausia iki šių dienų išlikusi medinė Pakruojo sinagoga,

Pakruojo ugniagesių draugijos stoginė, bažnyčių pastatai, saugomi parkai, piliakalniai. R 41 Pakruojo rajone apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra nepakankamai išplėtota – trūksta apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų, didžiausia maitinimo įstaigų koncentracija yra Pakruojo mieste. Pakruojo rajone yra: 2 viešbučiai („Malūnininko namas“, Viešbutis Pakruojo dvaro centriniuose rūmuose), 1 svečių namai („Kruoja“), 2 kaimo sodybos (Senoji Ruslių sodyba, Akmenėlių dvaras), 1 stovyklavietė („Paežerių stovyklavietė“), 9 maitinimo įstaigos (7 – Pakruojo mieste, 2 – rajone). R 42

Susisiekimas. Pakruojo rajono savivaldybėje automobilių kelių ilgis nuo 2014 m. padidėjo 5,0 proc. iki 1391 km 2021 m. (žr. lent.). Rajone padaugėjo vietinės reikšmės kelių, o valstybinės reikšmės kelių ilgis praktiškai nepasikeitė (žr. 26 lent.).

Keleivių vežimas autobusais per 2014–2021 m. sumažėjo 44,0 proc. iki 60,5 tūkst. keleivių, autobusų rida mažėjo 24,0 proc., o autobusų maršrutų skaičius išaugo 10,0 proc. (žr. 27 lent.). Taigi, viešojo transporto paslaugų tiekėjai siekia optimizuoti paslaugas pagal gyventojų poreikius, didina maršrutų skaičių, tačiau mažėjantys keleivių srautai verčia mažinti kelionių skaičių. Kelionių autobusais skaičius vienam gyventojui rajone mažėjo 40,0 proc., Šiaulių apskrityje – 49,0 proc., o Lietuvoje – 4,0 proc.

Individualių lengvųjų automobilių skaičius Pakruojo rajone per 2014–2021 metus išaugo 30,0 proc. (žr. 28 lent.). Tūkstančiui gyventojų rajone teko 525 automobiliai (Lietuvoje – 504 automobiliai, o Šiaulių apskrityje – 495 automobiliai). Taigi, rajone vietos gyventojai susisiekimo problemas linkę spręsti individualių automobilių naudojimu, o viešasis transportas yra nepakankamai patrauklus.

Nežiūrint į tai, Pakruojo rajono savivaldybėje išlaidos transportui per 2014–2021 m. išaugo 38,0 proc. iki 1,3 mln. Eur, o išlaidos transportui vienam gyventojui išaugo 52,0 proc. iki 69,56 Eur (žr. 29 lent.). Taigi, savivaldybė siekia išlaikyti viešojo susisiekimo paslaugas kuo labiau prieinamas vietos gyventojams, tačiau dėl to didėja finansinė našta savivaldybės biudžetui.

Komunalinis ūkis. Pakruojo rajono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą (atliekų priėmimo punktus, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę) eksploatuoja VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras, kuriam Pakruojo rajono savivaldybė yra perleidusi atliekų tvarkymo funkcijas [5]. Tvarkydamas atliekas centras patiria būtinausias sąnaudas (komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo, komunalinių atliekų tvarkymo, infrastruktūros eksploatacijos, plėtos ir administravimo bei vietinės rinkliavos administravimo). Sąnaudos dengiamos per komunalinių atliekų priėmimo eksploatuojamuose įrenginiuose įkainį („vartų mokestį“), kuris priklauso nuo savivaldybių atstumo. Per 2015–2021 metų laikotarpį komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatacijos ir administravimo sąnaudos Šiaulių regione išaugo daugiau kaip 2,6 karto [6], nes 2016 m. pradėta mechaninių biologinių apdorojimo įrenginių eksploatacija, po apdorojimo likusios ir energetinę vertę turinčios atliekos nuo 2017 m. pradėtos transportuoti į atliekų deginimo įrenginius esančius Klaipėdos r. savivaldybėje, o nuo 2016 m. pradėtas taikyti taršos už sąvartyne šalinamas atliekas mokestis. Atitinkami pokyčiai lėmė tai, kad Pakruojo rajono savivaldybės surinkimo ir transportavimo sąnaudos per 2015–2021 metų laikotarpį išaugo 17,0 proc. iki 290 tūkst. Eur per metus, tvarkymo, infrastruktūros eksploatacijos, plėtos ir administravimo sąnaudos išaugo 143,0 proc. iki 361 tūkst. Eur. Tiesa, vietinės rinkliavos administravimo sąnaudos sumažėjo 62,0 proc. iki 13 tūkst. Eur [6]. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugas, t. y. renka mišrias komunalines atliekas, pakuočių atliekas, antrines žaliavas, pavojingas, didelių gabaritų atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, teikia UAB „Pakruojo komunalininkas“ savivaldybės teritorijoje [5].

Prekyba. Pakruojo rajono savivaldybėje 2021 m. buvo 126 mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių (žr. 30 lent.). Palyginus su 2014 m., jų skaičius padidėjo 13,0 proc. (Šiaulių apskrityje parduotuvių skaičius sumažėjo 5,0 proc., o Lietuvoje – padaugėjo 5,0 proc.). Rajone 1 000 gyventojų teko 7 parduotuvės, t. y. daugiau nei Šiaulių apskrityje (6 parduotuvės) ar Lietuvoje (6 parduotuvės). Be to, šių įmonių parduotuvių plotas per 2014–2021 m. Pakruojo rajone išaugo daugiau kaip trečdaliu, o šių įmonių apyvarta vienam gyventojui – dviem trečdaliais.

Paslaugos vietos gyventojams. Vietos gyventojų ir organizacijų apklausos rezultatai rodo, jog VVG teritorijos gyventojams trūksta įvairių paslaugų. Didžiausia paklausa yra: 1) Socialinėms ir sveikatos priežiūros paslaugoms (54,0 proc. gyventojų respondentų). 2) Kultūrinėms paslaugoms (pvz., koncertų, spektaklių, šokių vakarų, laisvalaikio renginių ir pan.) (36,0 proc. organizacijų ir gyventojų respondentų). 3) Sveikatingumo paslaugoms (sveikos mitybos puoselėjimo, kokybiško maisto gamybos ir tiekimo,

fizinio aktyvumo užsiėmimų ir pan.) (40,0 proc. gyventojų respondentų ir 36,0 proc. organizacijų respondentų). 4) Viešosios infrastruktūros prieinamumui (sporto, kultūros, laisvalaikio) (47,0 proc. gyventojų respondentų ir 36,0 proc. organizacijų respondentų). 5) Krašto turizmo infrastruktūros prieinamumui, paslaugoms ir rinkodarai (44,0 proc. gyventojų respondentų). 6) Mažiau galimybių turinčių asmenų priežiūros ir užimtumo paslaugoms (41,0 proc. gyventojų respondentų). 7) IT ir ryšių prieigai (39,0 proc. gyventojų respondentų).

Ūkininkavimo tendencijos, ūkininkaujančių specializacija. 2014–2022 m. laikotarpiu tiek šalyje, tiek Šiaulių apskr., tiek Pakruojo r. vyrauja ūkių mažėjimo tendencija: šalyje ūkių sumažėjo 29,0 proc. (nuo 122 176 iki 87 141), apskrityje – 34,0 proc. (nuo 11 611 iki 7 672), o Pakruojo r. – net 41,0 proc. (nuo 1 597 iki 939). (žr. 31 lent.) R 43

Ūkininkų ūkių mažėjimą lemia ūkių stambėjimas: ūkininkų ūkių >100 ha padidėjo net 1 766,0 proc. (nuo 3 iki 53), 50–100 ha padidėjo 156,0 proc. (nuo 32 iki 82), kai tuo tarpu smulkūs ūkiai mažėjo: iki 5 ha – 52,0 proc., 5–20 ha – 49,0 proc., 20–50 ha – 38,0 proc. (žr. 32 lent.) R 44

2022 m. duomenimis, Pakruojo rajone dominuoja ūkininkai nuo 40 m. iki pensinio amžiaus, jie sudaro 55,7 proc. visų ūkininkų, ūkininkai iki 40 m. sudaro 19,27 proc., ūkininkai nuo pensinio amžiaus – 25,03 proc. R 45 per 2014–2022 m. laikotarpį daugiausiai sumažėjo ūkininkų nuo pensinio amžiaus – 65,0 proc., o iki 40 m. ir nuo 40 m. iki pensinio amžiaus – po 25,0 proc. (žr. 33 lent.)

2022 m. duomenimis, pagal ūkių specializaciją Pakruojo rajone dominuoja augalininkystė – 53,03 proc. visų ūkių ir mišrus žemės ūkis – 44,41 proc. 2014–2022 m. laikotarpiu nebeliko miškininkystei būdingų paslaugų ir alternatyvios žemės ūkio veiklos ūkių. Daugiausia sumažėjo miškininkystė (-75,0 proc.), Žemės ūkiui būdingų paslaugų veikla (-71,4 proc.), mišrus žemės ūkis (-59,3 proc.). (žr. 34 lent.) R 46

Ekologiškai ūkininkaujantys. Ekologinių ūkių skaičius Pakruojo r., lyginant 2015–2022 m. ženkliai sumažėjo – 40,0 proc. (nuo 15 iki 9), tuo tarpu šalyje sumažėjimas siekė tik 0,4 proc. (nuo 2 655 iki 2 645). Ekologinio ūkininkavo plotas tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 3,5 proc. (nuo 1 166 iki 848 ha), kai tuo tarpu šalyje padidėjo 22,4 proc. (nuo 216 921 iki 271 329 ha) (žr. 35 lent.). R 47

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad vietos gyventojai labiausiai yra patenkinti IT ir ryšių paslaugų kokybe (3,59 balo iš 5,00 galimų). Kiti ekonominės ir užimtumo situacijos aspektai buvo įvertinti vidutiniškai arba blogiau. Respondentai vidutiniškai vertino vietos produkcijos realizavimo už savivaldybės ribų potencialo išnaudojimą (3,12 balo), verslininkų ir ūkininkų aktyvų dalyvavimą bendruomenės gyvenime (3,08 balo) ir tai, kad verslo įmonės ir ūkininkai yra konkurencingi (3,05 balo). Santykinai prasčiausiai buvo įvertinta vietos vartotojų perkamoji galia. Net 27,0 proc. respondentų šiam aspektui davė prasčiausią vertinimą. Taip pat prastai buvo įvertintos investicijų į naujoves lygis (2,45 balo) bei gyventojų motyvacija dirbti ir jų kompetencija (2,60 balo). Gyventojų nuomone, į VPS turi būti įtraukti naujų įmonių ir darbo vietų kūrimas (4,45 balo; 67,0 proc. aukščiausių įvertinimų), gyventojų užimtumo ir (ar) verslumo skatinimas (4,32 balo; 55,0 proc. aukščiausių įvertinimų) ir naujovių skatinimas ir diegimas kaimo vietovės (4,27 balo; 51,0 proc. aukščiausių įvertinimų).

Apibendrinant ekonominę situaciją VVG teritorijoje, pastebima labai gera tendencija, kad užimtųjų skaičius auga, nežiūrint į tai, kad gyventojų skaičius sparčiai mažėja. Taip pat labai gera tendencija yra tai, kad auga mažų ir vidutinių įmonių skaičius bei dirbančių su verslo liudijimais skaičius, nes tai rodo augantį vietos gyventojų verslumą. Kita vertus, Pakruojo rajono savivaldybėje daugiausiai investuojama į žemės ūkį, kasybą, karjerų eksploatavimą bei apdirbamąją gamybą (beveik 80,0 proc. visų materialinių investicijų), o žemės ūkio sektoriuje sparčiai mažėja smulkių ūkių bei daugėja stambių ūkių. Tai rodo, kad auga ūkininkų konkurencingumas bei gebėjimas investuoti į naujas, skaitmenines technologijas, o iš kitos pusės, kad ūkininkavimas vis labiau intensyvėja, didindamas poveikį tiek gamtinei aplinkai, tiek vietos bendruomenėms.

Ekonominės situacijos atitikties VVG teritorijos vizijai. VVG teritorijos vizija – 2G žemės ūkio ir 5G bendruomenės kraštas. Pakruojo rajono savivaldybė turi konkurencinį pranašumą prieš kitus rinkos dalyvius žemės ūkyje ir karjerų eksploatavime. Tačiau stambių verslo bendrovių plėtra gali daryti neigiamą poveikį vietos gyventojų ekonominiam aktyvumui ir dar intensyviau išnaudoti gamtinius išteklius. Vizija kviečia vietos verslą, vietos gyventojus ir vietos valdžią dar labiau susitelkti bendram tikslui ir nepamiršti kiekvieno gyventojų ekonominių poreikių. 2G žemės ūkis – tai konkurencingas, inovatyvus ūkis, kuris puoselėja jį supančią ekosistemą ir vietos bendruomenę, kaip jam svarbiausius

ištekliaus. 5G bendruomenės uždavinys yra suburti vietos gyventojus į tokią tinklaveiką, kur kiekvienas galėtų prisidėti savo gebėjimais kurti pridėtinę vertę savo šeimai ir savo kraštui.

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

VVG teritorijoje veikiančios įstaigos, organizacijos ir institucijos. Pakruojo rajono savivaldybė remia rajono bendruomenes. Tiek 2021 m., tiek 2022 m. savivaldybė bendruomenių būtiniausiems poreikiams (Bendruomeninių organizacijų projektų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis, atrankos konkursas) tenkinti skyrė 17 000,00 Eur [7]. 2021 m. buvo finansuotos 37, 2022 m. – 39 bendruomeninės organizacijos. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija Nevyriausybinų organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2022 m. veiksmų plano 1.1.6 priemonei „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinti Pakruojo rajono savivaldybei skyrė 12 798,00 Eur. Paraiškas teikė 35 bendruomenės. Didžiausia skirta paramos suma – 935,00 Eur, mažiausia – 110,00 Eur. R 48

Rajono bendruomenės yra aktyvios ir dalyvauja įvairiuose renginiuose, tiek vietos, tiek nacionaliniuose. 2022 m. bendruomenės dalyvavo įvairiuose respublikiniuose konkursuose. Konkurse „Mūsų bendruomenės savanoris“, kurį organizavo VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra buvo apdovanoti du bendruomenių nariai. Nominacija „Jaunasis bendruomenės savanoris“ skirta Bardiškių krašto bendruomenės nariui R. Rudzinskui, nominacija „Už ilgametę savanorystę“ skirta Sigutėnų kaimo bendruomenės nariui R. Kvedarui. Respublikiniame vietos bendruomenių konkurse „Bendruomenė – Švyturys – kelias į sėkmę“, kurį organizavo Mykolo Romerio universitetas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, pagrindinė nominacija „Sveiką gyvenimą propaguojanti vietos bendruomenė“ skirta Dvariškių bendruomenei. R 49

Lyginant 2014–2022 m., kaimo bendruomenių skaičius Pakruojo r. padaugėjo 5,6 proc. (nuo 36 iki 38). Kaimo bendruomenių narių skaičius sumažėjo 20,8 proc. (nuo 3 862 iki 3 059). (žr. 36 lent.) R 50

Jaunimo organizacijų skaičius sumažėjo 67,6 proc. (nuo 34 iki 11). Nuo 2021 m. sporto klubai nebepriskirti prie jaunimo organizacijų, todėl identifikuotas jaunimo organizacijų skaičius ženkliai sumažėjo. Jaunimo organizacijų narių skaičius sumažėjo 48,8 proc. (nuo 1 510 iki 773). (žr. 37 lent.) R 51

Savivaldybėje veikia 2 atviros jaunimo erdvės – Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centro atvira jaunimo erdvė (toliau – Linkuvos AJE) ir Pakruojo rajono Žeimelio darželio-daugiafunkcio centro „Ažuoliukas“ atvira jaunimo erdvė (toliau – Žeimelio AJE). 2022 m. Linkuvos AJE unikalių lankytojų skaičius siekė 231 ir Žeimelio AJE – 62. R 52

2022 m. atliktas Jaunimo problematikos tyrimas, kuris konstatavo, jog: 30,0 proc. apklaustųjų ketina keisti darbo vietą. R 53 Pagrindinės to priežastys – didesnio atlygio, didesnių karjeros perspektyvų, geresnių darbo sąlygų, ar įdomesnio darbo poreikis. Dauguma 42,0 proc. apklaustųjų darbo ieškoti planuoja išvykti į kitą miestą. 39,0 proc. respondentų teigia negalintys rasti darbo savo gyvenamojoje vietoje. 36,0 proc. apklaustųjų svarsto galimybę išvykti dirbti į užsienį. Dažniausi su noru keisti darbo vietą susiję ketinančių išvykti į kitą miestą lūkesčiai yra didesnės darbo pasirinkimo galimybės, sunkumai rasti darbą savo gyvenamojoje vietovėje ar tai, kad dabartinėje gyvenamojoje vietoje nuobodu, norisi intensyvesnio kultūrinio gyvenimo. Pagrindinės darbo paieškų užsienyje priežastys – didesnė tikimybė užsidirbti daugiau pinigų, noras pakeliauti po šalį bei geresnės darbo sąlygos užsienyje. Svarbu paminėti, kad (49,0 proc.) apklaustųjų taip pat nurodė, jog ketina mokytis / tęsti mokslus, o 46,0 proc. nurodė ketinantys persikvalifikuoti.

Dauguma jaunų žmonių (77,0 proc.) yra patenkinti savo laisvalaikiu. Pozityviausiai savo laisvalaikio praleidimą vertina jauniausios amžiaus grupės (14–18 m.) atstovai. Tyrimo rezultatai rodo, kad savo laisvalaikiu labiau patenkinti yra tie jaunuoliai, kurių manymu, jie turi daug galimybių jį praleisti įdomiai bei pakankamai lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio leidimo formą. 64,0 proc. jaunuolių mano, kad kaimynystėje, kurioje jie gyvena, trūksta veiklų skirtų jaunimui.

Daugiau nei pusę (55,0 proc.) Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo galima priskirti žemai politinio-pilietinio aktyvumo kategorijai. Daugumos (80,0 proc.) respondentų aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo apraiškos yra vidutiniškos ir 18,0 proc. yra žemos. Daugiau nei dviejų trečdalių (70,0 proc.) jaunuolių požiūris į politiką neigiamas yra vidutiniškas. 76,0 proc. apklaustųjų buvo nustatytas žemas

pilietiškumo-labdaringumo lygis. Tyrimo rezultatai rodo, kad žemo ar vidutinio politinio-pilietinio aktyvumo aplinkoje gyvenantys jaunuoliai, taip pat yra neaktyvūs.

Į nevyriausybinių organizacijų veiklas įsitraukia vos 4,0 proc. jaunimo. Tyrimo rezultatai rodo vidutinį motyvacijos lygį dalyvauti NVO veikloje. Kokiai nors neformaliai grupei ar stiliui priklauso 11,0 proc. jaunimo. Daugiau nei pusė (81,0 proc.) apklaustųjų nėra girdėję ir naudojęsi jaunimo informavimo ir konsultavimo portalu zinauviska.lt. 78,0 proc. apklaustųjų per pastaruosius 6 mėnesius nėra dalyvavę savanoriškoje veikloje.

Pakruojo rajono savivaldybė įgyvendino daugiausia rekomenduotų jaunimo politikos užduočių iš visų savivaldybių – 98,7 proc. ir užima aukštas pozicijas lyginant su kitomis savivaldybėmis [8] R 54: Jaunimo savanoriškos veiklos įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima 1 vietą; Jaunimo politikos veiklos sričių administravimo (faktais ir žiniomis grįstos jaunimo politikos) srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima 1–2 vietą; Jaunimo dalyvavimo, įgalinimo ir atstovavimo srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima 4 vietą; Darbo su jaunimu srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima 7 vietą.

Viena iš pagrindinių 2023 m. Jaunimo reikalų agentūros rekomenduojamų Pakruojo rajono savivaldybei įgyvendinti jaunimo politikos sričių yra darbo su jaunimu formų plėtra ir kokybės užtikrinimas – skatinama užtikrinti atvirųjų jaunimo centrų / atvirųjų jaunimo erdvių bei mobiliojo darbo su jaunimu teikiamų paslaugų įvairovę ir kokybę [8].

2022 m. Pakruojo rajone veikė 24 akredituotos savanorius priimančios organizacijos, kuriose iš viso savanoriavo 21 jaunuolis [7]. R 55

Pakruojo rajono savivaldybė kasmet skatina rajono jaunimo organizacijų veiklą ir plėtrą bei jaunimo iniciatyvas. 2022 m. skirtas finansavimas iš Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto jaunimo organizacijų projektams finansuoti 9 000 Eur (finansuoti 7 projektai ir 6 neformalių jaunimo grupių iniciatyvos). Prie Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo aktyviai prisideda Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, kuri vienija 11 rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų [7].

NVO pagal vietos plėtros strategiją per 2014–2022 m. įgyvendino 21 vietos projektą [9]. R 56

Kultūros įstaigos ir kultūros ištekliai. Pakruojo r. gyventojų kultūrinius poreikius tenkino Pakruojo ir Linkuvos kultūros centrai bei 12 jų skyrių; Pakruojo rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir 23 jos padaliniai, taip pat Pakruojo krašto muziejus „Žiemgala“ Žeimelyje ir Pakruojo ugniagesių draugijos stoginė, kurie įgyvendino daug kultūrinių renginių [7]. R 57

Kultūros centruose, lyginant 2021–2022 m., sumažėjo meno kolektyvų skaičius 11,59 proc., iš jų vaikų ir jaunimo kolektyvų padaugėjo 30,0 proc. (nuo 10 iki 13), dalyvaujančių mėgėjų meno veikloje skaičius, tiek suaugusių, tiek vaikų ir jaunimo, padidėjo atitinkamai 9,24 proc. ir 7,69 proc. [7]. Mėgėjų meno kolektyvų surengtų pasirodymų skaičius išaugo 18,35 proc. Ypatingai ženklus didėjimo pokytis fiksuotas: mėgėjų meno koncertų lankytojų skaičius išaugo 174,0 proc. (žr. 38 lent.). R 58

Pakruojo rajono savivaldybės Juozo Paukštelio viešoji biblioteka ir 23 jai priklausantys teritoriniai padaliniai (išskyrus Degėsių) 2022 m. vykdė bibliotekinio, informacinio, kultūrinio gyventojų aptarnavimo veiklas ir funkcijas. Biblioteka skatino įvairaus amžiaus visuomenės narių susidomėjimą skaitymu, užtikrino skaitančios aplinkos kūrimą bei prieinamumą, įvairiomis veiklomis siekė gera knyga sudominti neskaitančius arba mažai skaitančius visuomenės narius, populiarino lietuvių autorių knygas, plėtojo kultūrinę ir šviečiamąją veiklą, skatino savanorystę. Taip pat buvo siekiama užtikrinti rajono bendruomenės prieinamumą prie įvairių informacijos šaltinių, gerinama bibliotekos paslaugų kokybė, skatinama gyventojus naudotis bibliotekos tradicinėmis, nuotolinėmis ir moderniomis technologijomis pagrįstomis paslaugomis, įgyvendinta kryptis „Biblioteka visiems“, kad teikiamos paslaugos būtų prieinamos visoms socialinėms grupėms [7].

Savo kultūrine veikla ir lankytojų pritraukimu garsėja Pakruojo krašto muziejus „Žiemgala“. Per 2022 m. muziejaus galerijoje buvo surengta 15 autorinių parodų, ekspozicijų erdvėje buvo surengtos 9 teminės parodos. Muziejus glaudžiai bendradarbiauja su Vytauto Didžiojo karo muziejumi, Šiaulių „Aušros“ muziejumi, Bauskės (Latvijos Respublika) muziejumi. Muziejus turi parengęs 5 edukacines programas, iš kurių populiariausios „Kas ir kaip muziejuje gyvena“ ir „Muilo gamyba ir pakavimas“. Iš viso per metus muziejuje suorganizuota 11 edukacijų moksleiviams ir 2 edukacijos suaugusiems. Per metus muziejų aplankė 2 tūkst. lankytojų [7].

Pakruojo ugniagesių draugijos stoginė taip pat traukia lankytojų srautus. 2022 m. suorganizuotos 9 autorinės profesionalaus meno parodos, organizuoti renginiai: Šv. Florijono dienos minėjimas, profesionalaus lėlių teatro gimtadienis su Vilniaus „Lėlės“ teatro spektakliu „Silvestras Dūdelė“, kūrybinės dirbtuvės su komiksų kūrėja Migle Anušauskaite, kraštietė dr. Vidmina Stasiulyte, piešimo ant stiklo, papuošalų gamybos edukacijos, suorganizuota senovinių eglutės žaisliukų paroda [7]. Per pirmus veiklos metus stoginėje apsilankė 5 011 lankytojų, beveik pusė jų – parodų lankytojai, kita pusė – renginių ir ekskursijų dalyviai. R 59

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro duomenimis, 2023 m. pradžioje Pakruojo rajono savivaldybėje buvo įregistruotos 489 nekilnojamosios kultūros vertybės, iš kurių 152 – saugoma valstybės [10]. Taip pat registre yra 233 kilnojamosios Pakruojo r. kultūros vertybės. R 60

Pakruojo rajono savivaldybės kultūros indeksas 2021 m. buvo lygus 22,58 balo ir tarp visų Lietuvos savivaldybių užėmė 19 vietą [3]. Tai aukščiausia vieta Šiaulių apskrityje. Pakruojo rajono savivaldybė tarp kitų Lietuvos savivaldybių gerai atrodė pagal kultūros paveldą (3 vieta tarp visų savivaldybių), meno mėgėjų kolektyvų skaičių (14 vieta), kultūros organizacijų skaičių (14 vieta), pokyčių grupėje (t. y. kaip pasikeitė finansavimas vietos kultūrai bei kaip pasikeitė kultūros kuriama pridėtinė vertė) (23 vieta). Tačiau santykinai blogesnė situacija kultūros srityje Pakruojo rajono savivaldybėje buvo dėl kultūros makroekonomikos rodiklių (t. y. kultūros įmonių darbuotojų skaičiaus, apyvartos, pridėtinės vertės ir išlaidų darbuotojų atlyginimams) (37 vieta), dėl mažo kultūros renginių lankomumo (49 vieta) bei menko kultūros finansavimo (49 vieta) [3].

Švietimo įstaigos. Pakruojo rajone 2022 m. rugsėjo 1 d. veikė 16 švietimo įstaigų: 3 gimnazijos, 1 progimnazija, 2 pagrindinės mokyklos, 1 pradinė mokykla, Linkuvos specialioji mokykla, 3 Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigos, Žeimelio darželis-daugiafunkcis centras „Ažuoliukas“, Stačiūnų daugiafunkcis centras, Pakruojo Juozo Pakalnio menų mokykla, Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras ir Pakruojo nevalstybinis katalikų lopšelis-darželis „Varpelis“ [7]. R 61

2021–2022 m. rajono bendrojo ugdymo mokyklose buvo ugdomi 1 702 (1–12 klasių) mokiniai, o 2022–2023 m. pradžioje mokėsi 1 569 (1–12 klasių) mokiniai. Toliau stebimas mokinių (1–12 klasių) skaičiaus mažėjimas bendrojo lavinimo mokyklose. 2018–2022 m. pirmokų skaičius sumažėjo nuo 133 iki 118, mokinių skaičius bendrojo lavinimo mokyklose (1–12 kl.) – nuo 1 936 iki 1 569 mokinių [7]. R 62

Socialines paslaugas teikiančios įstaigos. Pakruojo rajone veikia 5 socialinės globos namai, 3 šeimos, 23 nestacionarios socialinių paslaugų įstaigos, 3 bendruomeniniai vaikų globos namai (žr. 40 lent.) R 63 Be to Pakruojo rajone veikia kitos socialines paslaugas teikiančios socialinės organizacijos, kaip pvz., sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija, neįgalųjų bendrija, Samariečių bendrija ir kt. (žr. 41 lent.).

Daugiausiai socialinių įstaigų veikia Pakruojo (10 įstaigų) ir Linkuvos (9 įstaigos) seniūnijose. Visose kitose seniūnijose veikia 2–4 socialinės įstaigos. (žr. 42 lent.)

Kaip nurodoma, Socialinių paslaugų 2023 m. plane [11], rajone sukurta gera socialinių paslaugų infrastruktūros sistema, socialinės paslaugos teikiamos pagal poreikį įvairioms asmenų grupėms. Įvertinus esamą situaciją darytinos išvados, jog: būtina didinti pagalbos į namus paslaugų prieinamumą, dienos socialinę globą, teikti laikino atokvėpio paslaugas vaikams ir suaugusiems asmenims, turintiems negalią ir senyvo amžiaus asmenims; stiprinti darbą su šeimomis, patyrusiomis riziką, plėsti socialinių įgūdžių ugdymo paslaugas šeimoms ir jose gyvenantiems vaikams, skatinti vaikų dienos centrų plėtrą Pakruojo rajone; stiprinti Globos cento veiklą, organizuoti budinčių ir socialinių globotojų paiešką teikiant jiems mokymus, konsultacijas, atokvėpio paslaugas; rengti programas, skirtas šeimos gerovės didinimui ir paslaugų prieinamumui. R 64

Įstaigos, susijusios su visuomenės sveikatos gerinimu. Pakruojo rajono savivaldybėje sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Pakruojo ligoninė, VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras (PSPC) ir UAB „Medicus LT“. Visuomenės sveikatos stebėseną vykdo Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras [7]. Per 2014–2021 m. lovų skaičius ligoninėse sumažėjo 59,0 proc., vaistinių ir jų filialų sumažėjo 11,0 proc., gydytojų – 11,0 proc., slaugytojų ir akušerių – 21,0 proc., odontologų – 13,0 proc. (žr. 43 lent.). Pakruojo rajono savivaldybėje 2021 m. buvo 8 vaistinės (ar jų filialai), dirbo 11 šeimos gydytojų, 95 slaugytojai ar akušeriai bei 7 odontologai.

Įstaigos, susijusios su visuomenės saugumo užtikrinimu. Policijos pareigūnų skaičius Pakruojo rajono savivaldybėje per 2014–2021 m. sumažėjo 15,0 proc., ir 2021 m. jų buvo 50. Rajone 100 tūkst. gyventojų teko 270 policijos pareigūnų (Lietuvoje – 275 pareigūnai, o Šiaulių apskrityje – 249 pareigūnai). Per 2014–2021 m. laikotarpį pagal šį rodiklį Pakruojo rajono savivaldybės situacija smarkiai pagerėjo, nes priartėjo prie Lietuvos vidurkio.

Nusikalstamų veikų per 2014–2022 m. Pakruojo rajono savivaldybėje sumažėjo 62,0 proc. (žr. 45 lent.) 2022 m. savivaldybėje buvo užregistruota 275 nusikalstamos veikos. Užregistruotų nusikaltimų skaičius 100 tūkstančių gyventojų savivaldybėje yra mažas. 2021 m. (2022 metų duomenų situacijos analizės metu nebuvo paskelbta) 100 tūkst. gyventojų teko 1 227 užregistruotas nusikaltimas, Lietuvoje – 1 516, o Šiaulių apskrityje – 1 392 užregistruoti nusikaltimai.

Per 2014–2022 m. užregistruotų gaisrų skaičius sumažėjo 28,0 proc. iki 87 gaisrų 2022 m. (žr. 46 lent.). Tiesa, 2022 m. gaisruose žuvo 3 žmonės, ir tai buvo daugiausiai per 2014–2022 m. laikotarpį.

Sporto organizacijos. Pakruojo rajono savivaldybėje yra vienas stadionas su iki 3 000 vietų tribūnomis, 9 sporto salės, 8 krepšinio aikštelės, 7 tinklinio aikštelės, BMX dviračių trasa, 3 universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės, 10 futbolo aikščių ir kita sporto infrastruktūra (žr. 47 lent.). Nuo 2014 m. sumažėjo sporto salių ir krepšinio aikštelių.

Pakruojo rajono savivaldybėje sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius per 2014–2021 m. laikotarpį sumažėjo 39,0 proc. 2021 m. šiuose renginiuose dalyvavo kiek daugiau nei 4 000 dalyvių. Dalyvių skaičiaus mažėjimui daugiausiai įtakos turėjo 2020 m. prasidėjusi COVID 19 pandemija ir karantinas.

Plėtojamas tautinis paveldas. Tradicinių amatų centro Pakruojo rajone 2020 m. nebuvo, veikė 6 tradiciniai amatininkai bei buvo gaminami 16 tautinio paveldo produktų [12]. Rajone yra gaminamas sertifikuotas miežinis alus, ruginė duona, kasdieninis pyragas, meduolis, rykai, rūkyti ir sūdyti mėsos gaminiai [13].

Tradiciniai renginiai. Pakruojo rajone yra gausu tradicinių renginių: vokaliųjų ansamblių konkursas „Aukštas klevas“, džiaz festivalis, Baltoji vakarienė Linkuvoje, mėgėjų teatrų šventės Bardiškiuose, Rozalime, Balsiuose, festivalis „Aukštas dangus“, folkloro šventė „Prašom svečė kieminėt“, liaudiškos muzikos šventės „Trenk, polkutė“ Ūdekuose, „Stasiuka armoniok“, romansų vakaras Klovainiuose [7].

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad vietos gyventojai didžiuojasi krašto dvarų architektūra ir kultūra (32,0 proc. respondentų) bei aktyviomis bendruomeninėmis organizacijomis (25,0 proc.). Tačiau nedaug respondentų nurodė, kad labiausiai vertina viešų paslaugų prieinamumą ir įvairovę (vos 6,0 proc. respondentų), mokymosi visą gyvenimą galimybes (vos 5,0 proc. respondentų) ar viešosios infrastruktūros būklę (10,0 proc. respondentų). Taip pat respondentai prasčiau nei vidutiniškai įvertino švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę (2,88 balo iš 5 galimų), socialinių paslaugų užtikrinimą (2,88 balo), paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms pakankamumą (2,83 balo). Santykinai prasčiausiai respondentai įvertino paslaugų jaunoms šeimoms, auginančioms vaikus, prieinamumą (2,65 balo). Respondentų nuomone, į VPS turi būti įtrauktos priemonės, skirtos aktyvinti jaunimą (4,40 balo), gerinti viešųjų paslaugų prieinamumą (4,33 balo) bei didinti socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros prieinamumą (4,26 balo).

Apibendrinant socialinės infrastruktūros ir kultūros išteklių situaciją, pastebima, kad vietos kaimo bendruomenės ir NVO aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, prisideda prie socialinių paslaugų teikimo, kuria verslus. Nežiūrint į tai, tyrimai rodo, kad vis dar maža dalis gyventojų įsitraukia į savanorišką veiklą, o į NVO įsitraukia vos 4,0 proc. jaunimo. Kaip ten bebūtų, vietos valdžia rodo lyderystę jaunimo politikos srityje. Vienas iš aktualiausių darbo su jaunimo poreikių yra užtikrinti jaunimui teikiamų paslaugų įvairovę ir kokybę. Reikia taip pat pastebėti, kad Pakruojo rajono savivaldybė yra viena turtingiausių kultūros vertybėmis. Tai dar vienas krašto specifinis konkurencinis pranašumas, kurį būtina dar veiksmingiau išnaudoti. Socialinių paslaugų infrastruktūra išplėtotą gerai, stengiamasi prisitaikyti prie įvairių socialinių grupių poreikių.

Socialinės infrastruktūros ir kultūros išteklių atitiktis VVG teritorijos vizijai. VVG teritorijos vizija – 2G žemės ūkio ir 5G bendruomenės kraštas. Vizijos realumas yra pagrįstas esamų vietos bendruomenių aktyvumu. 5G bendruomenė – tai pamatinė socialinės infrastruktūros dalis bei kultūros išteklių centras. Globa, Gerbimas, Girdėjimas, Gaivinimas (Gyvinimas) ir Garantija – tai prieinamiausia

viešoji paslauga ir viešoji erdvė, skatinanti būti kultūringesniu, socialiai ir ekonomiškai aktyvesniu, ieškoti naujausių būdų, kaip gyvenamąją aplinką padaryti dar patrauklesne vieta gyventi.

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Žemės fondas. Pakruojo rajono žemės ūkio naudmenos užima 944 kv.km (71,8 proc.) visos rajono teritorijos, miškai – 259 kv. km (19,7 proc.), vandenys – 2 593,93 ha (2,0 proc.), keliai – 16 kv. km (1,2 proc.), užstatytos teritorijos – 31 kv. km (2,4 proc.), kita žemė – 39 kv. km (3,0 proc.) (žr. 49 lent.).

Kraštovaizdis, įskaitant vandens telkinius ir miškus, jų tinkamumas rekreacijai. Pagal Lietuvos fizinį-geografinį suskirstymą Pakruojo rajonas įsikūręs žemumų kraštovaizdyje: šiaurėje plyti Žiemgalos žemuma, pietuose – Mūšos–Nemunėlio žemuma, jas skiria Linkuvos kalvagūbris.

Šiaulių apskritis nepasižymi itin dideliu vandeningumu (vandens telkiniai užima 2,3 proc. teritorijos, šalies rodiklis – 4,1 proc.) ir pagal šį rodiklį lieka paskutinė apskričių tarpe [5]. Pakruojo rajono savivaldybė taip pat nėra itin vandeninga, vandens telkiniai užima tik 2,0 proc. savivaldybės teritorijos ir šiuo rodikliu lenkia Joniškio rajono savivaldybę (1,7 proc.) ir Radviliškio rajono savivaldybę (1,9 proc.). Pagal teritorijos miškingumą Pakruojo rajono savivaldybė (19,7 proc.) taip pat nesiekia šalies (33,0 proc.) ir apskrities (26,7 proc.) rodiklių. R 65

Pakruojo rajone yra vienas ežeras – Bevardis, teka Mūša ir Lielupė bei jų mažieji intakai, telkšo dirbtinai suformuoti vandens telkiniai.

Biologinė įvairovė ir saugomos teritorijos. Pakruojo rajono savivaldybės 6 girininkijose yra [5]: Draumėnų kraštovaizdžio draustinis, Linkuvos geomorfologinis draustinis, Daugyvenės hidrografinis draustinis, Glėbavo pedologinis draustinis, Laumekių botaninis draustinis, Draumėnų miško beržo genetinis draustinis, Glėbavo miško drebulės genetinis draustinis ir Laumenio botaninis–zoologinis draustinis. R 66. Be to, savivaldybėje yra saugomų teritorijų, priskiriamų Natura 2000 vieningam specialių saugomų teritorijų Europos ekologiniam tinklui [5]: 1 paukščių apsaugai svarbi teritorija (toliau – PAST) ir 3 buveinių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – BAST).

Pakruojo PAST priklauso Gedžiūnų miškas, kuris prie Natura 2000 tinklo priskirtas siekiant apsaugoti mažųjų erelių rėksnių populiaciją ir kur gali būti aptiktas juodasis gandraus, vapsvaėdis, jerubė, pilkoji gervė, griežlė, juodoji meleta, pilkoji meleta, vidutinis genys, baltanugaris genys, tripirštis genys, mažoji musinukė ir paprastoji medšarkė. Be to, galima aptikti 11 į Lietuvos Raudonąją knygą įtrauktų paukščių rūšių [5].

Pakruojo BAST priklauso 3 teritorijos [5]: Kruojos upės slėnis, Mūšos slėnis žemiau Raudonpamūšio ir Laumenio miškas. Čia saugomi eutrofiniai aukštieji žolynai, aliuvinės pievos, šienaujamos mezofitų pievos, dumblingos upių pakrantės, stepinės pievos, karbonatinių uolienu atodangos, pelkėti lapuočių miškai bei plačialapių ir mišrūs miškai.

Aplinkos ministerijos 2022 m. pirmą kartą sudarytame Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitinge [14] Pakruojo rajono savivaldybė surinko 30,70 balus iš 100 ir užėmė 37 vietą tarp 60 savivaldybių (Akmenės r. – 15 v., Šiaulių m. – 16 v., Kelmės – 20 v., Joniškio r. – 22 v., Šiaulių rajonas – 23 v., Radviliškio – 36 v.) [17]. Šis reitingas sudarytas iš devynių kriterijų grupių (55 kriterijų): 1) atliekų ir žiediško (Pakruojo rajono savivaldybė užėmė 23 v.), 2) energetikos (47 v.), 3) statybų ir teritorijų planavimo (48 v.), 4) susisiekimo (36 v.), 5) klimato kaitos valdymo ir politikos (10 v.), 6) aplinkos kokybės (49 v.), 7) vandens kokybės (33 v.), 8) biologinės įvairovės (42 v.) ir 9) aplinkosauginio sąmoningumo (1 v.) [14].

Aplinkosauginio sąmoningumo kriterijų grupė sudaryta iš 3 kriterijų: 1) ar vykdomos apklausos apie gyventojų pasitenkinimą aplinkos kokybe (Pakruojo rajono savivaldybėje tokios apklausos yra vykdomos), 2) savivaldybės biudžeto dalis aplinkosaugos švietimui (Pakruojo r. – 0,05 proc.) ir 3) žaliosios bendruomenės įtraukimo iniciatyvos (0,31 balo). Gyventojai tiesiogiai patiria aplinkos kokybės pokyčius, todėl jų nuomone yra svarbus aplinkosauginis rodiklis. Visuomenės aplinkosauginis švietimas yra vienas iš nacionalinės aplinkos apsaugos politikos prioritetų, turintis užtikrinti visuomenės sąmoningesnį vartojimą ir gamtos išteklius tausojančią elgseną. Bendruomenės įtraukimo iniciatyvos – tai ekologiškos, tvarios gyvensenos ir veikimo populiarinimas [2].

Žemės ūkio naudmenų kokybė. Pakruojo r. pasižymi derlingomis žemėmis (46,7 balo), žemės našumo balas seniūnijose svyruoja nuo 42,6 iki 49,4 ir viršija šalies vidurkį. Tai labai derlingi dirvožemiai,

todėl labai patrauklūs žemės ūkio veiklai. Santykinai derlingiausi dirvožemiai yra Linkuvos (49,4 balo), Guostagalio (48,4 balo) ir Žeimelio (48,3 balo) seniūnijose (žr. 50 lent.). R 67.

Pakruojo rajonas nėra turtingas žemės gelmių ištekliais. Naudingųjų iškasenų telkiniai sudaro 1,94 proc. nuo bendro rajono ploto. Labiausiai paplitęs Pakruojo rajone dolomitas. R 68

Žemės ūkio naudmenų plotas, kuriame ekologiškai ūkininkaujama. Pakruojo rajono savivaldybėje 2022 m. ekologiškai buvo ūkininkaujama 848 ha (žr. 51 lent.). Lyginant su 2015 m., plotas sumažėjo daugiau kaip ketvirtadaliu (-27,3 proc.). Lietuvoje per šį laikotarpį ekologinių žemės ūkio plotų padaugėjo ketvirtadaliu (25,1 proc.). Taigi, stambėjantys ūkiai, didėjantys reikalavimai ekologiniai žemdirbystei bei BŽŪP išmokų schema lemia tai, kad rajone yra nėra patrauklu plėtoti ekologinius ūkius.

Vandens kokybė. Pakruojo rajono savivaldybėje vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Pakruojo vandentiekis“ [5]. Bendrovė geriamuoju vandeniu aprūpina 46,0 proc. Pakruojo rajono gyventojų [15]. Ji eksploatuoja 27 vandenvietes, 50 artezinių gręžinių (iš jų 31 veikiantis, 15 užkonservuoti, 4 užtamponuoti) 2 vandens bokštus, 15 vandens gerinimo įrenginių. Geriamasis vanduo tiekiamas 167,5 km ilgio vandentiekio tinklais. Bendrovė vykdo nuolatinę geriamojo vandens kontrolę, kurią vykdo pagal eksploatuojamų vandenviečių geriamojo vandens nuolatinės ir periodinės programinės priežiūros planą. Iš 12 eksploatuojamų vandenviečių tiekiamas geležingas, drumstas, turintis nemalonų kvapą, netinkamą spalvą vanduo. Tai sudaro 16,0 proc. nuo viso patiekto vandens. Bendrovės eksploatuojamuose objektuose vandens gerinimo įrenginiai pastatyti Pakruojo ir Linkuvos miestuose, Žeimelio, Klovainių, Pašvitinio miesteliuose, Šukionių, Degučių, Žvirblonių, Plaučiškių, Pamūšio (Pašvitinio sen.), Grikpėdžių, Pamūšio (Klovainių sen.), Petrašiūnų, Vaišvydžių, Degėsių kaimuose [15].

Energijos gamybai naudotini atsinaujinantys ištekliai. Pakruojo rajone AEI pagaminta elektra gaunama iš vėjo, biokuro, hidroenergijos ir saulės energijos įrenginių. AEI dalis Pakruojo rajono elektros energijos sektoriuje 2021 m. siekė 35,6 proc. (2019 ir 2020 m. jos dalis buvo daugiau kaip 40,0 proc.). 2022 m. IV ketvirtyje visų AEI įrenginių suminė įrengtoji galia rajone buvo 7,6 MW, iš kurių 6,0 MW vėjo, 1,0 MW – biomasės, 450 kW – hidroenergijos ir 116 kW – saulės energijos įrenginių suminė įrengtoji galia [16]. Apskritai rajone elektros energijos bendroji gamyba per metus svyruoja tarp 23–25 GWh, o suvartojama daugiau kaip 60 GWh per metus (pvz. 2021 m. rajone buvo suvartota 64,8 GWh elektros energijos) (žr. 52 lent.). Yra paskaičiuota, jog iki 2030 m. rajone realu pasiekti 69,0 proc. AEI dalį bendrame savivaldybės kuro balanse [17]. Tai galima būtų pasiekti taikant papildomas skatinimo priemones namų ūkiams, kurie naudoja iškastinę energiją ir ant savivaldybės administracijos valdomų pastatų stogų ar laisvuose žemės sklypuose įrengus saulės elektrines ir kolektorius arba vėjo jėgaines.

Apskritai pagal pažangą AEI naudojimo skatinimą ir energijos vartojimo efektyvumo didinimą Pakruojo rajonas (21 vieta tarp visų Lietuvos savivaldybių 2021 m.) atsiliko nuo Akmenės r. savivaldybės (12 vieta), tačiau stipriai lenkia kitas Šiaulių apskrities savivaldybes [18] [R24]. AEI naudojimo skatinimo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo pažangos vertinimą buvo įtraukti 12 kriterijų [18]. Iš jų svarbiausias buvo renovuotų daugiabučių dalis, kur Pakruojo r. užėmė 21 v. tarp visų rajonų (12,43 proc. renovuotų daugiabučių 2021 m.). Taip pat buvo vertinama, ar rajonas yra prisijungęs prie ES merų pakto dėl klimato ir energijos (Pakruojo rajonas buvo pasirašęs), ar turi AIE naudojimo plėtros planą (Pakruojo rajonas turi), šilumos kainą rajone (7,48 c/kWh 2021 metais; 36 v.), biokuro pajėgumų išnaudojimą (53,01 proc.; 10 v.), dviračių takų ilgį (0,18 km / 1000 gyv. 2021 m.; 47 v.), elektros energiją gaminančių vartotojų įrenginių galią (decentralizuotą energijos gamybos plėtrą) (38,06 kW / 1000 gyventojų; 47 v.), elektromobilių skaičių (0,776 elektromobilio 1000 gyv.; 19 v.), elektromobilių įkrovimo stotelių skaičių 1000 gyventojų (0,055 2021 m.; 38 v.), 2014–2020 m. ES fondų lėšų energijos vartojimo efektyvumo didinimo bei atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo projektams panaudojimą (3161 Eur 1000 gyventojų, 56 v.), nekilnojamo mokesčio tarifą AEI jėgainėms (1,0 proc., 47 v.) ir gyventojų energijos nepriteklių (energijos skurdą, kuri buvo matuojamas pagal gyventojų, besikreipusių dėl išlaidų šildymui ir karštam vandeniui kompensavimo, dalį visų savivaldybės gyventojų) (40 v., 5,48 proc. 2021 m.) [18]. Pakruojo rajono AEI naudojimo ir energijos efektyvumo pažangos vertinimas stipriai pagerėtų, jei rajonas įsidiėtų daugiau elektromobilių įkrovimo stotelių, daugiau investuotų į dviračių takų tiesimą, sumažintų šilumos kainą rajone, labiau skatintų vartotojus gamintis elektrą patiems bei labiau naudotųsi ES parama AEI projektams finansuoti.

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad dauguma vietos gyventojų labiausiai vertina savo gyvenamosios vietovės gamtą, kraštovaizdį ir gamtinius išteklius (55,0 proc. respondentų). Tiesa, biologine įvairove ir aplinkosauga labiausiai didžiuojasi vos 5,0 proc. respondentų. Vertinant ekonominę ir užimtumo situaciją, respondentai nurodė, kad gamybinės ir žemės ūkio veiklos poveikio gamtai valdymas yra santykinai prastas (2,73 balo iš 5). Vis dėlto, respondentai į VPS įtrauktų ekonominius ir socialinius aspektus nei aplinkosauginius. Kraštovaizdžio ir ekosistemų puoselėjimo svarba buvo įvertinta 3,97 balo, gamtos išteklių efektyvesnis valdymas – 3,83 balo, klimato kaitos pokyčių švelninimas – 3,65 balo, o gyvūnų gerovės skatinimas – 3,51 balo. Tik apie trečdalis respondentų šias sritis laikytų strateginėmis plėtros sritimis.

Apibendrinant gamtinių išteklių situaciją, pastebima, kad Pakruojo kraštas yra turtingas derlingais dirvožemiais, kai kuriomis gamtinėmis iškasenomis, tačiau mažiau turtingas miškais ir vandens telkiniais. Atsinaujinančių išteklių naudojimo plėtroje santykinai yra neblogai pažengusi (21 vieta tarp visų Lietuvos savivaldybių). Vietos gyventojai vis dėlto didesnę prioritetą teikia ekonominėms ir socialinėms problemoms, o tik tuomet aplinkosauginėms. Nežiūrint į tai, Pakruojo rajono savivaldybė yra laikoma lydere aplinkosaugos sąmoningumo srityje (1 vieta tarp Lietuvos savivaldybių).

Gamtos išteklių ir jų būklės atitiktis VVG teritorijos vizijai. VVG teritorijos vizija – 2G žemės ūkio ir 5G bendruomenės kraštas. Vizija yra tampriai susieta su tvarumu, t. y. sveikos sąveikos tarp ekonominės ir socialinės plėtros bei gamtinių išteklių tausaus naudojimo ir ekosistemų išsaugojimu. 2G žemės ūkis – tai Gamtai ir Gyventojui draugiška ūkinė veikla. Derlingų dirvožemių potencialo išnaudojimas ir vietos aplinkos išsaugojimas skatina investuoti į žaliąsias ir skaitmenines technologijas. 5G bendruomenė siekia išsaugoti gamtinę aplinką nepažeistą, nes tai yra vienas didžiausių turtų, kuriuos turi retai apgyvendintos kaimo vietovės. Tai bus turtas, kuris iki 2030 m. taps dar vienu vietos konkurenciniu pranašumu šalia 2G žemės ūkio ir 5G bendruomenės.

1.9. Papildoma informacija

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

Žr. VPS II dalies (Excel) 2 lapą.

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

Žr. VPS II dalies (Excel) 3 lapą.

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

Žr. VPS II dalies (Excel) 4.1 lapą.

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

Atlikus vietos poreikių ir potencialo analizę bei atsižvelgiant į gyventojų išsakytas pagrindines socialinės ir ekonominės aplinkos problemas, buvo nutarta vietos plėtros strategiją orientuoti į paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimą.

Situacijos analizė rodo, kad VVG teritorijoje vienos svarbiausių sveikatos problemų kyla dėl sveikos gyvensenos trūkumo (pvz., didesnio fizinio aktyvumo, sveikesnės mitybos, geresnės psichosocialinės būklės ir kt.). Viena iš visuomenės sveikatos biuro rekomendacijų yra didinti paslaugų prieinamumą gyventojams psichinės sveikatos stiprinimui. Gyventojai atkreipė dėmesį į viešų paslaugų

(švietimo, kultūros, sporto, laisvalaikio ir pan.) kaimo vietovėse prieinamumą ir plėtrą (4,33). Be to, VVG teritorijos jaunų žmonių (iki 40 m.) situaciją, anot respondentų, pagerintų galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas (vaikų priežiūros organizavimas ir pan.) (61,0 proc.), ir jaunimo laisvalaikio (kultūros, sporto ir pan.) galimybių didinimas (50,0 proc.). Vyresnio amžiaus žmonių (65 m. ir vyresnių) situaciją pagerintų jiems skirtų laisvalaikio galimybių didinimas (66,0 proc.), galimybės vienišam gyventojui pabendrauti su kitu žmogumi užtikrinimas (55,0 proc.) ir viešojo susisiekimo paslaugų priderinimas prie senjorų poreikių (54,0 proc.). VVG teritorijoje trūksta apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų. Didžiausia paklausa yra socialinėms ir sveikatos priežiūros (54,0 proc. gyventojų respondentų) ir kultūrinėms paslaugoms (pvz., koncertų, spektaklių, šokių vakarų, laisvalaikio renginių ir pan.) (36,0 proc. organizacijų ir gyventojų respondentų).

VPS išskirtos stiprybės – VVG teritorijoje gausu nekilnojamojo kultūros vertybių ir kitų lankytinų traukos objektų (1 stiprybė), rajonas garsėja stipria nacionalinių ir tarptautinių kultūros renginių organizavimo patirtimi (2 stiprybė) – orientuoja į paslaugų kūrimą, kuriomis būtų veiksmingiau išnaudojamos turimos stiprybės.

VPS išskirtos silpnybės – nepakankamai išplėtotas viešųjų paslaugų prieinamumas gyventojams, ypač šeimoms (5 silpnybė), nepakankami NVO gebėjimai ir ištekliai, ypač viešųjų paslaugų teikime (6 silpnybė), nepakankamai išplėtotas apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra (7 silpnybė) – sąlygoja skirti strateginį dėmesį šioms paslaugoms, idant geriau išnaudoti turimus specifinius pranašumus bei turimą žmogiškąjį bei socialinius išteklius.

VPS išskirtos galimybės ar grėsmės – sparti technologinių inovacijų plėtra viešųjų paslaugų prieinamumo ir verslo konkurencingumo didinimui (1 galimybė), „Naujos kartos Lietuva“ viešųjų paslaugų teikimo reformos bendruomeninių paslaugų plėtrai (3 galimybė), kultūros ir švietimo reikšmės gyvenimo kokybei didėjimas kokybiškos bendruomenių veiklos plėtrai (5 galimybė), sparčiai senėjančios visuomenės gebėjimai prisitaikyti prie pažangių technologijų plėtros galintys lemti didėjančią gyventojų atskirtį (5 grėsmė) – skatina paslaugų, reikalingų ateities iššūkiams spręsti ir galimybėmis pasinaudoti, kūrimą ar plėtrą.

VPS tema apjungia visus keturis VPS poreikius. Pirmas VPS poreikis „Įgyvendinti socialiai atsakingus sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti“ siekia gerinti įsidarbinimo galimybių kaimo vietovėse augimą, o taip pat konkurencingų ir prieinamų paslaugų kūrimą ir plėtrą. Kaimo junglumui užtikrinti, būtina optimizuoti tiek susisiekimo infrastruktūrą, tiek viešąsias paslaugas, tiek užtikrinti IT ir ryšių infrastruktūrą. Antras VPS poreikis „Gerinti viešųjų paslaugų ir viešos infrastruktūros prieinamumą gyventojams ir svečiams skatinant socialinę įtrauktį“ tiesiogiai siejasi su VPS tema. Trečias poreikis „Diegti vietos bendruomenės stiprinančias ir sutelktumą skatinančias naujoves“ prisideda prie VPS temos tuo, kad vietos paslaugų prieinamumas sprendžiamas ieškant inovacijų bei sukoncentruojant vietos žmogiškąjį ir socialinį kapitalus į bendrą tikslą. Šis poreikis siekia didinti vietos paslaugų prieinamumą pačių gyventojų pastangomis. Ketvirtas VPS poreikis „Puoselėti vietos istorinį, kultūrinį ir socialinį savitumą“ siekia aktyvinti vietos kultūrinį, švietimo, laisvalaikio ir bendruomeninį gyvenimą. Tuo tikslu siekiama aktyvinti visas su tuo susijusias paslaugas.

Gyventojų apklausos duomenys atskleidžia, kad didžioji dalis respondentų pritaria (72,4 proc.), kad VPS būtų skiriamas teminis dėmesys paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimui, o iš dalies pritaria kiek daugiau nei penktadalis (21,6 proc.).

Planuojama, kad teminis dėmesys paslaugų prieinamumo didinimui ir plėtrai paskatins įvairių paslaugų atsiradimą ir vystymą VVG teritorijoje tiek atliepiančias besikeičiančius skirtingų grupių vietos gyventojų poreikius, tiek ir teritorijos svečių lūkesčius.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2004-08-02
5.1.2. VVG būstinės adresas	Žemdirbių g. 13, Pakruojo k., Pakruojo r.

5.1.3. VVG narių skaičius	44. VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	12. VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 2 Etatų skaičius: 2 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.1.6. VVG pirmininkas	Zenonas Pekelis
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Zenonas Pekelis
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Marija Žiubrienė

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

Žr. VPS II dalies (Excel) 18 lapą.

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☐ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☒ Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

5.4. VVG vertybės

1. Partnerystė. Visų trijų sektorių atstovų gebėjimas veikti kartu siekiant bendro tikslo ir permainų kaimo vietovėse, nuoširdus bendravimas ir teisingų sprendimų priėmimas.
2. Komandinis darbas. Vienodas galių ir atsakomybių pasiskirstymas, geranoriškumas ir savitarpio pagalba, tikslingas veikimas, siekiant konkretaus rezultato.
3. Atsakingumas. Idėjų ieškojimas, iniciatyvos rodymas, užduočių atlikimas pagal savo gebėjimus, pradėto darbo užbaigimas.
4. Novatoriškumas. Naujų idėjų kūrimas, naujų partnerystės tinklų formavimas, kooperacijos, veiklos ir verslo įvairovės skatinimas, naujos produkcijos gamybos, turizmo ir kitų paslaugų rėmimas.
5. Ūkinės veiklos skatinimas. Kaimo vietovių gyventojų ir bendruomenių kreipimas ir skatinimas tikslingai bei efektyviai naudoti vietos išteklius ūkinės veiklos įvairovei plėtoti, kaimo gyventojams prieinamoms paslaugoms teikti ir gyventojų užimtumui didinti.
6. Gyvenimo kokybė kaime. Krašto autentiškumo saugojimas, didžiavimosi gimtuoju kraštu ugdymas, gyventojų aktyvinimas, kviečiant gerinti buitinę aplinką, kurti palankias darbo sąlygas, didinti tarpusavio pasitikėjimą, skiriant daugiau dėmesio vaikams ir šeimoms, kad kaimas taptų patrauklesnis įvairaus amžiaus žmonėms, ypač jaunimui.
7. Savanorystė. Laisva valia ir neatlygintinai atliekama veikla, prisidedanti prie kaimo gerovės kėlimo ir verslios bei solidarios bendruomenės kūrimo.
8. Bendruomeniškumas. Rajono bendruomenių ir kitų NVO skatinimas kurti žmonių poreikius tenkinančią, bendromis vertybėmis paremtą draugišką aplinką, kurioje vykėtų socialiniai mainai, būtų teikiama tarpusavio parama, palaikomos gimtojo krašto tradicijos, amatai, didelis dėmesys skiriamas vaikų ir jaunimo ugdymui bei užimtumui.
9. Nuolatinis tobulinimasis. Smalsumas, domėjimasis tuo, kas vyksta, bendravimas, naujų ryšių, galimybių ir kontaktų ieškojimas, veikimas kartu, profesinių įgūdžių ir bendrųjų gebėjimų stiprinimas, įgytų žinių perdavimas kitiems.
10. Solidarumas. Visų narių noras siekti bendrų tikslų ir gerovės kūrimo, saugoti moralines vertybes, įsipareigoti palaikyti bendrystės jausmą.
11. Jaunimo integracija į visuomenę. Jaunimo įtraukimas į bendruomenės gyvenimą, bendros veiklos ir sprendimų priėmimo skatinimas, sąlygų jaunų žmonių tobulėjimui sudarymas, vertingos profesinės patirties perdavimas, dėmesys jaunimo saviraiškai, jauno žmogaus asmenybės formavimuisi ir individualiai profesinei kompetencijai.
12. Viešumas. Visa aktuali informacija yra prieinama ir suprantama visuomenei, užtikrinamas informacijos pateikimas ir platinimas, nuveiktų darbų viešinimas, gerosios patirties sklaida, atvirumas naujiems nariams, pasiūlymams, idėjoms ir kritikai.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

VVG teritorijos Vizija – 2G žemės ūkio ir 5G bendruomenės kraštas:

2G žemės ūkis – Gamtai ir Gyventojui draugiškas žemės ūkis – tikslusis, tvarus, mažinantis poveikį aplinkai, atsparus klimato kaitai, vietos bendruomenių partneris.

5G Bendruomenė – erdvė, kur kiekvienas žmogus: Girdimas, Gerbiamas, Garantuotas, Gyvinamas (Greitinamas), Globojamas.

5.6. VVG misija

Skatinti vietos iniciatyvas ir permainas kaimo vietovėse, remti novatorišką ūkinę veiklą ir kaimo gyventojams prieinamų paslaugų teikimą, tikslingai ir efektyviai naudoti vietos išteklius ir paramą, vykdyti vietos projektų paraiškų teikėjų mokymą ir konsultavimą, ugdyti projektų vykdytojų kompetenciją, būtiną naujoms veikloms vykdyti, aktyvinti kaimo gyventojus, viešinti veiklą ir gerosios patirties sklaidą, viešąją veiklą grįsti trijų sektorių partnerystės principu.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

Žr. VPS II dalies (Excel) 5 lapą.

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

Žr. VPS II dalies (Excel) 6 lapą.

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

Žr. VPS II dalies (Excel) 11.1 lapą (2 lentelė).

ES bendrojo rezultato rodiklių (R.37, R.39, R.41, R.42) metiniai tikslai (VPS II (Excel) priedo 11 lapas) nustatyti, atsižvelgiant į numatomų kvietimų teikti paraiškas skelbimo grafiką (VPS II (Excel) priedo 15 lapas) ir darant prielaidą, kad vietos projektų rezultatai pasirodys po vietos projektų įgyvendinimo pabaigos (rodiklio pasiekimo momentas), t. y. po ne mažiau kaip 24 mėnesių nuo kvietimo. Todėl yra numatyta, kad ES bendrojo rezultato rodikliai (R.37, R.39, R.41, R.42) bus pasiekti per 24 mėn. nuo kvietimo teikti paraiškas datos. Išimtis taikoma veiklos projektams, nes dėl mažesnės apimties, veiklos projektai yra greičiau įgyvendinami, todėl daroma prielaida, kad 6 ir 8 priemonių ES bendrasis rezultato rodiklis (R.42) bus pasiektas per 12 mėn. nuo kvietimo teikti paraiškas datos.

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

Netaikoma

Taikoma

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

Žr. VPS II dalies (Excel) 14 lapą.

9. Apibendrinta informacija apie VPS

Žr. VPS II dalies (Excel) 1 lapą.

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

Žr. VPS II dalies (Excel) 7 lapą.

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

Žr. VPS II dalies (Excel) 8 lapą.

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

Žr. VPS II dalies (Excel) 9 lapą.

10.4. VPS priemonių aprašymas

Žr. VPS II dalies (Excel) 10 lapą.

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

Žr. VPS II dalies (Excel) 15 lapą.

12. VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

Žr. VPS II dalies (Excel) 16 lapą.

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

Žr. VPS II dalies (Excel) 17 lapą.

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

1	2
VPS priemonių skaičius, iš viso	8
Subregioninės vietovės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias siekiama, kad finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas, skaičius	2
Partnerystės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI vykdomi su partneriais, skaičius	4
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI vykdomi su partneriais, skaičius	2
Inovacijų principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	2
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	4
Planuojama paremti projektų, iš viso (rodiklis L700)	24
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	6
Projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti, dalis, proc.	0,25
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti moterų ir vyrų lygių galimybių skatinimui ir nediskriminavimui, skaičius	0
Jaunimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti jaunimui, skaičius	5

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS rengimo metu VVG subregioninės vietovės principą laikė svarbiausiu, nes tik jo pagalba galima užtikrinti ilgalaikę krašto plėtrą. VVG rengdama naują VPS, siekė nustatyti VVG teritorijos plėtros problemas, identifikuoti galimus jų sprendimus, apibrėžti vietos plėtros kryptis ir ilgalaikę vietovės viziją. Buvo siekiama įgyvendinti priemones, kurios leido analizuoti krašto plėtrą kaip visumą, nustatant svarbiausias vietos plėtros problemas ir galimus jų sprendimus.

Siekiant tinkamai įgyvendinant subregioninės vietovės principą, VVG atliko išsamią Pakruojo rajono kaimo vietovių analizę, kuri atskleidė turimus teritorijos išteklius ir gyventojų pasitenkinimą savo gyvenamąja vietove. Tuo tikslu, rengiant VPS nuolat buvo palaikomas dialogas su Pakruojo rajono kaimo vietovių vietos bendruomenėmis, atskleidžiant VVG teritorijoje gyvenančių žmonių bendrus interesus, socialinius ir ekonominius ryšius, bendrą paveldą, tapatybę ir bendros veiklos gerą patirtį. VVG teritorijos duomenys, jos išskirtinumas, identitetas, ištekliai ir kitos ypatybės, taip pat vietos gyventojų poreikiai pateikti VPS analizės dalyse.

Visų VVG organizuotų susitikimų su visuomenės, nevyriausybinių organizacijų, vietos savivaldos ir verslo atstovais metu, dėmesio centre buvo esminis klausimas – kaip įgyvendinti naujoves, sustiprinti krašto konkurencingumą ir efektyviai spręsti krašto socialinės sanglaudos problemas, apimant visų suinteresuotų grupių interesus ir atsižvelgiant į jų lūkesčius. Diskusijos su

vietos gyventojais padėjo geriau nustatyti VVG atstovaujamos teritorijos tapatybę ir identifikuoti bendrus krašto plėtros siekius ir galimybes juos nukreipti į socialinės atskirties mažinimą. Dialogas leido ne tik detaliam aptarti krašto problemas, bet ir išvelgti naujas plėtros galimybes.

Siekiant užtikrinti šio principo laikymąsi, vyko internetinė VVG teritorijos gyventojų ir organizacijų poreikių apklausa. Apklauskos dalyvių paprašyta pasidalinti nuomone apie gyvenimą VVG teritorijoje – kuo jie labiausiai didžiuojasi čia gyvendami, su kokiais iššūkiais tenka susidurti, kokių turi lūkesčių ir pasiūlymų VVG teritorijos augimui ir plėtrai. Gyventojų ir organizacijų nuomonė reikšmingai prisidės prie rezultatyvaus gyvenimo sąlygų pagerinimo ir kryptingos teritorijos plėtros.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS sprendimų įgyvendinimas grindžiamas VVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimu. Įgyvendinant VPS bus nuosekliai laikomasi subregioninio teritorinio principo. VVG apjungs visus kaimo plėtros dalyvius – pilietinės visuomenės, nevyriausybinę organizacijų, verslo, savivaldos atstovus – ekonominių, socialinių VVG teritorijos problemų sprendimui ir bendrai veiklai, siekiant kurti teigiamus pokyčius VVG teritorijoje. Pasirinkti VPS prioritetai ir priemonės užtikrins bendradarbiavimą ir socialinę partnerystę, siekiant kuo geriau panaudoti turimus krašto išteklius ir juos nukreipti efektyviai VVG teritorijos plėtrai.

Kiekvienoje bendruomenėje bus organizuojami įvairūs mokymai, seminarai vietos bendruomenėms, kitoms nevyriausybiniams organizacijoms, pavieniams gyventojams, ūkininkams ir vietos verslininkams, kurių metu daugiausiai dėmesio bus skiriama skirtingų sektorių bendradarbiavimui ir tarpusavio dialogui. Tikimasi, kad diskusijos ir dalijimasis patirtimi sudarys palankią terpę vystyti naujus projektus ir generuoti reikšmingas idėjas.

VVG viešins savo veiklą ir informaciją apie VPS įgyvendinimą interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose, plati informacijos skaida sudarys sąlygas užtikrinti informacijos apie vietos plėtros strategiją prieinamumą ir galimybes visiems galimiems kaimo plėtros dalyviams prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos tikslus.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant VPS ir siekiant apjungti visus gyventojus bendram tikslui bei veiklai svarbus dėmesys skirtas principui „iš apačios į viršų“. Įgyvendinant šį principą visuose VPS rengimo etapuose dalyvavo pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai. Ryšių mezgimas planuojant vietos plėtrą VPS rengimo metu buvo pagrindinė priemonė, kuri stiprino socialinę partnerystę. VVG nuolat kvietė į susitikimus skirtingų sektorių atstovus. VPS rengimo metu buvo ieškoma bendrų ir visoms šalims tinkamų vietos plėtros sprendimų, suteikiant galimybę vietos organizacijoms ir gyventojams dalyvauti formuojant ir įgyvendinant vietos politiką ir generuojant idėjas.

Atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG, vietos bendruomenė buvo įtraukta organizuojant viešus susitikimus ir darbo grupes. Taip pat vietos bendruomenė įtraukta vykdant vietos gyventojų ir organizacijų atstovų apklausą.

Remiantis seniūnijose vykusių renginių bei atliktos gyventojų poreikių analizės rezultatais parinkti VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys, atitinkančios VVG teritorijos visuomenės poreikius ir lūkesčius. Taip pat seniūnijų, savivaldybės administracijų atstovai teikė statistinius duomenis, reikalingus atliekant VVG teritorijos situacijos analizę. Susitikimų, apklausų, statistinė medžiaga ir duomenys buvo panaudoti rengiant naują VPS.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG nuosekliai įgyvendins priemones, užtikrinsiančias, kad VPS įgyvendinimo procesas būtų skaidrus ir prie jo prisidėtų kuo didesnė dalis vietos gyventojų, įmonių ir organizacijų. Rengiant kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją apie tai iš anksto bus skelbiama interneto svetainėje ir feisbuko paskyroje, taip pat VVG nariai skleis informaciją turimais kanalais ir kontaktais. Kvietimai

teikti vietos projektų paraiškas bus skelbiami ne tik VVG, NMA interneto svetainėje ir kituose komunikacijos kanaluose, siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie galimybes vietos organizacijoms ir kaimo gyventojams pasinaudoti VPS parama.

VPS įgyvendinimo rezultatai, informacija apie surinktus vietos projektus ir atskirų vertinimo etapų rezultatus bus skelbiama interneto svetainėje ir feisbuko paskyroje ir susitikimų su vietos gyventojais metu. Taip pat ketinama atlikti vietos gyventojų apklausas, kurių metu suinteresuoti asmenys galės išsakyti, kiek naudingi teritorijai įgyvendinami projektai ir koks jų tikrasis poveikis.

Siekiant aktyvinti visuomenės narių bendravimą VPS įgyvendinimo laikotarpiu, VVG organizuos susitikimus su Lietuvos ir užsienio VVG partneriais, dalyvaus teritorinių ir tarptautinių projektų įgyvendinime.

Įgyvendinant VPS bus organizuojami VVG valdybos, kurioje yra proporcingas socialinių partnerių atstovavimas, posėdžiai. Posėdžių metu bus aptariama VPS įgyvendinimo eiga, sprendžiami iškilę probleminiai klausimai. VVG interneto svetainėje www.pakruojovvg.lt patalpinta informacija apie galimybę įvairiems socialiniams partneriams tapti VVG nariais ir dalyvauti VVG veikloje.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Kuriant efektyvią VPS, galinčią turėti reikšmingą įtaką sprendžiant VVG teritorijos iššūkius ir sudarančią sąlygą kryptingai teritorijos plėtrai, VVG į strategijos rengimą siekė įtraukti atstovus iš įvairių sektorių. Tam prielaidas sudarė pati VVG sudėtis, kurioje proporcingai atstovaujami pagrindiniai vietos plėtrą įtakojantys sektoriai: verslo, vietos valdžios, NVO ir kaimo bendruomenių bei kitų socialinių, ekonominių partnerių. Rengiant VPS inicijuotas idėjų generavimas ir diskusijos tarp visų interesų grupių, taip aktyvinant visuomenę ir siekiant priimti ilgalaikį teigiamą pokytį kuriančius sprendimus vietos lygiu.

Siekiant užtikrinti partnerystės principo laikymąsi, rengiant VPS, aprašant priemones, išskiriant poreikius, veiklos sritis, sudarant finansinį planą, reguliariai organizuoti susitikimai su VVG valdyba.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Siekdama geriausių rezultatų, VVG stiprins bendradarbiavimą tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios. VPS įgyvendinimo metu, t. y. ne rečiau kaip kas 3 metus keisis mažiausiai 1/3 VVG kolegialaus valdymo organo narių, tačiau ne mažiau kaip po vieną atstovą iš kiekvienos interesų grupės, taip užtikrinant atvirą ir nediskriminuojančią VVG veiklą. Taip pat planuojama imtis priemonių, kurios padėtų VVG nariams ugdyti kompetencijas ir visapusiškai tobulėti.

Planuojama organizuoti susitikimus su potencialiais projektų teikėjais ir vykdytojais, vietos verslininkais, ūkininkais, jaunimo atstovais. Susitikimų metu bus ieškoma bendrų plėtros kryptių ir galimybių pasinaudoti jau turimais išteklių, infrastruktūra, aptariamoms projektų ir veiklų idėjomis.

VVG interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose bus patalpinta informacija apie galimybę prisijungti prie VVG komandos, kadangi VVG yra atvira organizacija naujiems aktyviems nariams.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant VPS, bendradarbiauta su socialiniais partneriais ir įvairiomis VVG teritorijoje veikiančiomis organizacijomis. Taip pat vykdyti įvairūs bendradarbiavimo projektai, susitikimai, kurių metu dalintasi patirtimi ir žiniomis. Efektyvus bendradarbiavimas suteikia galimybę išspręsti sudėtingas kompleksiškas problemas ir atveria platesnes veiklos galimybes.

VVG sujungia bendram tikslui esamus valstybinio, privačiojo, pilietinio ir savanoriško sektorių žmogiškuosius ir finansinius išteklius, suburia vietinius subjektus. VVG organizuojamos konsultacijos bei diskusijos padės palengvinti derybas dėl sprendimų.

VVG bendradarbiauja su visomis vietos veiklos grupėmis, dalyvauja VVG tinkle ir apskrities VVG veikloje.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Pakruojo VVG planuoja ir ateityje, per vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpį, bendradarbiauti su VVG teritorijoje veikiančiomis bendruomeninėmis, verslo, savivaldos ir kitomis organizacijomis, vystyti partnerių tinklą ir pasitikėjimu bei atviru bendradarbiavimu pagrįstus ryšius. Pakruojo VVG ketina inicijuoti bendradarbiavimo ryšių užmezgimą ir bendrų projektų įgyvendinimą su aplinkinių rajonų vietos veiklos grupėmis ir pasidalijimo gerąja patirtimi galimybes.

Bus siekiama su gyventojais dalintis informacija ir užtikrinti grįžtamąjį ryšį vykdant VVG veiklos komunikaciją interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose, partnerių komunikacijos kanaluose, žiniasklaidoje ir kt.

VVG numato vykdyti teritorinio bendradarbiavimo projektą, kuris skirtas naujų galimybių ir pavyzdžių (gerosios praktikos ar kitokios patirties), kaip spręsti aktualias vietos socialinės ir ekonominės plėtros problemas, paieškai. Projekto metu VVG, išnaudodama savo turimą socialinį kapitalą, skirs specialų dėmesį į informacijos apie inovatyvias galimybes paslaugų įvairovei ar prieinamumui VVG teritorijoje didinti paieškai bei jos sklaidai. Tokiu būdu VVG prisidėtų prie inovatyvių paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimo (VPS temos).

13.5. Inovacijų principas**Principo laikymasis rengiant VPS:**

VVG rengdama VPS vadovavosi principu, kad socialinės partnerystės užtikrinimas reiškia sinergiją ir neišvengiamas naujoves. VVG susitikimuose su vietos gyventojais nuolat kalbėjo apie būtinybę diegti vystymo naujoves, kaip vienintelę alternatyvą siekiant šiuolaikiško efektyvaus augimo ir krašto konkurencingumo didinimo. Su šia idėja sutinka susitikimuose dalyvavę vietos gyventojai ir verslo bei valdžios atstovai, tad šis sutarimas užtikrina VVG teritorijos vystymą inovacijų srityje. VVG naujuoju laikotarpiu galimybes spręsti vietos plėtros problemas sieja ne tiek su atskirų naujų socialinių, ekonominių, aplinkosauginių ar technologinių sprendinių parengimu, kiek su VPS naujomis strateginėmis kryptimis ir valdymo inovacijomis.

Rengiant vietos plėtros strategiją VVG aktyviai naudojo šiuolaikinėmis technologijomis paremtas bendravimo formas: per informacines priemones buvo derinami VPS rengimo procesai, dažnai rengti nuotoliniai susitikimai įvairiose tam skirtose platformose, tokiose kaip Microsoft Teams ir kt., su interesantais aktyviai bendrauta feisbuko paskyroje, gyventojų ir organizacijų apklausos vykdytos interneto svetainėje apklausos.lt, dokumentais dailintasi internetinėje erdvėje, pvz. Google Docs platformoje, visa informacija apie VPS vykdymo eigą aktyviai skelbiama VVG interneto svetainėje ir feisbuko paskyroje.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG nuolat dalyvaudama įvairiuose susitikimuose, renginiuose akcentuoja būtinybę diegti naujoves. Rengiant kvietimo dokumentaciją, bus numatomi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie padėtų atrinkti geriausius, novatoriškus vietos projektus. Konsultuojant potencialius vietos projektų pareiškėjus VVG darbuotojai informuos, jog pirmenybė yra teikiama novatoriškiems vietos projektams. Vietos projektų įgyvendinimo geroji patirtis viešinama ir novatoriški projektai bus pristatomi kaip pavyzdiniai projektai.

Prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektų paraiškas bus papildomai informuojama, jog pirmiausiai yra laukiami novatoriški vietos projektai.

Taip pat planuojama organizuoti bendrus mokymus, užsiėmimus su Pakruojo rajone veikiančiu verslu, bendruomenių, nevyriausybinų organizacijų, jaunimo atstovais, taip pat organizuoti diskusijas, praktines darbo grupes, mokymus dėl inovacijų taikymo vietos projektuose.

Atrenkant vietos projektus, pagal tam tikras priemones, pirmumas bus taikomas tiems projektams, kurie įgyvendina inovacijas šalies ir teritorijos mastu. VVG įgyvendindama VPS sieks, kad įgyvendinami vietos projektai skatintų inovacijų kūrimą, diegimą socialinėje ir ekonominėje srityje.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG rengdama VPS didelį dėmesį skyrė VVG teritorijoje gyvenantiems jauniems žmonėms. Jauni asmenys buvo kviečiami kartu su visais bendruomenės nariais dalyvauti susitikimuose, kurių metu buvo analizuojami VVG teritorijos išteklių, krašto stiprybės ir silpnybės bei siektini pokyčiai. Visose seniūnijose buvo surengti susitikimai su seniūnijų, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių ir pilietinės visuomenės atstovais, tariamasi dėl aktyvaus jaunimo dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant naujas strategijas, vietose aptariamoms jaunimo problemoms ir tariamasi dėl jų sprendimo būdų. Susitikimuose dalyvaujant įvairiems socialiniams partneriams, buvo tariamasi dėl jaunimo veiklos prioritetų, įvertinti jaunimo poreikiai renkantis profesiją, diskutuojama dėl kaimo jaunimo pasirengimo dalyvauti vietos bendruomenių gyvenime, dėl jaunų šeimų galimybių įsitvirtinti kaime, dėl strategijos priemonių pritaikymo jaunimo problemoms spręsti ir užimtumui didinti.

VPS jaunimo reikalai traktuojami kaip horizontali priemonė ir jaunimo problemų sprendimas yra užprogramuotas visuose prioritetuose ir priemonėse. Projektų lygiu jaunimui taip pat suteikiamas prioritetas. Jauni asmenys gali teikti vietos projektų paraiškas pagal visas VPS priemones. Visi kiti pareiškėjai yra skatinami rengiant ir teikiant vietos projektus pagal bet kurią VPS priemonę pirmiausia atsižvelgti į jaunų asmenų ir ypač į jaunų šeimų poreikius. Vietos projektams, kurių naudą gavėjai yra jaunimas, numatyta skirti papildomus naudos ir kokybės balus.

Taip pat jaunimas į VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizės procesą įsitraukė per gyventojų nuomonės tyrimą.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Jauni asmenys (tiek 14-29 m., tiek 30-40 m.) bus įtraukti į atskirus VPS administravimo ir įgyvendinimo procesus. Per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį bus laikomasi šio principo, taip pat jaunimui bus suteikiama pirmenybė teikti vietos projektų paraiškas ir dalyvauti veiklose. Taip pat bus atkreipiamas potencialių pareiškėjų dėmesys, jog projektams, kurių naudą gavėjai yra jaunimas, bus skiriami papildomi naudos ir kokybės balai. Bus atrenkami tik patys geriausi vietos projektai, skirti vietos jaunimo poreikiams. Vietos projektų paraiškose esant nepakankamai informacijai apie projekto naudą jauniems asmenims, vietos projektų pareiškėjų bus prašoma pateikti papildomą informaciją, kaip vietos projektas pakeis jaunimo situaciją ilgalaikės perspektyvos požiūriu.

Vykdamas VPS įgyvendinimo stebėseną ir pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, bus peržiūrėti pasiekti rezultatai ir atrenkami pavyzdiniai, jaunimui skirti projektai, kurie bus viešiniami kaip gerosios praktikos pavyzdžiai. Vietos projektų pareiškėjai bus raginami nepamiršti jaunų asmenų poreikių ir teikti kartu su jaunais asmenimis parengtus projektus.

Vykdamas VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas potencialūs vietos projektų pareiškėjai bus konsultuojami individualiai apie galimybes parengti jaunų asmenų poreikius atitinkančius projektus. Prireikus, bus organizuojamos specialistų konsultacijos. Vietos bendruomenė bus raginama kartu, sutelktai gerinti jaunų asmenų gyvenimo kokybę, suplanuojant tokias projektų veiklas, kurios būtų priimtinos ne tik jaunimui, bet ir tikėtai kitoms amžiaus grupėms.

Jaunimas ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai bus kviečiami į visus VVG renginius, konferencijas, organizuojamas gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG lyčių lygybės ir nediskriminavimo principo laikymuisi teikia didelę reikšmę ir naujoje VPS numatė priemones, leidžiančias integruoti lyčių lygybės ir nediskriminavimo aspektus. Rengiant VPS didelis dėmesys buvo skiriamas pačiam strategijos rengimo procesui: įvairiais būdais buvo siekiama įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų, neišskiriant gyventojų pagal lytį, amžių, tautinę

kilmę, religiją, įsitikinimus, lytinę orientaciją ir pan. Papildomos pastangos buvo skirtos išanalizuoti socialiai pažeidžiamų grupių – vienišų motinų/tėvų, bedarbių, priklausomybių turinčių asmenų, neįgaliųjų, socialinės rizikos šeimų, daugiavaikių šeimų, vienišų senyvo amžiaus žmonių, jaunų šeimų – situaciją ir poreikius. Vietos gyventojų anketinė apklausa aprėpė vyrus ir moteris, jaunimą ir vyresnio amžiaus gyventojus, taip pat skirtingų profesijų, skirtingo socialinio statuso ir skirtingo dydžio pajamas uždirbančius gyventojus.

Organizuodama atskiras VPS rengimo veiklas, VVG neskirstė vietos gyventojų pagal tautybę, religijas, lytinę orientaciją ar kitus požymius, o stengėsi sudaryti sąlygas VPS rengime dalyvauti visiems norintiems ir galintiems. Rengiant strategiją buvo ieškoma atsakymo į VVG iškeltą uždavinį numatyti tokias VPS priemones, kurios stiprintų socialinę sanglaudą ir spręsdamos kaimo gyventojų daugumai aktualius dalykus, užtikrintų veiksmingą socialinės atskirties ir skurdo mažinimą bei vietos jaunimo (įskaitant ir jaunas šeimas) integraciją į vietos bendruomenę. VVG pasirinktos visos VPS priemonės tiesiogiai ir/arba netiesiogiai sprendžia socialinės atskirties mažinimo problemas ir mažina diskriminacijos apraiškas. Ypač didelis dėmesys skiriamas gerinti jaunų šeimų padėtį kaime. Numatytos priemonės padės realiai suderinti šioms šeimoms vaikų auginimo ir darbo įsipareigojimus, taip pat skatins jaunimo saviraišką bei padės spręsti kitų asmenų, turinčių specifinių poreikių, problemas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo horizontaliojo principo. Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etape.

VVG darbuotojai bus atrenkami išimtinai tik pagal jiems taikomus kvalifikacijos reikalavimus, todėl tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija negalės tapti įsidarbinimo VVG biure kliūtimi. Organizuojant VVG valdybos darbą visu VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus siekiama užtikrinti įvairaus amžiaus, lyčių, visuomenės sektorių atstovavimo ir kitus reikalavimus, numatytus įgyvendinant VPS pagal KPP/SP priemonę „LEADER“. Renkant į VVG valdybos narius kliūtimi negalės būti tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija.

Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas bus taikoma tinkamumo sąlyga pagrįsti, kad vietos projektas prisideda prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo ir/arba neturės neigiamos įtakos šio principo įgyvendinimui. Bus tvirtinami tik projektai, atitinkantys reikalavimą nepažeisti moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo.

Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai (jau įgyvendinti projektai), kuriais buvo prisidedama prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu dėl VPS situacijos analizės išvadų, SSGG, VPS poreikių ir priemonių pasirinkimo buvo gautas vienas pasiūlymas. Į jį buvo atsižvelgta susitikimo metu, atsiklausiant ir kitų susitikimo dalyvių nuomonės. Pasiūlymui buvo pritarta.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

Siekiant paskatinti VVG teritorijos gyventojus aktyviai dalyvauti 2023–2027 m. VPS įgyvendinime ir pasiekti tikslines grupes, pasitelktos įvairios viešinimo priemonės ir kūrybiški sprendimai. Informacija apie rengiamą naują VPS aktyviai viešinta VVG interneto svetainėje,

feisbuko paskyroje, VVG teritorijoje veikiančių organizacijų, įstaigų, verslo subjektų interneto svetainėse ir socialiniuose tinkluose, susitikimuose, diskusijose su tikslinėmis grupėmis. Siekta inicijuoti efektyvų dialogą, dalijimąsi žiniomis, idėjomis, kurti bendradarbiavimu pagrįstus santykius ir sudaryti sąlygas grįžtamajam ryšiui.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

Užtikrinant VPS įgyvendinimą, sukurta jos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema, kuri leis nuolatos stebėti ir periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo pažangą. VPS įgyvendinimo stebėseną yra sistemiškas bei kompleksiškas priemonių, susietų su VPS įgyvendinimu, kokybinių ir kiekybinių kaimo vietovių pokyčių stebėjimo, vertinimo ir pasiūlymų dėl VPS įgyvendinimo tobulinimo procesas. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tikslas – sukurti patikimą ir objektyvią VVG atstovaujamos teritorijos plėtros koordinavimo, VPS įgyvendinimo stebėsenos tvarką, užtikrinti racionalų ES ir nacionalinės paramos lėšų paskirstymą ir savalaikį jų įsisavinimą, VVG valdymo organų, VVG biuro darbuotojų funkcijas, atskaitomybę ir jų atsakomybę, tenkančią įgyvendinant VPS. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema sudarys tinkamas prielaidas ne tik tinkamai koordinuoti, periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo eigą, bet ir vertinti VPS įgyvendinimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį VVG atstovaujamai teritorijai, o prireikus papildyti ar keisti pačią VPS. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta VVG nariams, VVG valdybos nariams ir VVG biuro darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.

Svarbiausias vaidmuo užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną tenka VVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio VVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus ir VPS įgyvendinimo ataskaitą bei VPS pakeitimus. VVG valdyba priima sprendimus dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių narystės suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui. Pagrindinis vaidmuo vykdant reguliarią VPS įgyvendinimo stebėsenos priežiūrą tarp VVG valdybos posėdžių teks VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kurią VVG valdybos sprendimu sudarys paskirti VVG nariai kartu su VVG biuro darbuotojais (ne mažiau kaip penki asmenys, iš kurių ne daugiau kaip 1/3 – VVG biuro darbuotojai). Užtikrinant vietos valdžios, bendruomenių ir verslo sektorių efektyvų bendradarbiavimą, formuojant VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėtį bus laikomasi partnerystės principo, t.y., kad šios grupės nariai atstovautų visiems trims sektoriams (pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo). VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė turės kompetenciją teikti pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių suspendavimo, kai nustatomas piktnaudžiavimo atvejis. Taip pat VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariai kartu su VVG biuro darbuotojais vyks į vietos projektų patikras vietose, dalyvaus rengiant VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą ir VPS pakeitimų projektus. VVG biuro darbuotojai, susiję su VPS administravimu, vykdys nuolatinį VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną pagal funkcijas, aprašytas 15.2 punkte.

Svarbi sėkmingo VPS įgyvendinimo sąlyga yra tinkamai organizuotas reikalingos statistinės informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė bei papildomų tyrimų arba galimybių studijų apie VPS numatytų tikslų, uždavinių, priemonių įgyvendinimą, atlikimas. Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei ataskaitai parengti, rinkimą, sisteminimą ir analizę bei papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingi VVG biuro darbuotojai (VPS administravimo vadovas (direktorius), administratorius). Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės ir VVG biuro darbuotojų

vizitų (patikrų) į vietos projektų įgyvendinimo vietas ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu ir kitų informacijos šaltinių. VPS įgyvendinimo metinė ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių nustatytą formą ir reikalavimus. VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaita bus rengiama kasmet (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.). Už jos parengimą kartu VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariais atsakingi VVG biuro darbuotojai, o už pateikimą VVG valdybai bus atsakinga VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė. VVG valdybai nepritarus metinei ataskaitai, ji gražinama tobulinimui, už kurią atsakingi VVG biuro darbuotojai. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė VPS įgyvendinimo metinę ataskaitą pateiks VVG valdybai ne vėliau kaip per vieną mėnesį pasibaigus ataskaitiniams metams, o galiausiai ataskaita bus pristatoma VVG narių visuotiniam susirinkimui, kuris VPS įgyvendinimo ataskaitą viešai apsvartys. Ataskaita taip pat bus viešai skelbiama VVG atstovaujamos teritorijos bendruomenei VVG interneto svetainėje <http://www.pakruojovvg.lt/>.

Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą visi VVG biuro darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi VPS administravimo vadovui (direktoriui). VPS administravimo vadovas (direktorius) už savo veiklą bus tiesiogiai atskaitingas VVG valdybai, o tarp jos posėdžių VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kuri kaip ir VPS administravimo vadovas (direktorius), už savo veiklą atskaitinga VVG valdybai. VVG valdyba kartu su VVG pirmininku už savo veiklą atsiskaito prieš visuotinį VVG narių susirinkimą, kaip aukščiausią VVG valdymo organą. Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.

Pastebėjus ar nustačius VVG biuro darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejį, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė kreipiasi į VVG valdybą dėl šių darbuotojų atsakomybės arba laikino nušalinimo nuo pareigų. VVG valdyba taip pat turės teisę esant piktnaudžiavimo atvejui arba interesų konfliktui priimti sprendimą dėl atskirų VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės narių narystės joje suspendavimo tol, kol bus pašalintas interesų konfliktas. Iškilus tam tikriems VPS įgyvendinimo sunkumams (pvz., atsilikimas nuo VPS įgyvendinimo plano), VVG valdybos sprendimu gali būti rengiama ir jai teikiama svarstyti tarpinė, t.y. pirmojo pusmečio (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki birželio 30 d.) VPS įgyvendinimo ataskaita. Esant poreikiui arba iškilus sunkumams įgyvendinant VPS į VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę VVG valdybos sprendimu gali būti įtraukti papildomi nariai, kuruosiantys sritis, kuriose susiduriama su sunkumais įgyvendinant vietos projektus ir siekiant VPS tikslų. Detalesnė atsakomybės sistema, taikoma atskiriems VVG subjektams, dalyvaujantiems įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje.

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išklauso VVG pirmininko ataskaitą apie VPS įgyvendinimo eigą. 2. Teikia rekomendacijas/siūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo proceso tobulinimo.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus. 2. Priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo, atskirų jos narių suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui. 3. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitą ir VPS pakeitimus.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia pasiūlymus VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei ir VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo. 2. Teikia pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo arba papildymo. 3. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės veiklą. 4. Koordinuoja ir vadovauja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitams į įgyvendinamų vietos projektų vietas (patikras vietoje). 5. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektų rengimą. 6. Užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusių dokumentų saugojimą. 7. Informuoja NMA ir (arba) ŽŪM apie VPS įgyvendinimo problemas, o taip pat pateikia siūlymus dėl jų sprendimo. 8. Renka, sistemina, analizuoja finansinę informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą bei problemas ir ją teikia VPS administravimo vadovui. 9. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius finansinius dokumentus.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	--
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikuoja VPS įgyvendinimo problemas, renka, sistemina, analizuoja informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir ją teikia VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei bei VPS administravimo vadovui. 2. Rengia VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektus. 3. Organizuoja tyrimų/galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu, atlikimą. 4. Planuoja, organizuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitus (patikras) į įgyvendinimų vietos projektų vietas. 5. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus. 6. Organizuoja ir vykdo VPS įgyvendinimo pažangos, stebėsenos ataskaitos, VPS pakeitimų viešinimą (VVG interneto svetainė, spauda, informaciniai biuleteniai ir t.t.).
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	--

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Pakruojo rajono vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų poreikių tyrimo apklausos duomenų suvestinė ir anketa.
8 priedas	Pakruojo rajono vietos veiklos grupės teritorijos organizacijų nuomonės apklausos duomenų suvestinė ir anketa.
9 priedas	Literatūros šaltiniai
10 priedas	Statistinės lentelės
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	Guostagalio kaimo bendruomenė	Audrius Čeplinskas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Guostagalio seniūnija	
2.	Laipuškių kaimo bendruomenė	Zenonas Pekelis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Klovainių seniūnija	
3.	Asociacija Dvariškių bendruomenė	Marijus Zaveckas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Lygumų seniūnija	
4.	Ūdekų kaimo bendruomenė	Aušra Bartašė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Linkuvos seniūnija	
5.	Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“	Paulina Macevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	
6.	Žvirblonių kaimo bendruomenė	Vida Arabadžienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Rozalimo seniūnija	
7.	Pakruojo kaimo bendruomenė	Birutė Kazlauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	
8.	Lygumų bendruomenės centras	Sigita Čarepakiene	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Lygumų seniūnija	
9.	Pakruojo automobilių sporto klubas	Audrius Kliminskas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Klovainių seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
10.	Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyrius	Gabrielė Magelinskaitė Janina Dirbanauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	
11.	Žeimelio bendruomenės centras	Daiva Skrupskelytė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Žeimelio seniūnija	
12.	Mikniūnų kaimo bendruomenė	Jolanta Lebedienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pašvitinio seniūnija	
13.	Linksmučių kaimo bendruomenė	Arturas Stankevičius	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	
14.	Preičiūnų bendruomenė	Adolis Antanaitis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	
15.	Fizinis asmuo	Virginija Kazlauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Rozalimo seniūnija	
16.	Fizinis asmuo	Irena Kybartienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	
17.	Fizinis asmuo	Saulė Miežienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Lygumų seniūnija	
18.	Fizinis asmuo	Marija Žiubrienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	
19.	Fizinis asmuo	Pranas Žiubrys	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
20.	Pakruojo rajono verslininkų ir darbdavių asociacija	Rolandas Kairys Aidas Ridikas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Pakruojo seniūnija	
21.	Individuali G. Jaškulienės įmonė „Vėtrungė“	Genovaitė Jaškulienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Linkuvos seniūnija	
22.	A. Kvedaro individuali įmonė	Andrius Kvedaras	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Pašvitinio seniūnija	
23.	Individuali A. Žuvininko veterinarijos tarnyba	Alvydas Žuvininkas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Rozalimo seniūnija	
24.	Lietuvos ūkininkų sąjungos Pakruojo rajono skyrius	Albinas Navickas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Pakruojo seniūnija	
25.	A. Valantino individuali įmonė	Dalė Valantinienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Žeimelio seniūnija	
26.	MB „Navtechas“	Martynas Navickas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Klovainių seniūnija	
27.	MB „Metas desertui“	Šarūnas Leimontas Ernestas Leimontas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Linkuvos seniūnija	
28.	Ūkininkas	Saulius Skikas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Guostagalio seniūnija	
29.	Ūkininkas	Jonas Tominis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Žeimelio seniūnija	
30.	Fizinis asmuo	Aurelijus Atkočiūnas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Rozalimo seniūnija	
31.	Fizinis asmuo	Vitolis Urmonas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	–	Deklaruota gyvenamoji vieta: Žygio 97–46, LT-08236 Vilnius.
32.	Fizinis asmuo	Regina Gaubienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Pakruojo seniūnija	
33.	Ūkininkas	Vaidas Virkštis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Linkuvos seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
34.	Ūkininkas	Gintautas Gegeckas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Lygumų seniūnija	
35.	Ūkininkas	Gedas Špakauskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Lygumų seniūnija	
36.	Ūkininkas	Albinas Navickas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Klovainių seniūnija	
37.	Fizinis asmuo, dirbantis pagal individualios veiklos pažymą	Valdas Kanišauskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Pakruojo seniūnija	
38.	Pakruojo rajono savivaldybė	Vytautas Kanišauskas Monika Ilgavičiūtė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	
39.	Fizinis asmuo	Rimantas Čeponis	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Klovainių seniūnija	
40.	Fizinis asmuo	Asta Jasiūnienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pašvitinio seniūnija	
41.	Fizinis asmuo	Rima Juozapavičienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	
42.	Fizinis asmuo	Saulius Margis	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	
43.	Fizinis asmuo	Vida Remeikienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	
44.	Fizinis asmuo	Gitana Pašiškevičienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Linkuvos seniūnija	
45.	Fizinis asmuo	Svajūnas Miknevičius	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	
46.	Fizinis asmuo	Arina Janeliūnienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Pakruojo automobilių sporto klubas	Audrius Kliminskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Klovainių seniūnija	2021-10-12	
2.	Pakruojo kaimo bendruomenė	Birutė Kazlauskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	2022-11-22	
3.	Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyrius	Gabrielė Magelinskaitė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	2023-04-25	
4.	Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“	Paulina Macevičienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Pakruojo seniūnija	2022-11-22	
5.	Laipuškių kaimo bendruomenė	Zenonas Pekelis	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Klovainių seniūnija	2021-10-12	
6.	Individuali G. Jaškulienės įmonė „Vėtrungė“	Genovaitė Jaškulienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Linkuvos seniūnija	2021-10-12	
7.	MB „Metas desertui“	Šarūnas Leimontas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Linkuvos seniūnija	2021-10-12	
8.	Ūkininkas	Albinas Navickas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Klovainių seniūnija	2023-08-08	
9.	Fizinis asmuo, dirbantis pagal	Valdas Kanišauskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Pakruojo seniūnija	2023-08-08	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
	individualios veiklos pažymą					
10.	Ūkininkas	Gedas Špakauskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Lygumų seniūnija	2023-04-25	
11.	Pakruojo rajono savivaldybė	Vytautas Kanišauskas	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	2021-10-12	
12.	Pakruojo rajono savivaldybė	Monika Ilgavičiūtė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pakruojo seniūnija	2021-10-12	

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje, turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse.	Vadovauti VVG biuro veiklai ir VVG darbuotojų darbui, užtikrinti VPS, kitų VVG projektų ir vietos projektų įgyvendinimą bei administravimą; planuoti veiklą, darbų apimtį, formuluoti užduotis siekiant numatytų VVG tikslų; informuoti VVG darbuotojus apie užduotis, vykdyti užduočių vykdymo kontrolę; analizuoti ir vertinti veiklos rezultatus, informuoti VVG pirmininką ir valdybą apie VPS įgyvendinimą ir rezultatus; informuoti ir konsultuoti vietos projektų pareiškėjus ir vykdytojus projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais; dalyvauti konsultacijose, mokymuose, seminaruose, susitikimuose, dalykinėse kelionėse ir teminiuose susitikimuose, susijusiuose su VPS ir KPP/SP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu; vadovaujantis Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymu, organizuoti viešuosius pirkimus, užtikrinti savalaikį ir teisingą viešųjų pirkimų, susijusių su VVG veikla, vykdymą; užtikrinti bendradarbiavimą su veiklos partneriais, kitomis suinteresuotomis institucijomis; atstovauti VVG Pakruojo rajono savivaldybėje, projektus prižiūrinčiose ministerijose ir agentūrose; rengti ir viešinti informaciją susijusią su VVG veiklos organizavimu ir vykdymu, VPS ir kitų VVG projektų įgyvendinimu, aktyvinti VVG	Marija Žiubrienė, turinti aukštąjį išsilavinimą ir 13 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje, turinti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse.

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			<p>teritorijos gyventojus dalyvauti įgyvendinant VPS; rengti, pasirašyti ir/arba tvirtinti VVG finansinius dokumentus, ataskaitas, susirašinėjimo dokumentus, raštus, viešųjų pirkimų dokumentus, dokumentų kopijas, atsakyti už duomenų teisingumą; organizuoti mokymus, konferencijas, seminarus ir kitus renginius susijusius su VVG veikla, VVG teritorijos gyventojų aktyvinimu, VPS ir kitų VVG projektų įgyvendinimu; informuoti VVG narius ir valdybos narius apie organizuojamus susitikimus ir renginius; teikti prašymus Pakruojo rajono savivaldybės tarybai dėl VVG veiklos užtikrinimo; gavus VVG pirmininko įgaliojimus atstovauti VVG interesams; vykdyti VVG pirmininko pavedimus, organizuoti VVG susirinkimus, valdybos posėdžius.</p>	
2.	Perkamos finansinės paslaugos iš juridinio ar fizinio asmens	Turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje.	<p>Laikantis apskaitos taisyklių ir instrukcijų organizuoti VVG buhalterinės apskaitos tvarkymą, rengti ir teikti mokėjimo prašymus, konsultavimą buhalterinės apskaitos, mokėjimo prašymų rengimo klausimais; Užtikrinti VVG buhalterinės apskaitos organizavimą, kad apskaitos informacija būtų teisinga, tinkama, objektyvi, palyginama, pateikiama laiku, išsami ir naudinga; Tvarkyti banko sąskaitų lėšas, pinigų srautus, finansavimo sumas, pajamų ir sąnaudų apskaitą, pagal teisės aktus kontroliuoti lėšų panaudojimą pagal paskirtį, teisingai naudoti darbo apmokėjimui skirtas lėšas, mokėti atlyginimus, griežtai laikytis etatinės, finansinės</p>	Reda Stalmačenė dirbanti pagal individualios veiklos pažymą, turinti 9 metų darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir finansų valdymo srityje.

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			ir kasos drausmės; Tiksliai bei laikantis teisės aktų reikalavimų tvarkyti VVG ilgalaikio ir trumpalaikio turto apskaitą, pildyti turto inventorines korteles.	
3.	VPS administratorius	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje, turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse.	Užtikrinti VPS ir kitų projektų rengimą, įgyvendinimą bei administravimą; užtikrinti VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą, skatinti juos dalyvauti VPS įgyvendinime; organizuoti renginius skirtus VVG teritorijos gyventojams aktyvinti ir VPS viešinti; rengti ir viešinti informaciją susijusią su VPS įgyvendinimu ir vietos projektų vykdymu; organizuoti VPS įgyvendinimo stebėseną, rengti VPS įgyvendinimo ataskaitas ir VPS pakeitimų projektus; dalyvauti konsultacijose, mokymuose, seminaruose, susitikimuose, dalykinėse kelionėse ir susitikimuose, susijusiuose su KPP/SP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu ir prisidedančiuose prie geresnio VPS įgyvendinimo; informuoti, konsultuoti vietos projektų pareiškėjus vietos projektų paraiškų rengimo ir teikimo klausimais; rengti VVG vietos projektų finansavimo sąlygų aprašus ir juos derinti, rengti ir skelbti kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentus; registruoti vietos projektų paraiškas; atlikti vietos projektų paraiškų atrankos vertinimą, organizuoti ir protokoluoti vietos projektų atrankos komiteto posėdžius; vadovaujantis Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymu, organizuoti viešuosius pirkimus; rengti raštus,	Raimonda Ušinskienė, turinti aukštąjį išsilavinimą ir 3 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje, turinti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse.

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			dokumentus, susijusias su vykdomomis funkcijomis, atsakyti už parengtų dokumentų ir duomenų teisingą surašymą ir pateikimą; organizuoti bei protokoluoti VVG visuotinius narių susirinkimus ir valdybos posėdžius; informuoti VVG narius ir valdybos narius apie organizuojamus VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo ir viešinimo renginius; vykdyti VVG pirmininko ir direktoriaus pavedimus, atsiskaityti už pavestų funkcijų vykdymą; savo kompetencijos klausimais teikti informaciją visuomenei apie VVG veiklą, dalytis patirtimi.	

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas**1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):**

Žr. VPS II dalies (Excel) 11.1 lapą (1 lentelė).

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:

Netaikoma

Taikoma

3. VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:

Žr. VPS II dalies (Excel) 12 lapą.

4. Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:

Netaikoma

Taikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas
1.	Pakruojo rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas.	<p>Pakruojo rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane yra nusimatyti 4 prioritetai, 12 tikslų ir 26 uždaviniai. VPS bus prisidedama prie visų rajono strateginio plėtros plano prioritetų įgyvendinimo.</p> <p>Pagal pirmąjį prioritetą „Visuomenės ugdymas: mokslas, kultūra, sportas“ išskirti uždaviniai didinti kokybiškų mokymo ir švietimo paslaugų prieinamumą, skatinti kultūrinės visuomenės plėtrą, skatinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę. Prie šių uždavinių įgyvendinimo prisideda šios VPS priemonės: „Gerbianti bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas“, „5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse“. Visos VPS priemonės horizontaliai prisidės prie sveikesnio gyvenimo būdo skatinimo, o taip pat ir prie fizinio aktyvumo bei sportavimo.</p> <p>Pagal antrąjį prioritetą „Verslios ir solidarios visuomenės plėtra“ numatyta siekti kokybiškų, prieinamų, lengvai pasiekiamų bei kompleksinių socialinių paslaugų, socialinės integracijos, užtikrinti vietos bendruomenių ir NVO plėtrą bei iniciatyvų įgyvendinimą, įgyvendinti jaunimo politiką ir kitų uždavinių. VPS prie šių uždavinių įgyvendinimo prisidės priemone „Gerbianti bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas“.</p> <p>Pagal trečiąjį prioritetą „Ekonomiškai stiprus ir patrauklus gyventi rajonas“, tarp visų kitų dalykų, siekiama modernizuoti gyvenamąją aplinką, viešąją infrastruktūrą, diegti energiją tausojančias priemones, skatinti verslo plėtrą, remti verslo bei žemės ūkio subjektus. VPS prie šių uždavinių įgyvendinimo prisidės šiomis priemonėmis: „Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas“, „Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas“, „Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse“ ir „Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse“.</p> <p>Pagal ketvirtąjį prioritetą „Visuomenės poreikius atitinkanti ir pažangi viešojo valdymo plėtra“ numatyta vystyti informacinių technologijų naudojimą, aktyvinti viešojo ir privataus sektorių, bendruomenių (gyventojų) bendradarbiavimą ir kitų uždavinių. VPS prisidės prie šių uždavinių įgyvendinimo prisidės šiomis priemonėmis: „5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių</p>

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas
		<p>paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse“, „Gerbianti bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas“, „Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas“.</p>
2.	<p>2022-2030 m. Šiaulių regiono plėtros planas.</p>	<p>2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros plane yra išskirti trys tikslai, aštuoni uždaviniai ir dešimt pažangos priemonių, kuriomis siekiama panaudoti ES fondų, nacionalinio biudžeto bei savivaldybės biudžetų lėšas regiono spartesnei plėtrai.</p> <p>VPS priemonės „Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse“, „Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse“, „Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas“ ir „5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse“ prisidės prie Plano pažangos priemonių „Investicinės aplinkos ir verslo plėtros sąlygų gerinimas“ ir „Turizmo objektų patrauklumo gerinimas“ įgyvendinimo.</p> <p>VPS priemonės „Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas“ ir „Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas“ prisidės prie Plano uždavinio „Plėtoti viešųjų paslaugų infrastruktūrą“ įgyvendinimo.</p> <p>VPS priemonės „Gerbianti bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas“ ir „Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas“ prisidės prie Plano tikslo „Gerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, mažinti socialinę atskirtį“.</p>
3.	<p>Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)</p>	<p>ESBJRS – tai ES makroregioninė strategija, kuri skirta sustiprinti Baltijos jūros šalių tarpusavio bendradarbiavimą. Strategijoje numatyti 4 ramsčiai: 1) Ekologiškai tvarus regionas, 2) Klestintis regionas, 3) Pasiiekiamas ir patrauklus regionas bei 4) Regiono sauga ir saugumas. Jais siekiama trijų pagrindinių ilgalaikių tikslų: 1) apsaugoti jūrą, 2) sujungti regioną ir 3) padidinti regiono gyventojų gerovę.</p> <p>Strategijos įgyvendinimui parengtas veiksmų planas (atnaujintas 2021 metais), kuriame numatyta ilgalaikius tikslus įgyvendinti per 14 politikos sričių ir jiems priskirtų veiksmų.</p> <p>Prie strategijos trečio tikslo prisideda šios VPS priemonės: „Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse“, „Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse“, „Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių</p>

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas
		<p>paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas“, „Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas“ ir „5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse“.</p> <p>VPS priemonė „2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas“ prisideda prie ESBJRS Bioekonomikos politikos srities įgyvendinimo.</p> <p>VPS priemonė „Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas“ prisideda prie ESBJRS Kultūros politikos srities įgyvendinimo.</p> <p>Visos VPS priemonės (išskyrus „Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas“ ir „5G VVG teritorinis bendradarbiavimas“) netiesiogiai prisideda prie ESBJRS Inovacijų politikos srities įgyvendinimo.</p>
4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	VVG teritorijoje patvirtintos žuvininkystės VVG VPS nėra.

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.	Albinas Navickas, Lietuvos ūkininkų sąjungos Pakruojo rajono skyrius, pastaba pateikta žodžiu, susitikimo – konsultacijų su tikslinės grupės verslo ir ūkininkų atstovais metu.	2023-04-04	Pasiūlyta mažinti VPS priemonės „Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse“ vienam vietos projektui planuojamą skirti didžiausią paramos sumą nuo 100 000,00 Eur iki 50 000,00 Eur.	Klausta nuomonės visų susitikimo – konsultacijos tikslinės grupės dalyvių, atsižvelgta į pastabą, pasiūlymui pritarta. Pastaba aptarta VPS rengimo darbo grupės posėdyje 2023-04-18 d., pasiūlymui pritarta.

7 priedas. Pakruojo rajono vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų poreikių tyrimo apklausos duomenų suvestinė ir anketa.

Vietos veiklos grupės Pakruojo rajono partnerystės gyventojų apklausos rezultatai

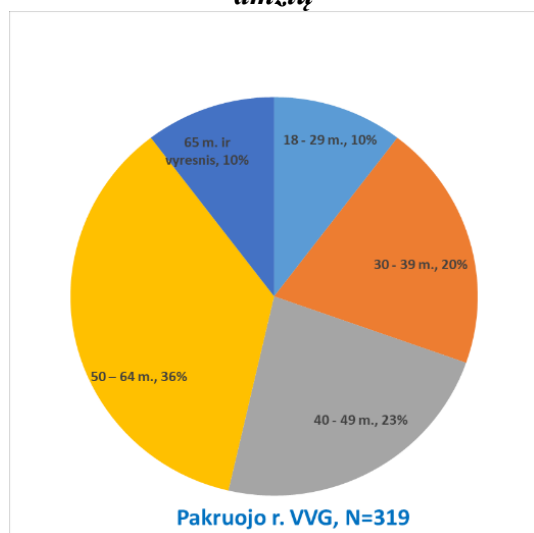
2023 m.

1. Socialinės – demografinės respondentų charakteristikos

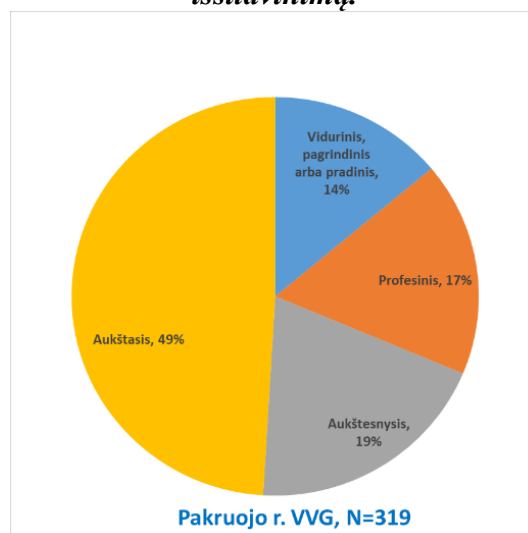
Rengiant naująją Pakruojo rajono partnerystės vietos veiklos grupės (toliau – VVG) vietos plėtros strategiją, didelis dėmesys skirtas visų suinteresuotų šalių įtraukimui ir poreikių identifikavimui. Šiuo tikslu 2023 m. vasario 20 d. – kovo 6 d. vyko internetinė VVG teritorijos gyventojų apklausa. Apklausos anketa buvo pasidalinta VVG ir partnerių interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, taip pat potencialiems respondentams apklausos buvo siunčiamos el. paštu.

Apklausoje dalyvavo 319 respondentų (2.2 proc. visų VVG teritorijos gyventojų¹). Tarp visų respondentų 10 proc. buvo jaunimas (iki 29 m.), 20 proc. – gyventojai nuo 30 iki 39 m., 23 proc. – gyventojai nuo 40 iki 49 m., 36 proc. – gyventojai nuo 50 iki 64 m., ir 10 proc. – gyventojai, kuriems daugiau kaip 65 metai (žr. 1 pav.). Tarp respondentų 24 proc. buvo vyrai. Taigi, apklausoje santykinai negausiai dalyvavo jaunimas (iki 29 metų), vyresnio amžiaus (65 metų ir vyresni) gyventojai ir vyrai.

1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių

2 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal išsilavinimą

Tarp jaunimo (iki 29 metų amžiaus) respondentų 23 buvo moterys ir 10 vyrų, 16 turėjo aukštąjį, o 10 – vidurinį, pagrindinį ar pradinį išsilavinimą, 17 dirbo samdomais darbuotojais, 5 – valstybės tarnautojais, 4 – savarankiškai dirbantys, o 2 – buvo moksleiviais ar studentais.

Taip pat apklausoje dalyvavo 33 respondentai, kuriems buvo 65 ir daugiau metų. Tarp jų 28 buvo moterys, 15 su aukštuoju bei 12 su aukštesnioju išsilavinimu, 28 pensininkų, 4 valstybės tarnautojos bei viena namų šeimininkė.

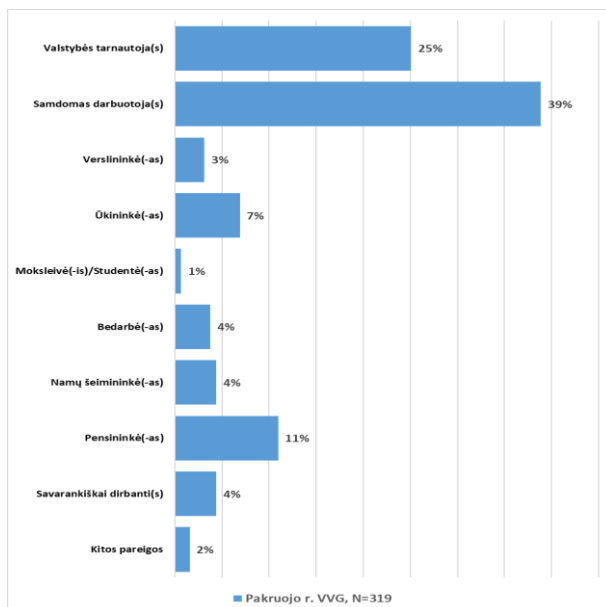
Apklausoje dalyvavo visų amžiaus grupių (jaunimo iki 29 metų, gyventojų nuo 30 iki 39 metų, gyventojų nuo 40 iki 49 metų, gyventojų nuo 50 iki 64 metų bei 65 metų ir vyresnių gyventojų) respondentai iš visų seniūnijų. Daugiausiai jaunimo (iki 29 metų) (30 proc. visų jaunų respondentų) ir 65 metų ir vyresnių respondentų (33 proc. visų šio amžiaus respondentų) buvo iš Pakruojo seniūnijos (be Pakruojo miesto).

Beveik pusė respondentų (49 proc.; 155 respondentas) turėjo aukštąjį išsilavinimą, 19 proc. (62 respondentai) – turėjo aukštesnįjį išsilavinimą, 17 proc. (55 respondentas) – turėjo profesinį išsilavinimą, o 14 proc. (44 respondentai) – turėjo vidurinį, pagrindinį ar pradinį išsilavinimą (žr. 2 pav.).

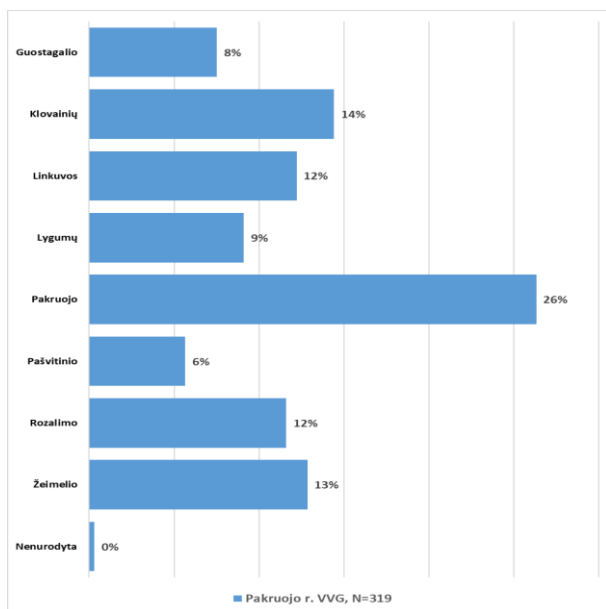
¹ VVG teritorijoje 2021 m. gyventojų surašymo duomenimis gyveno 14233 gyventojas.

Dauguma respondentų (39 proc.) dirbo samdomais darbuotojais, 25 proc. – valstybės tarnautojais, 14 proc. – buvo verslininkais, savarankiškai dirbančiais ar ūkininkais, 11 proc. – pensininkais, 4 proc. – bedarbiais bei 4 proc. – namų šeimininkių (žr. 3 pav.). Tarp kitų pareigų respondentų buvo nurodyta neįgalieji ar dalies nedarbingumo netekę asmenys.

3 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal pareigas/užsiėmimus.

4 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal gyvenamąją seniūniją.

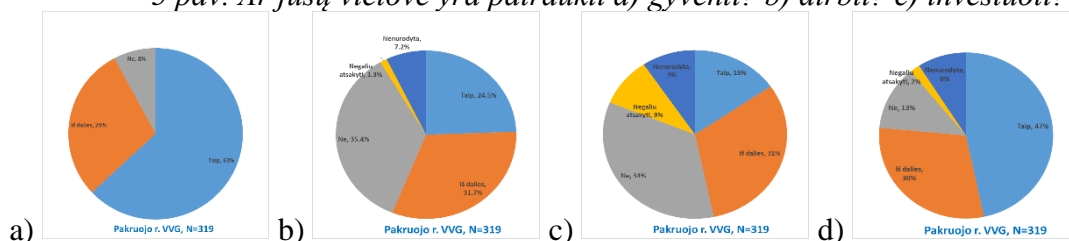
Daugiau kaip ketvirtadalis respondentų (26 proc.) buvo iš Pakruojo seniūnijos (be Pakruojo miesto), 14 proc. – iš Klovainių, 13 proc. – iš Žeimelio, po 12 proc. – iš Linkuvos ir Rozalimo seniūnijų (žr. 4 pav.). Mažiausiai respondentų buvo iš Pašvitinio seniūnijos (6 proc.). Iš kiekvienos seniūnijos dalyvavo 30 ir daugiau respondentų, išskyrus Pašvitinio (18 respondentų) ir Guostagalio (24 respondentų) seniūnijas. Daugiausiai respondentų buvo iš Pakruojo seniūnijos (be Pakruojo miesto) (84 respondentai).

Apibendrinant vidutinio respondento charakteristika būtų vidutinio amžiaus (40-64 metų) aukštąjį išsilavinimą turinti samdoma darbuotoja ar valstybės tarnautoja iš Pakruojo seniūnijos (be Pakruojo miesto).

2. Tyrimo rezultatai

Vietos gyventojų nuomone (63 proc.), jų gyvenamoji vietovė yra patraukli gyventi, o 29 proc. respondentų manė, kad jų vietovė yra iš dalies patraukli gyventi. Nepatenkinti vietovės patrauklumu gyventi buvo 8 proc. respondentų. Taigi, beveik du trečdaliai vietos gyventojų džiaugiasi vieta, kurioje gyvena, ir iki dešimtadalio gyventojų mano, kad jų vietovė mažiau patraukli gyventi nei kitur.

5 pav. Ar jūsų vietovė yra patraukli a) gyventi? b) dirbti? c) investuoti? d) svečiuotis?

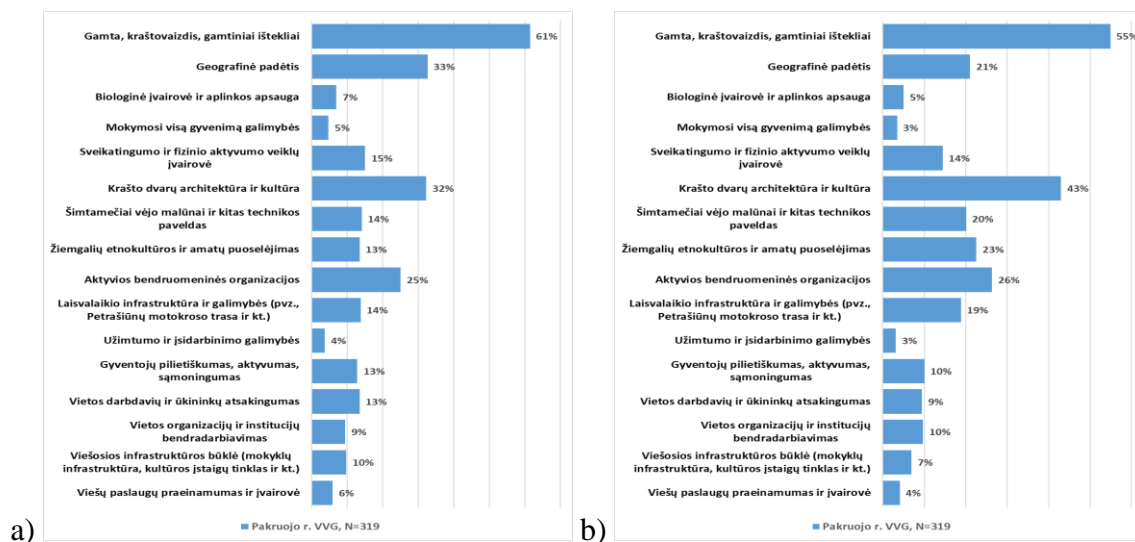
Ketvirtadalis respondentų manė, kad jų gyvenamoji vietovė yra patraukli dirbti, o dar beveik trečdalis manė, kad jų vietovė iš dalies yra patraukli dirbti, t. y. kad jų vietovėje problemų yra, tačiau į kitą teritoriją gyventi nevažiuotų (žr. 5(b) pav.). Nepatenkintų savo gyvenamosios vietovės patrauklumu dirbti buvo 35 proc., o 7 proc. respondentų nieko nenurodė.

Tik 15 proc. trečdalis respondentų manė, kad jų gyvenamoji vietovė yra patraukli investicijoms, o dar trečdalis – iš dalies patraukli (žr. 5(c) pav.). 34 proc. respondentų mano, kad jų gyvenamoji vieta investuoti nėra patraukli. Taigi, tik šeštadaliui gyventojų jų vietovė yra patraukli investuoti. Tai rodo, kad vietos gyventojai, jeigu jų pajamos būtų didesnės, nelabai būtų linkę investuoti į vietą, kurioje gyvena.

Dauguma respondentų (47 proc.) manė, kad jų gyvenamoji vietovė yra patraukli svečiuotis, ir 30 proc. respondentų nurodė, kad iš dalies patraukli svečiuotis (žr. 5(d) pav.). 13 proc. respondentų manė, kad jų gyvenamojoje vietovėje nėra patraukli svečiams. Palyginus su gyvenamosios vietovės patrauklumu gyventi vertinimu, vietovės patrauklumas yra šiek tiek mažesnis, tačiau daug didesnis nei patrauklumas dirbti ar investuoti.

Dauguma vietos gyventojų labiausiai vertina gamtą, kraštovaizdį ir gamtinius išteklius (61 proc.), geografinę padėtį (33 proc.) ir krašto dvarų arscitektūrą ir kultūrą (32 proc.) (žr. 6 pav. a). Aktyviomis bendruomeninėmis organizacijomis didžiausią apie trečdalis respondentų (32 proc.).

6 pav. Gyventojų labiausiai vertinami vietos ypatumai a) jų gyvenamojoje vietoje ir b) VVG teritorijoje

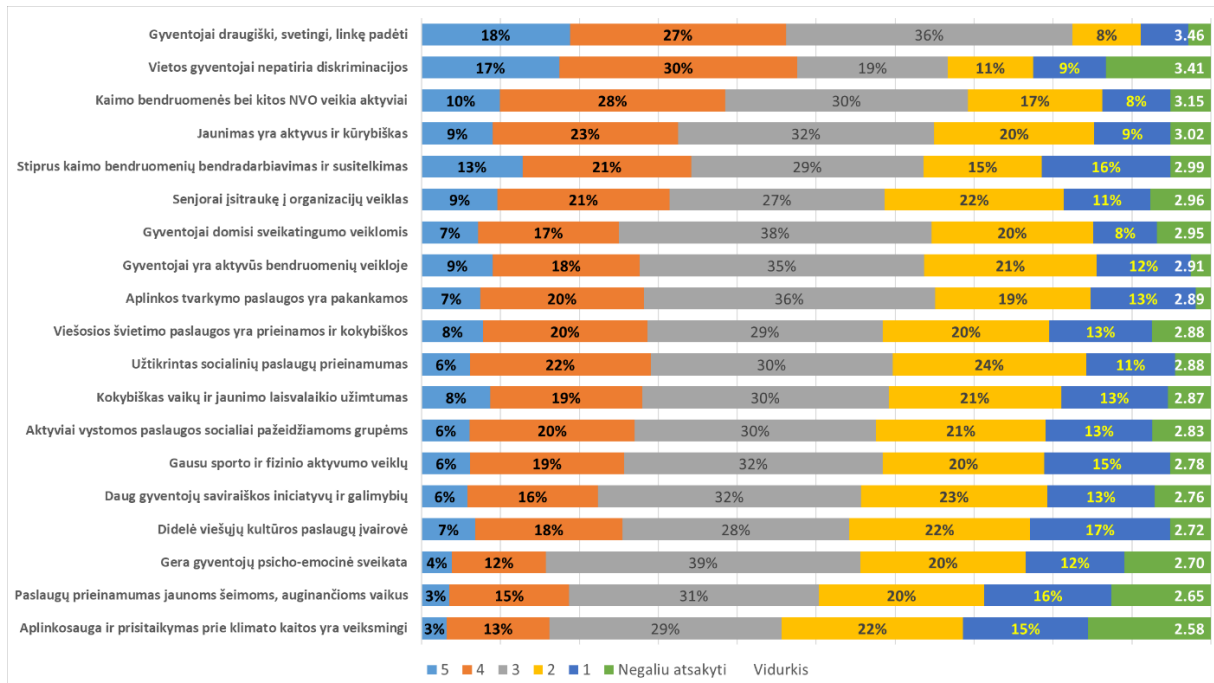
Mažiausiai respondentų didžiavosi užimtumo, įsidarbinimo (4 proc. respondentų), mokymosi visą gyvenimą galimybėmis (5 proc.) bei viešųjų paslaugų prieinamumu ir jų įvairove (6 proc.). Labai panašių vertinimų sulaukė visos VVG teritorijos vietos ypatumai (žr. **Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.** pav. b). Menkos įsidarbinimo galimybes, nemotyvuojantis atlyginimas, santykinai nedidelės galimybės mokytis visą gyvenimą lemia didėjančią atotrūkį nuo darbo rinkos, o taip pat ir finansinį atotrūkį nuo gyventojų, kurie gyvena didmiesčiuose, ypatingai sostinėje.

Apklausoje dalyvių paprašyta įvertinti VVG socialinę situaciją, pateiktus teiginius įvertinant penkiabalėje vertinimo skalėje. Analizuojant duomenis, skaičiuotas balų vidurkis.

Vertinant VVG socialinę situaciją bendrai, respondentų vertinimo vidurkiai svyravo tarp 2.58-3.46 balo (kai 1 – prasčiausias vertinimas, o 5 – geriausias vertinimas) (žr. 7 pav.). Dauguma socialinių aspektų buvo įvertinti apie vidurį (2.70-3.15 balo). Respondentai geriausiai įvertino tai, kad gyventojai yra draugiški, linkę padėti (3.46 balo; puikių įvertinimų – 18 proc.), jie nepatiria diskriminacijos, tikėjimo, įsitikinimų, socialinio statuso, lytinės orientacijos, tautybės, rasės, negalios pagrindais (3.41 balo; puikių įvertinimų 17 proc.).

Santykinai prasčiausiai buvo įvertintos aplinkosaugos priemonės ir kova su klimato kaita (2.58 balo) bei paslaugos jaunosms šeimoms, auginančioms vaikus (2.65 balo). Daugiausiai prasčiausių vertinimų (1 balą iš 5) gavo stiprus kaimo bendruomenių bendradarbiavimas ir susitelkimas bendrai vizijai (16 proc. tokių vertinimų), paslaugos jaunosms šeimoms su vaikais (16 proc.), aplinkosaugos ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių veiksmingumas (15 proc.) ir sporto bei fizinio aktyvumo veiklų gausa (15 proc.).

7 pav. Kaip vertinate VVG socialinę situaciją? (kur 5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku)

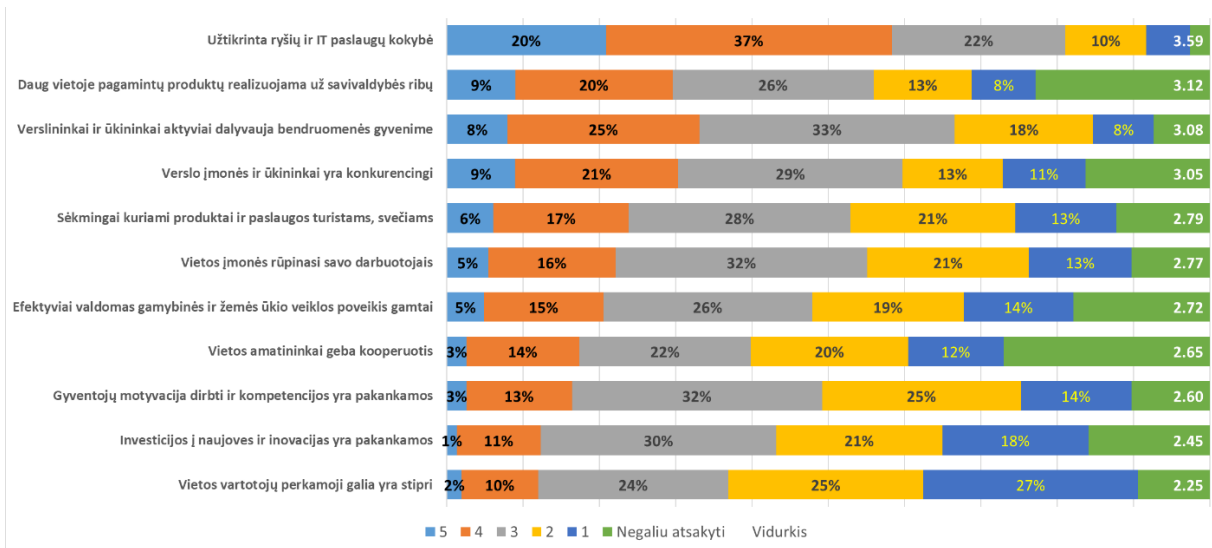
Analizuojant respondentų nuomonę pagal jų gyvenamąją seniūniją, didelių skirtumų socialinės situacijos vertinime nėra. Beveik visose seniūnijose (7 iš 8 seniūnijų) geriausiai buvo įvertintas vietos gyventojų draugiškumas, jų noras padėti, bei diskriminacijos tarp gyventojų nebuvimas (žr. 1 lent.).

Kiek labiau seniūnijų pozicijos išsiskyrė dėl santykinai prasčiausių socialinės situacijos kriterijų vertinimo. Keturios iš aštuonių seniūnijų mažiausiais balais įvertino aplinkosauginės priemonės ir prisiderinimą prie klimato kaitos. Trys seniūnijos prasčiausiai iš visų socialinių kriterijų vertino paslaugų prieinamumą jaunoms šeimoms, auginančioms vaikus. Pašvitinio ir Lygumų seniūnijų respondentai prasčiausiai įvertino viešųjų ir kultūros paslaugų įvairovę. Pakruojo seniūnijos (be Pakruojo miesto) respondentai santykinai mažais balais įvertino gyventojų psicho-emocinę būklę (2.67 balo iš 5), Žeimelio – gyventojų saviraiškos iniciatyvas ir galimybes (2.55 balo iš 5), Pašvitinio – viešąsias švietimo paslaugas, jų prieinamą ir kokybę (2.47 balo iš 5), Rozalimo – sporto ir fizinio aktyvumo veiklų gausą (2.41 balo iš 5), Guostagalio – aplinkos tvarkymo paslaugų pakankamumą (2.43 balo iš 5), Linkuvos – paslaugas socialiai pažeidžiamoms grupėms (vyresnio amžiaus žmonėms, rizikos šeimoms, neįgaliesiems ir pan.) (2.37 balo iš 5), o Žeimelio – kaimo bendruomenių bendradarbiavimą ir susitelkimą bendrai vizijai (2.57 balo iš 5).

Pozityviausiai socialinę situaciją vertino Pakruojo seniūnijos (be Pakruojo miesto) (mediana – 3.13 balo) respondentai, o pesimistiškiausiai – Linkuvos (mediana – 2.72 balo), Rozalimo ir Žeimelio (medianos – 2.73 balo) seniūnijų respondentai (žr. 1 lent.).

1 lentelė. VVG socialinės situacijos vertinimas (gyventojų pagal gyvenamąją seniūniją nuomonė)

Analizuojant vietos ekonomikos ir užimtumo situacijos vertinimą pagal seniūnijas, didelio respondentų nuomonių skirtumo nenustatyta. Visose seniūnijose geriausiai buvo įverti ryšių ir IT paslaugų kokybė.

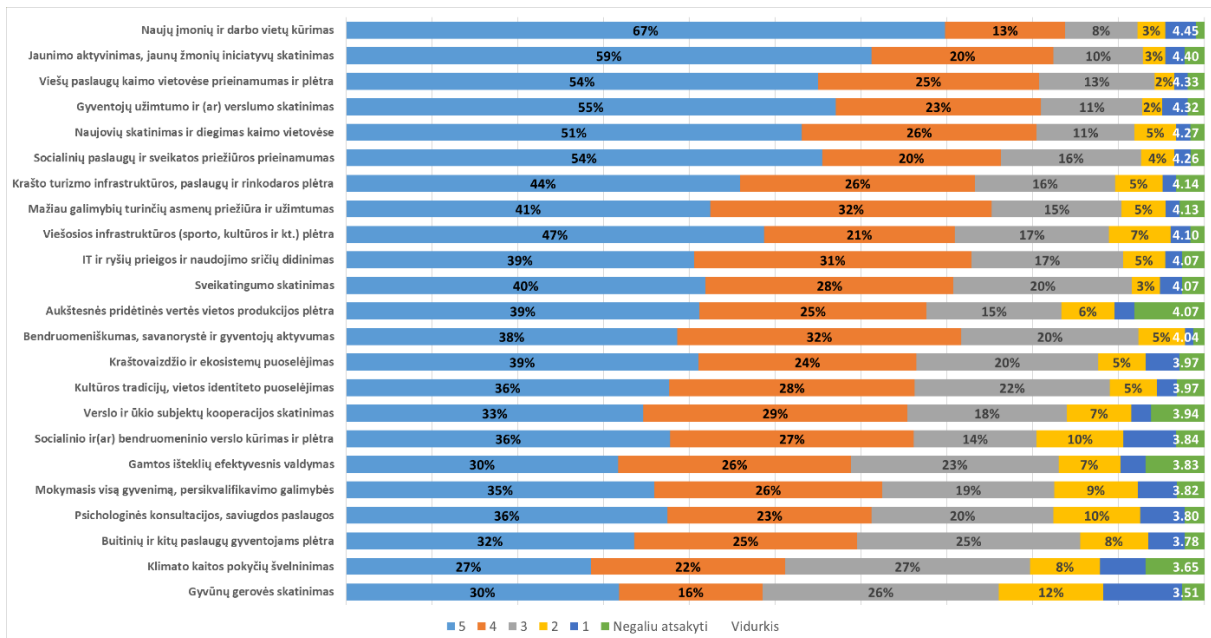
2 lentelė. VVG ekonominė ir užimtumo situacija (gyventojų pagal gyvenamąją seniūniją nuomonė)

Teiginiai	Verslo įmonės ir ūkininkai yra konkurencingi	Vietos įmonės rūpinasi savo darbuotojais	Užtikrinta ryšių ir IT (pvz. mobilus ryšio, interneto prieiga, elektroninių paslaugų duomenų prieinamumas ir pan.) paslaugų kokybė	Vietos amatininkai geba kooperuotis ir bendrai spręsti produkcijos realizavimo uždavinius	Verslininkai ir ūkininkai aktyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime (pvz., iniciatyvų rėmimas, vietos politikos formavimas)	Daug vietoje pagamintų produktų (gaminų ar paslaugų) realizuojama už savivaldybės ribų	Sėkmingai kuriami produktai ir paslaugos turistams, svečiams	Gyventojų motyvacija dirbti ir kompetencijos yra pakankamos	Vietos vartotojų perkamoji galia yra stipri	Efektvyviai valdomas gamybinės ir žemės ūkio veiklos poveikis gamtai	Investicijos naujovės ir inovacijos versle, viešajame ir visuomeniniame sektoriuose yra pakankamos
Pakruojo r. VVG, N=319	3.1	2.8	3.6	2.6	3.1	3.1	2.8	2.6	2.3	2.7	2.4
Guostagalio, N=24	3.3	3.0	3.6	2.6	3.5	3.6	2.6	2.5	2.0	2.5	2.4
Klovainių, N=46	3.3	3.0	3.6	2.8	3.0	3.2	2.8	2.8	2.3	3.0	2.7
Linkuvos, N=39	2.7	2.6	3.4	2.4	2.8	2.7	2.6	2.6	2.0	2.4	2.2
Lygumų, N=29	2.8	2.7	3.7	2.6	3.0	3.0	2.7	2.8	2.5	3.0	2.7
Pakruojo, N=84	3.1	2.7	3.5	2.8	3.1	3.2	3.2	2.7	2.4	2.9	2.5
Pašvitinio, N=18	3.4	3.1	3.8	2.4	3.1	3.3	2.5	2.5	2.4	2.9	2.5
Rozalimo, N=37	2.6	2.5	3.6	2.5	2.9	3.0	2.5	1.9	1.9	2.3	2.1
Žeimelio, N=41	3.2	2.8	3.7	2.9	3.2	3.2	2.8	2.7	2.3	2.6	2.5

Taip pat keturiose seniūnijose labai gerai įvertintas produkcijos realizavimas už savivaldybės ribų (4 iš 8 seniūnijų), verslo įmonių konkurencingumas (Klovainių ir Pašvitinio seniūnijose), verslininkų ir ūkininkų aktyvus bendradarbiavimas su vietos bendruomenėmis (Linkuvos ir Žeimelio seniūnijose) (žr. 2 lent.). Visose seniūnijose prasčiausio įvertinimo sulaukė vietos vartotojų perkamoji galia. Be to, penkiose iš aštuonių seniūnijų blogiausio įvertinimo sulaukė investicijos į naujoves (inovacijas). Rozalimo seniūnijoje vieną iš prasčiausių įvertinimų gavo gyventojų motyvacijos dirbti ir reikalingų kompetencijų pakankamumas (1.93 balo iš 5)

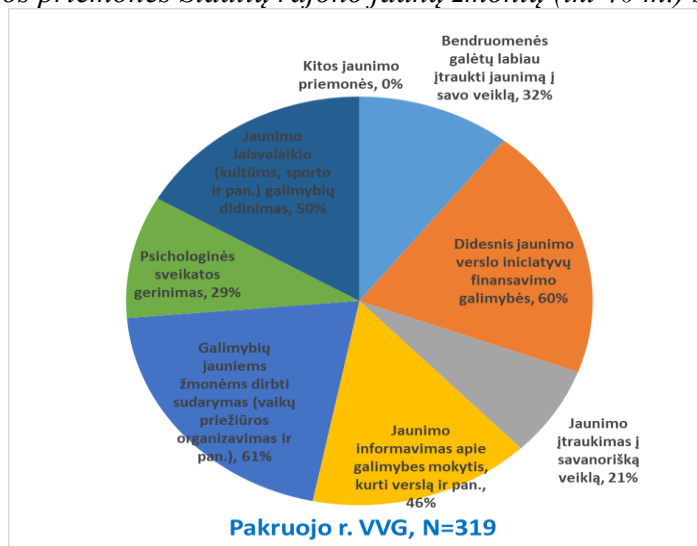
Apklauso dalyvių paklausta, kokios plėtros sritys turėtų būti remiamos ateityje (įtrauktos į 2024-2029 m. vietos plėtros strategiją), pateiktas sritis buvo prašoma įvertinti penkiabalėje sistemoje. Analizuojant duomenis, skaičiuotas balų vidurkis. Respondentai išskyrė naujų įmonių ir darbo vietų kūrimą (4.45 balo), jaunimo aktyvinimą, jaunų žmonių iniciatyvų skatinimą (4.40), viešų paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, laisvalaikio ir pan.) kaimo vietovėse prieinamumo gerinimą ir plėtrą (4.33) bei gyventojų užimtumo ir (ar) verslumo skatinimui (4.32) (žr. 9 lent.). Santykinai mažiausio aktualumo sulaukė klimato kaitos pokyčių švelninimas (3.65) ir gyvūnų gerovės skatinimas (3.51).

9 pav. Kokios plėtros sritys turėtų būti ateityje remiamos (įtrauktos į naują vietos plėtros strategiją), siekiant, kad gyvenimas Šiaulių rajono kaimiškose vietovėse pagerėtų?

Paprašyti įvardyti konkrečias priemones, kurios pagerintų Šiaulių rajono jaunų žmonių (iki 40 m.) situaciją, respondentai išskyrė galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymą (vaikų priežiūros organizavimą ir pan.) (61 proc. respondentų), jaunimo verslo iniciatyvų finansavimą (60 proc.) ir jaunimo laisvalaikio (kultūros, sporto ir pan.) galimybių didinimą (50 proc.) (žr. 10 lent.).

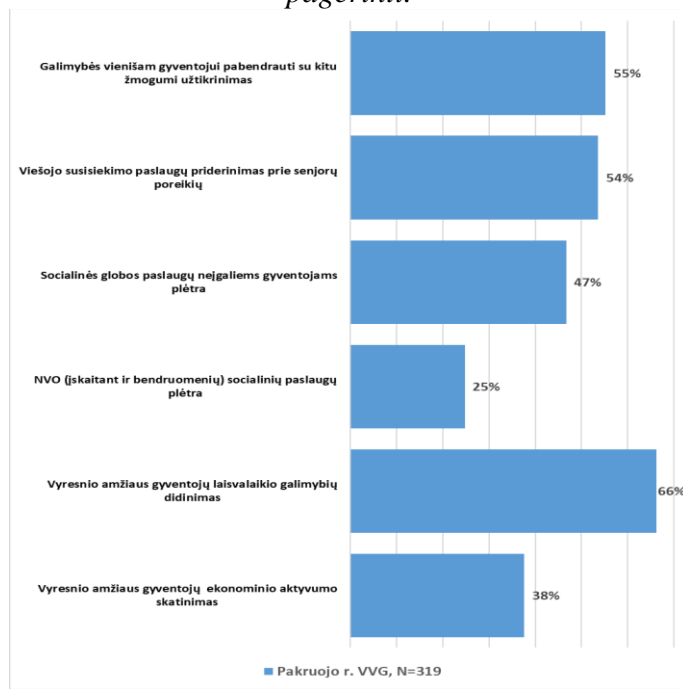
10 pav. Konkrečios priemonės Šiaulių rajono jaunų žmonių (iki 40 m.) situacijai pagerinti

Respondentų nuomone, vyresnio amžiaus gyventojams labiausiai padėtų jų laisvalaikio galimybių padidėjimas (66 proc. respondentų), galimybės pabendrauti su kitais žmonėmis (55 proc. respondentų) ir viešojo susisiekiimo paslaugų geresnis atitikimas senjorų poreikiams (54 proc. respondentų) (žr. 11 lent.). Taigi, vietos gyventojų nuomone, vyresnio amžiaus gyventojams svarbiau užtikrinti reikiamą dėmesį,

bendravimo galimybes bei galimybes judėti viešuoju transportu). Žinoma, yra svarbu užtikrinti ir socialinės globos (47 proc. respondentų) ar ekonominio užimtumo galimybes (38 proc.).

11 pav. Konkrečios vietos plėtros priemonės vyresnio amžiaus žmonių (65 m. ir vyresnių) situacijai pagerinti.

3. Priedai

4. Apklauso anketa

VIETOS VEIKLOS GRUPĖS „PAKRUOJO RAJONO PARTNERYSTĖ“ TERITORIJOS GYVENTOJŲ POREIKIŲ TYRIMAS

Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“ rengia **Pakruojo rajono 2023-2027 metų vietos plėtros strategiją**. Siekiant išsiaiškinti esamą Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) socialinę ir ekonominę situaciją bei teritorijos gyventojų poreikius atliekama **anoniminis gyventojų nuomonės tyrimas**.

Tyrimo duomenys bus naudojami apibrėžiant strategijos tikslus, numatant pagrindines vietos plėtros kryptis, kuriems įgyvendinti bus skiriama finansinė parama vietos projektams.

Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“ kviečia rajono gyventojus dalyvauti rengiant Pakruojo rajono 2023-2027 metų vietos plėtros strategiją ir prašo Jūsų atsakyti į anketoje pateiktus klausimus **iki 2023 m. kovo 06 d.**

1. Ar, Jūsų nuomone, Jūsų gyvenamoji vietovė yra patraukli:

✓ Gyventi?

Taip Ne Iš dalies Negaliu atsakyti

✓ Dirbti?

Taip Ne Iš dalies Negaliu atsakyti

✓ Investuoti?

Taip Ne Iš dalies Negaliu atsakyti

✓ Svečiuotis?

Taip Ne Iš dalies Negaliu atsakyti

Prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų gerinimas, jų naudojimo sričių didinimas (pvz. viešajame valdyme, paslaugų teikime ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Socialinio ir(ar) bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gyventojų užimtumo ir (ar) verslumo skatinimas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naujų įmonių ir darbo vietų kūrimas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aukštesnės pridėtinės vertės vietos produkcijos plėtra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verslo ir ūkio subjektų kooperacijos skatinimas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krašto turizmo infrastruktūros, paslaugų ir rinkodaros plėtra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gamtos išteklių efektyvesnis valdymas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klimato kaitos pokyčių švelninimas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kraštovaizdžio ir ekosistemų puoselėjimas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Viešosios infrastruktūros (sporto, kultūros ir kt.) plėtra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gyvūnų gerovės skatinimas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (nurodyti):	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Ar pritartumėte, kad siekiant plėtoti Pakruojo rajono gyvenimo kokybę ir verslo aplinką, vietos plėtros strategijoje būtų skiriamas teminis dėmesys paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimui?

- Taip
- Iš dalies
- Ne
- Negaliu atsakyti

8. Jūsų nuomone, kokios konkrečios priemonės pagerintų rajono jaunų žmonių (iki 40 m.) situaciją?

(pasirinkite 3 svarbiausius atsakymus)

- Bendruomenės galėtų labiau įtraukti jaunimą į savo veiklą
- Didesnis jaunimo verslo iniciatyvų finansavimo galimybės
- Jaunimo įtraukimas į savanorišką veiklą
- Jaunimo informavimas apie galimybes mokytis, kurti verslą ir pan.
- Galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas (vaikų priežiūros organizavimas ir pan.)
- Psichologinės sveikatos gerinimas
- Jaunimo laisvalaikio (kultūros, sporto ir pan.) galimybių didinimas
- Kita (įrašykite): _____

9. Jūsų nuomone, kokios konkrečios vietos plėtros priemonės pagerintų vyresnio amžiaus žmonių (65 m. ir vyresnių) situaciją? (pasirinkite 3 svarbiausius atsakymus)

- Galimybės vienišam gyventojui pabendrauti su kitu žmogumi užtikrinimas
- Viešojo susisiekiimo paslaugų priderinimas prie senjorų poreikių
- Socialinės globos paslaugų neįgaliems gyventojams plėtra
- NVO (įskaitant ir bendruomenių) socialinių paslaugų plėtra
- Vyresnio amžiaus gyventojų laisvalaikio galimybių didinimas
- Vyresnio amžiaus gyventojų ekonominio aktyvumo skatinimas
- Kita (įrašykite): _____

10. Ar esate bendruomeninės arba nevyriausybinės organizacijos nariu?

- Taip
- Ne

11. Jūsų amžius?

- 18 - 29 m.
- 30 - 39 m.
- 40 - 49 m.
- 50 – 64 m.
- 65 m. ir vyresnis

12. Jūsų lytis?

- Moteris
- Vyras

13. Jūsų išsilavinimas?

- Vidurinis, pagrindinis, pradinis
- Profesinis
- Aukštesnysis
- Aukštasis

14. Jūsų pareigos/užsiėmimas?

- Valstybės tarnautoja(s)
- Samdomas darbuotoja(s)
- Verslininkė(-as)
- Ūkininkė(-as)
- Moksleivė(-is)/Studentė(-as)
- Bedarbė(-as)
- Namų šeimininkė(-as)
- Pensininkė(-as)
- Savarankiškai dirbanti(s)
- Kita (įrašykite) _____

15. Kurioje seniūnijoje Jūs gyvenate?

- Guostagalio
- Klovainių
- Linkuvos
- Lygumų
- Pakruojo
- Pašvitinio
- Rozalimo
- Žeimelio

16. Jei apie ką nors svarbaus nebuvo paklausta anketoje, parašykite:

Ačiū.

8 priedas. Pakruojo rajono vietos veiklos grupės teritorijos organizacijų nuomonės apklausos duomenų suvestinė ir anketa.

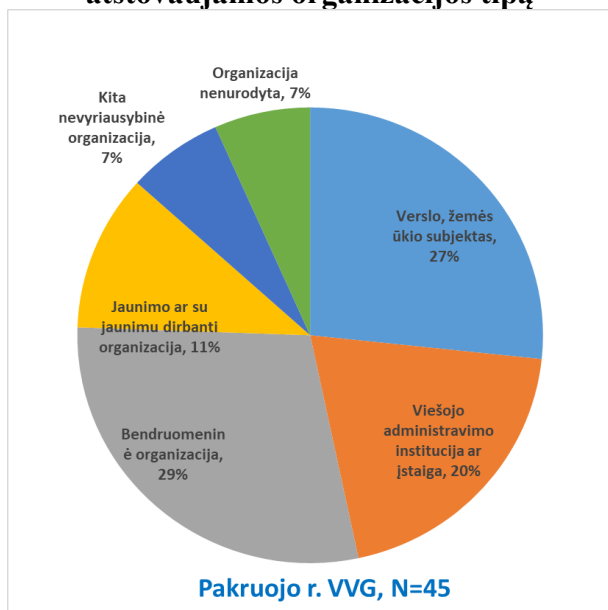
Vietos veiklos grupės Pakruojo rajono partnerystė organizacijų apklausos rezultatai

Organizacijų charakteristika

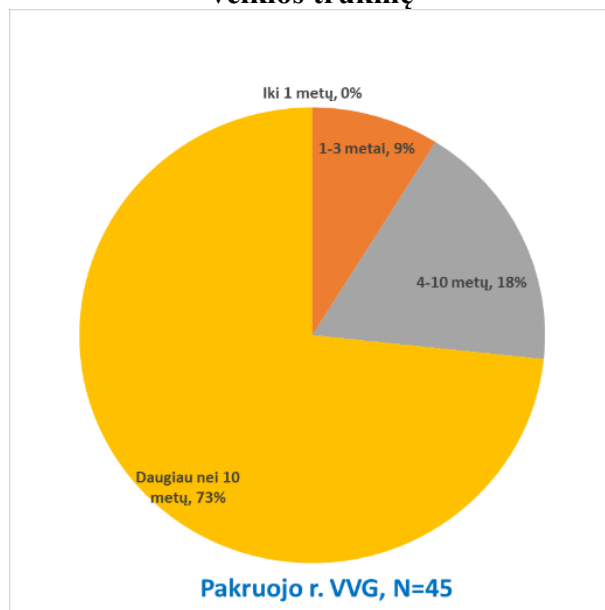
Rengiant naująją Pakruojo rajono partnerystės vietos veiklos grupės (toliau – VVG) vietos plėtros strategiją, didelis dėmesys skirtas visų suinteresuotų šalių įtraukimui ir poreikių identifikavimui. Šiuo tikslu 2023 m. vasario 20 d. – kovo 6 d. buvo organizuojama internetinė VVG teritorijos nevyriausybinių, bendruomeninių organizacijų apklausa. Anketomis buvo pasidalinta VVG ir partnerių interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, taip pat potencialiems respondentams apklausos buvo siunčiamos el. paštu.

Apklausoje sudalyvavo 45 organizacijos, iš kurių daugiausiai buvo bendruomeninių organizacijų (29%) ir verslo bei žemės ūkio subjektų (27%) (žr. 1 pav.). Penktadalis respondentų atstovavo viešojo administravimo instituciją ar įstaigą, apie dešimtadalis – jaunimo ar su jaunimu dirbančią organizaciją, 7% – kitas (ne bendruomenines) nevyriausybines organizacijas, ir dar 7% respondentų organizacijos tipo nenurodė. Taigi, verslo, vietos valdžios ir bendruomeninės organizacijų respondentai apklausoje sudalyvavo gana panašiomis dalimis.

12 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal atstovaujamos organizacijos tipą

13 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal veiklos trukmę

Trys ketvirtadaliai respondentų (73%) respondentų veikia daugiau kaip 10 metų (žr. 2 pav.). Apklausoje nedalyvavo naujos (iki 1 metų veiklos trukmės) organizacijos. Apie dešimtadalis respondentų veikė 1-3 metus, o beveik penktadalis respondentų – 4-10 metų. Daugiau kaip 10 metų veikiančių verslo ar žemės ūkio subjektų respondentų buvo 80% visų šio tipo organizacijų, bendruomeninių organizacijų – 77% visų šių organizacijų, viešojo administravimo institucijų ar įstaigų – 67% visų šių organizacijų, jaunimo organizacijų – 40% visų šių organizacijų. Apibendrinant, visų tipų organizacijas daugiausiai atstovavo daugiau kaip 10 metų patirties turinčios organizacijos.

Tyrimo rezultatai

Beveik visi respondentai (94%) nurodė, kad bendradarbiauja su rajono savivaldybės administracija (žr. 3 pav.). Beveik pusė respondentų su rajono administracija palaiko stiprius dalykiškus ryšius, o apie trečdalis respondentų su rajono administracija turi epizodinius ryšius. Su vietos seniūnijomis bendradarbiaujama dar stipriau, nei su rajono administracija: net 56% respondentų palaiko stiprius dalykinius ryšius, o dar 24% respondentų nurodė, kad jų ryšiai su seniūnija yra draugiški. Pagal respondentų organizacijos tipą, tai beveik 90% viešojo administravimo įstaigų ir trys ketvirtadaliai bendruomeninių organizacijų palaiko stiprius ryšius su seniūnijomis. Verslo ir žemės ūkio subjektai (50%) su seniūnijomis daugiau palaiko draugiškus ryšius, o stiprius dalykiškus ryšius turi 17%. Su seniūnijomis nebendradarbiavo 2% respondentų, o 4% respondentų nenurodė, ar bendradarbiavo su seniūnijomis, ar ne.

Pastebimai silpnesnis ir labiau epizodiniai respondentų ryšiai yra su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis. Apie trečdalis respondentų turėjo draugiškus santykius, ir tokia pati dalis jų turėjo epizodinius ryšius. Labai stipriai dalykiškai su viešųjų paslaugų tiekėjais bendradarbiauja 16% respondentų. Ryšių nepalaikė 4% respondentų (žr. 3 pav.).

Su VVG ryšius palaikė daugiau kaip pusė respondentų: 29% jų turi stiprius dalykiškus ryšius, o 36% - palaiko daugiau draugiškus nei dalykinius santykius. Kiek daugiau nei dešimtadalis respondentų nurodė, kad ryšių su VVG nepalaiko. Dalykinius stiprius ryšius su VVG palaiko daugiau kaip pusė bendruomeninių organizacijų respondentų, o dauguma verslo, žemės ūkio subjektų, viešojo administravimo įstaigų bei jaunimo organizacijų respondentų turi daugiau draugiškus nei dalykinius santykius.

Apklausoje dalyvavusios organizacijos nurodė, kad su bendruomeninėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis stiprius dalykinius ryšius palaikė 31% jų, o draugiškus ryšius – 36% jų (žr. 3 pav.). Daugiausiai dalykinius ryšius su bendruomeninėmis organizacijomis palaiko viešojo administravimo įstaigos (78% jų respondentų), o bendruomeninės organizacijos tarpusavyje daugiausiai palaiko daugiau draugiškus nei dalykinius ryšius (62% respondentų). Ryšių su bendruomeninėmis organizacijomis nepalaikė dalis verslo ir žemės ūkio subjektų.

Su jaunimo organizacijomis bendradarbiauja apie 75% respondentų, iš jų penktadalis palaiko stiprius dalykiškus ryšius (žr. 3 pav.). Daugiausiai stiprius dalykiškus ryšius turi bendruomeninės organizacijos. Iš kitos pusės, panaši dalis bendruomeninių organizacijų respondentų nurodė, kad ryšių su jaunimo organizacijomis nepalaiko. Taigi, santykiai tarp bendruomeninių organizacijų ir jaunimo organizacijų yra gana įvairūs, t. y. panaši dalis yra glaudžiai bendradarbiaujančių (31%), visai ryšių nepalaikančių (23%) bei turinčių epizodinius santykius (31%). Su jaunimo organizacijomis ryšių nepalaiko apie 16% respondentų, iš kurių dauguma yra verslo ir žemės ūkio subjektų respondentai ir daugumą jų organizacijų, kurių veiklos teritorija yra tik konkreči gyvenamoji vietovė.

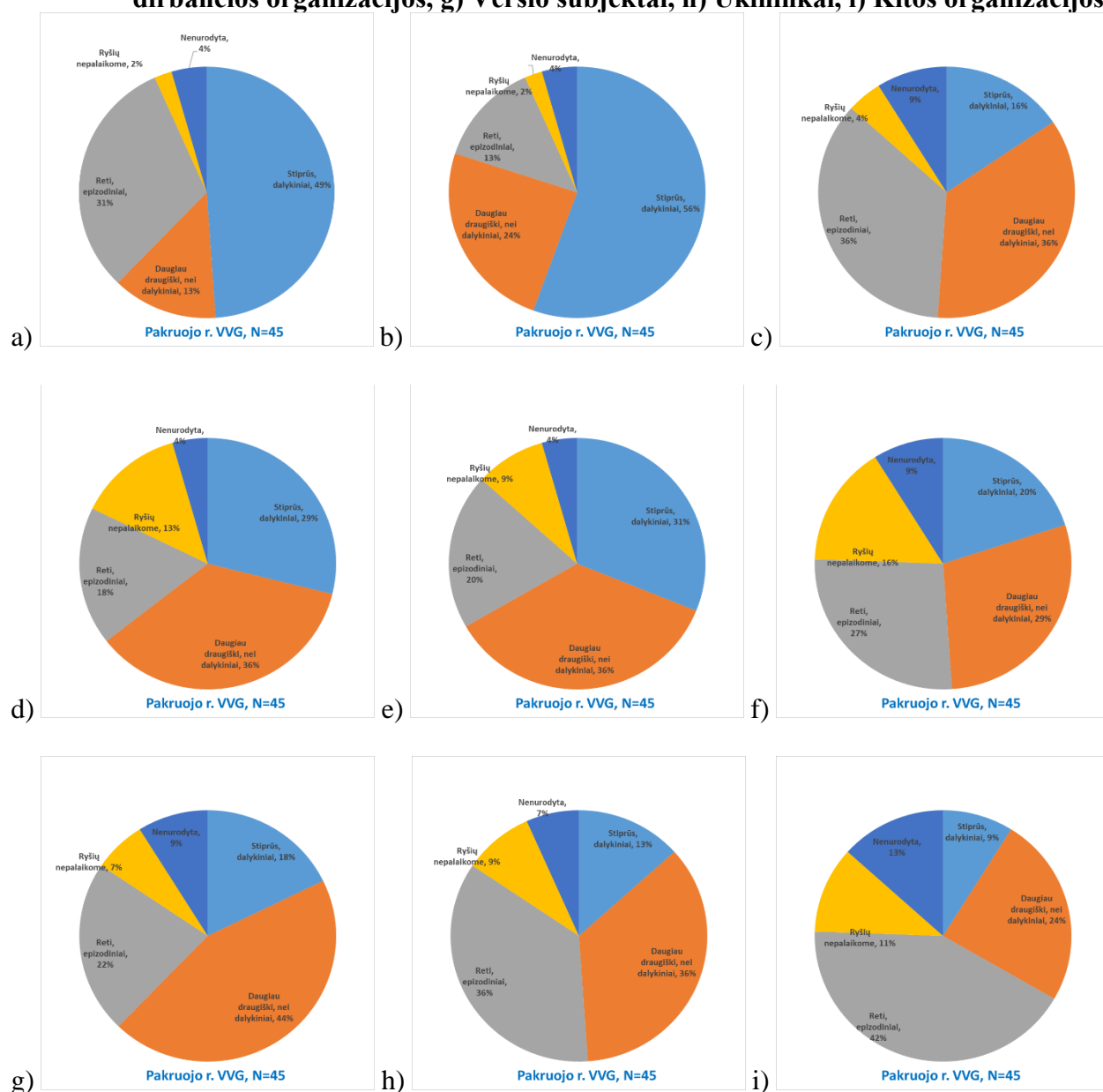
Su verslo subjektais dažniausiai palaikomi draugiški ryšiai (44% respondentų), o apie penktadalis respondentų turi arba stiprius dalykinius ryšius, arba retus, epizodinius santykius (žr. 3 pav.). Ryšių su verslo subjektais nepalaiko 7% respondentų (dalis jaunimo organizacijų, kitų (ne bendruomeninių) nevyriausybinių organizacijų bei respondentai, kurie nenurodė savo organizacijos tipo). Daugiau su verslu bendradarbiauja ilgiau veikiančios organizacijos: apie 90% respondentų, kurie veiklos trukmė yra 4-10 metų, nurodė, kad turi dalykiškus ar draugiškus santykius su verslu ir nei vienas šių respondentų nenurodė, kad tokių ryšių nepalaiko. Organizacijų, kurios veikia daugiau kaip 10 metų, su verslu daugiausiai palaiko draugiškus santykius (47%) arba retus, epizodinius ryšius (27%).

Panaši dalis respondentų (13%) turi dalykiškus ryšius ir su ūkininkais (žr. 3 pav.). Lyginant respondentų bendradarbiavimą su verslu ir su ūkininkais, pastebima, kad su ūkininkais daugiau palaikomi epizodiniai

ryšiai (36%), o su verslininkais – daugiau draugiškų santykių (44%). Ryšių su ūkininkais nepalaikė 9% respondentų (panašiai kaip ir su verslo subjektais).

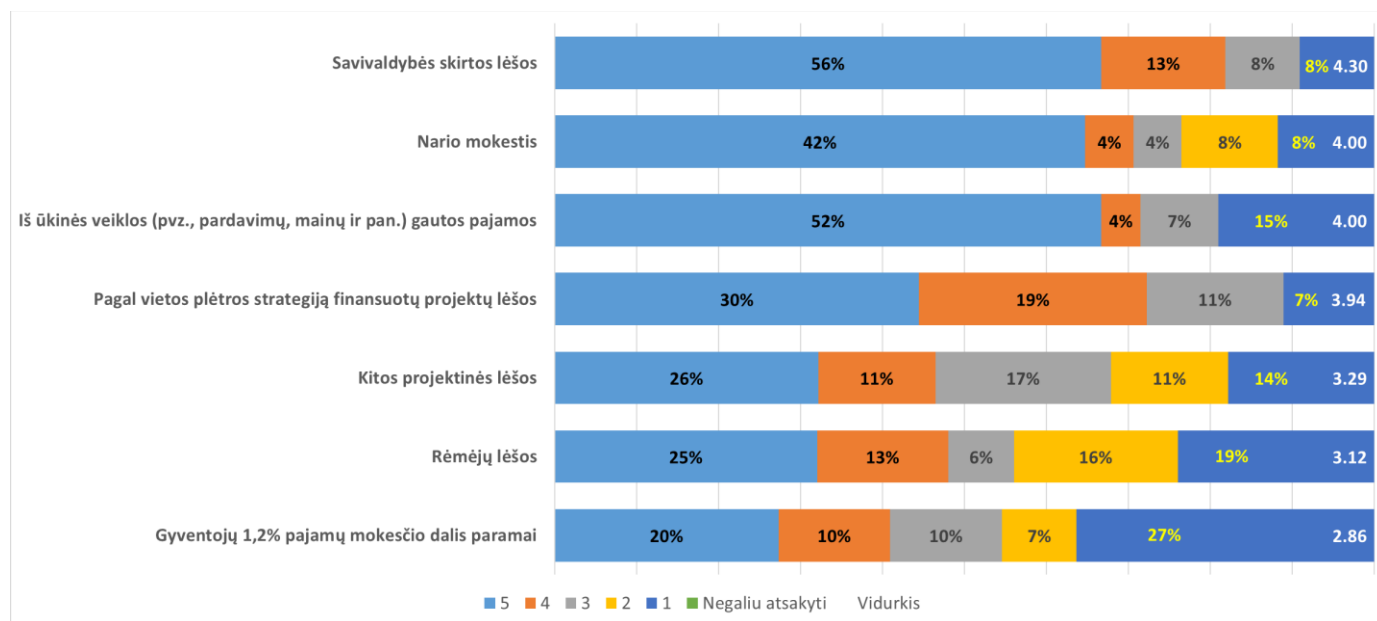
Su kitomis organizacijomis (pvz., visuomenės sveikatos biuru, pagrindinėmis mokyklomis, gimnazijomis, savivaldybės Juozo Paukštelio viešąja biblioteka, sporto asociacijomis ar federacijomis, atviru jaunimo centru) daugiausiai palaikomi reti, epizodiniai santykiai (42% respondentų) (žr. 3 pav.). Apie dešimtadalį respondentų nurodė, kad su kitomis organizacijomis turi stiprius dalykiškus ryšius, bet apie dešimtadalį respondentų nurodė, kad bendradarbiavimo ryšių su kitomis (t. y. ne verslo, viešojo administravimo, bendruomeninėmis ar kitomis nevyriausybinėmis) organizacijomis neturi.

14 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal partnerius: a) Rajono savivaldybės administracija, b) Vietos seniūnija, c) Viešas paslaugas teikiančios įstaigos, d) Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“, e) Bendruomeninės ir nevyriausybines organizacijos, f) Jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, g) Verslo subjektai, h) Ūkininkai, i) Kitos organizacijos.

Svarbiausi respondentų įplaukų šaltiniai yra savivaldybės skiriamos lėšos (4.30 balo iš 5), nario mokestis (4.00 balo iš 5), ūkinės veiklos pajamos (4.00 balo iš 5) ir pagal vietos plėtros strategiją finansuotų projektų lėšos (3.94 balo iš 5) (žr. 5 pav.). Santykinai mažiausiai svarbus įplaukų šaltinis respondentams buvo gyventojų pajamų mokesčio dalis paramai (2.86 balo iš 5). Respondentai nurodė, kad šis pajamų šaltinis yra svarbiausias 20% respondentų, bet taip pat 27% respondentų šis įplaukų šaltinis buvo mažiausiai svarbus.

15 pav. Organizacijų įplaukų šaltiniai ir jų svarba per paskutinius 3 metus. (svarbiausią - 5, antrą pagal svarbą šaltinį – 4, 0 - jei visai negaunate įplaukų iš nurodyto šaltinio), N=31

Analizuojant svarbiausius įplaukų šaltinius (t. y. tuos šaltinius, kurie buvo įvertinti 5 balais), svarbiausi respondentų įplaukų šaltiniai yra savivaldybės skirtos lėšos (56%) ir ūkinės veiklos pajamos (52%) (žr. 5 pav.). Nemažai daliai respondentų (42%) svarbiausias įplaukų šaltinis yra nario mokestis. Ūkinės veiklos įplaukos svarbiausios buvo verslo ir žemės ūkio subjektams (4.73 balo). Savivaldybės skiriamos lėšos yra labai svarbios įplaukos verslo ar žemės ūkio subjektams (5.00 balai), bendruomeninėms organizacijoms (4.62 balo) ir viešojo administravimo įstaigoms (4.56 balo). Nario mokestis labai svarbus įplaukų šaltinis yra NVO (5.00 balai) ir bendruomeninėms organizacijoms (4.00 balo).

Rėmėjų lėšos yra labai svarbios NVO organizacijoms (5.00 balai) ir bendruomeninėms organizacijoms (3.92 balo), o mažiausiai svarbios viešojo administravimo (1.40 balo) ir verslo bei žemės ūkio subjektams (2.50 balo).

Pagal vietos plėtros strategiją finansuotų projektų lėšos svarbiausios yra viešojo administravimo įstaigoms (4.50 balo), NVO (4.50 balo) ir bendruomeninėms organizacijoms (4.10 balo). Verslo ar žemės ūkio subjektams vietos plėtros strategijos projektų lėšos taip pat gana reikšmingos (3.00 balo).

Verslo ar žemės ūkio subjektams svarbiausi įplaukų šaltiniai yra pardavimai ir savivaldybės skirtos lėšos, viešojo administravimo įstaigoms – savivaldybės skiriamos lėšos ir pagal vietos plėtros strategiją finansuotų projektų lėšos, bendruomeninėms organizacijoms – savivaldybės skiriamos lėšos, nario mokestis ir rėmėjų lėšos, jaunimo organizacijoms – kitų (ne pagal vietos plėtros strategiją finansuojamų) projektų lėšos, savivaldybės skiriamos lėšos, rėmėjų lėšos ir nario mokestis, o kitų NVO – pardavimai, nario mokestis, rėmėjų lėšos ir pagal vietos plėtros strategiją finansuotų projektų lėšos. Apibendrinant, pastebima, kad

respondentams yra labai svarbu, kiek juos remia savivaldybė bei rėmėjai, kiek yra aktyvūs vietos gyventojai bei kokią paramą gali gauti per vietos plėtros strategijos įgyvendinimą. Siekiant didesnio vietos organizacijų gyvybingumo, savivaldybės skiriamų lėšų svarba turėtų mažėti, o įplaukų iš pardavimų, nario mokesčio ar projektinės veiklos svarba didėti.

Dažniausia problema, su kuria susiduriama organizacijos veikloje, yra finansų ir kitų materialių išteklių trūkumas. Tą nurodė 80% respondentų. Dar apie 50% organizacijų pasigenda vietos valdžios ir/ar gyventojų supratimo bei palaikymo, o taip pat joms trūksta motyvuotos ar kvalifikuotos darbo jėgos (savanorių).

Trečdalis respondentų susiduria su veiklos partnerių nepatikimumu. Tai yra aktualu didžiajai daliai jaunimo organizacijų respondentams ir trečdaliui verslo bei NVO respondentų.

Patalpų ar įrangos trūkumą jaučia 29% respondentų. Daugiausiai su šia problema susiduria jaunimo (40% visų jaunimo respondentų) ar bendruomeninės (38% visų bendruomeninių organizacijų respondentų) organizacijų respondentų bei 33% viešojo administravimo įstaigų. Be je, kuo organizacija ilgiau veikia, tuo ši problema yra mažiau aktuali. Su patalpų ar įrangos trūkumu susiduria apie ketvirtadalis organizacijų, kurių veiklos aprėptis yra konkreti gyvenamoji vietovė.

Didelę konkurenciją kaip problemą įvardijo 11% respondentų. Šią problemą įvardijo tik verslo ar žemės ūkio subjektai. Bendruomeninės organizacijos, kitos NVO konkurencijos kaip iššūkio nemato. Vietos respondentų didesnė problema yra vietos gyventojų perkamoji galia. Šią problemą nurodė 27% respondentų. Pastaroji problema yra aktuali visų tipų organizacijoms. Lyderystės trūkumą nurodė 16% respondentų, daugiausiai tai bendruomeninių organizacijų iššūkis.

Apibendrinant pastebima, kad didesnės vietos gyventojų pajamos padidintų ne tik bendruomeninių, kitų NVO ar vietos verslo veiklos galimybes, bet ir paskatintų savivaldybės paramos augimą. Šis įplaukų šaltinis yra svarbus vietos organizacijoms. Be to, didesnės vietos gyventojų pajamos suteiktų daugiau galimybių vietos gyventojams dalyvauti bendruomeninėse veiklose. Padidėjęs socialinis ir ekonominis gyventojų aktyvumas sudarytų prielaidas lengviau spręsti patalpų, lyderystės ar motyvuotos darbo jėgos stokos problemas.

VVG aktualiausios socialinės plėtros problemos yra neigiami demografiniai procesai (tą nurodė 58 respondentų) ir jaunimo išvykimas (58% respondentų). Taip pat aktualios socialinės problemos yra gyventojų nesidomėjimas bendruomenės gyvenimu (47% respondentų) ir gyventojų sąmoningumo ir aktyvumo stoka (42%). Visa tai yra sąlygojama mažų pajamų, kurios smarkiai riboja vietos gyventojų galimybes būti socialiai aktyvesniais. Be to, gyventojų socialiniam aktyvumui trukdo gyventojų asmeninių gebėjimų trūkumas ir baimė imtis veiklos (31% respondentų). Dėl to didėja socialiai remtinų gyventojų skaičius (36% respondentų).

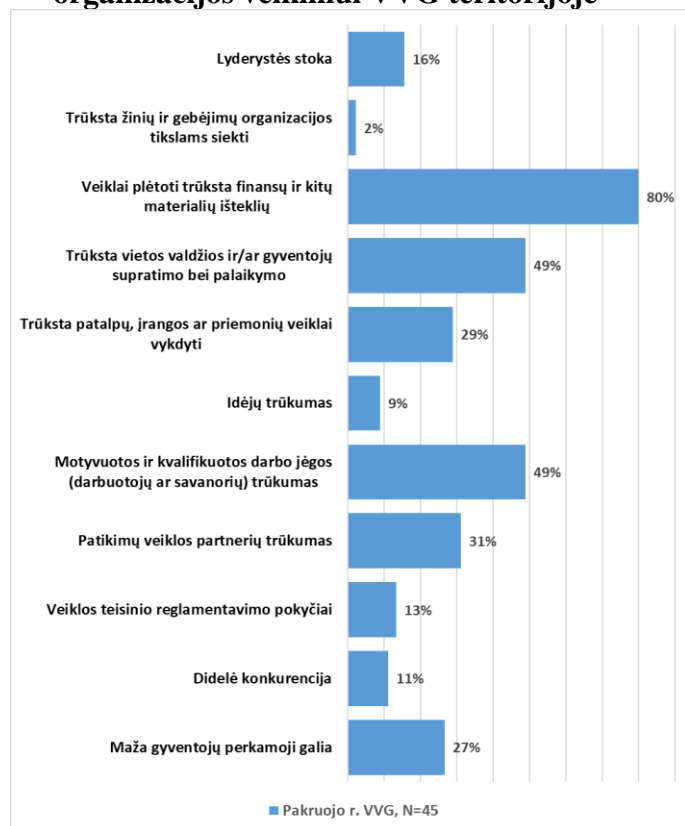
Visos šios problemos lemia viešosios infrastruktūros prieinamumo mažėjimą (36% respondentų), sveikatingumo paslaugų trūkumą (36% respondentų) ir kultūrinių paslaugų trūkumą (36% respondentų).

Verslo ir žemės ūkio subjektų respondentų vertinimu, aktualiausios socialinės plėtros problemos yra gyventojų asmeninių gebėjimų trūkumas, jų baimė imtis veiklos, jaunimo išvykimas, kultūros paslaugų trūkumas ir sveikatingumo paslaugų trūkumas (42% visų šio tipo organizacijų respondentų). Viešojo administravimo įstaigų respondentai dažniausiai (89%) nurodė didelį socialiai remtinų gyventojų skaičių. Tai pat šie respondentai nurodė, kad aktualios socialinės plėtros problemos yra mažėjantis gyventojų skaičius ir jaunimo išvykimas (67% viešojo administravimo įstaigų respondentų).

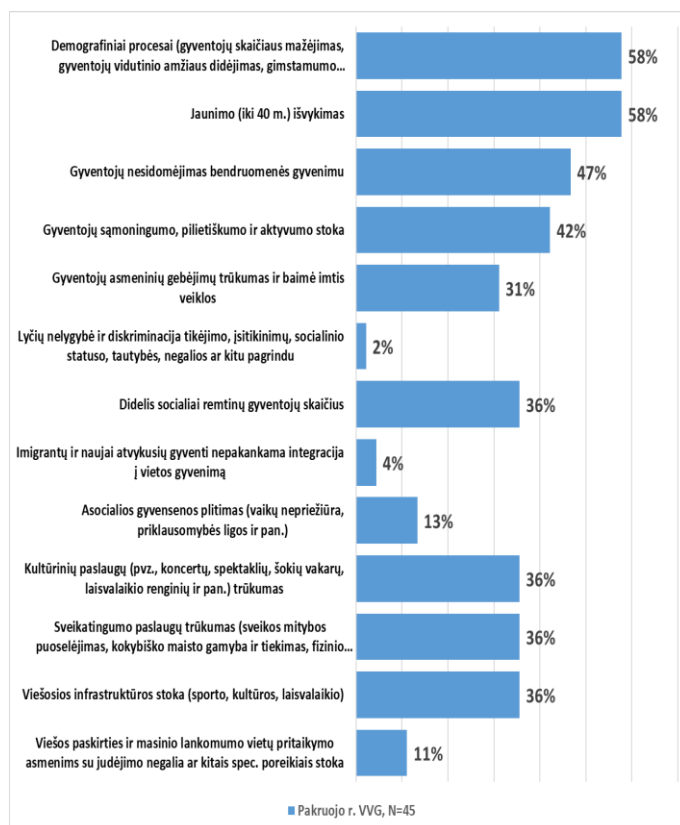
Bendruomeninių organizacijų respondentams aktualiausia socialinės plėtros problema yra neigiami demografiniai procesai (85%). Be to, du trečdaliai šių organizacijų nurodė, kad socialinei plėtrai trukdo gyventojų nesidomėjimas socialiniu gyvenimu bei gyventojų sąmoningumas bei pilietiškumo ir aktyvumo stoka. Bendruomeninės organizacijos vienintelės kaip socialinę problemą nurodė naujai atvykusių gyventi nepakankamą integraciją. Jaunimo organizacijoms aktualiausia yra tai, kad jaunimas išvyksta, gyventojų asmeniniai gebėjimai yra nepakankami, jie nesidomi bendruomenės gyvenimu ir kad jiems trūksta aktyvumo. Apie 20% jaunimo organizacijų respondentų nurodė, kad aktuali problema yra lyčių nelygybė ir

diskriminacija koku nors pagrindu. Kitų tipų organizacijos (pvz., verslo, viešojo administravimo, bendruomeninės organizacijos, kitos NVO) šio problemos kaip aktualiausios nenurodė.

16 pav. Didžiausi iššūkiai optimaliam organizacijos veikimui VVG teritorijoje

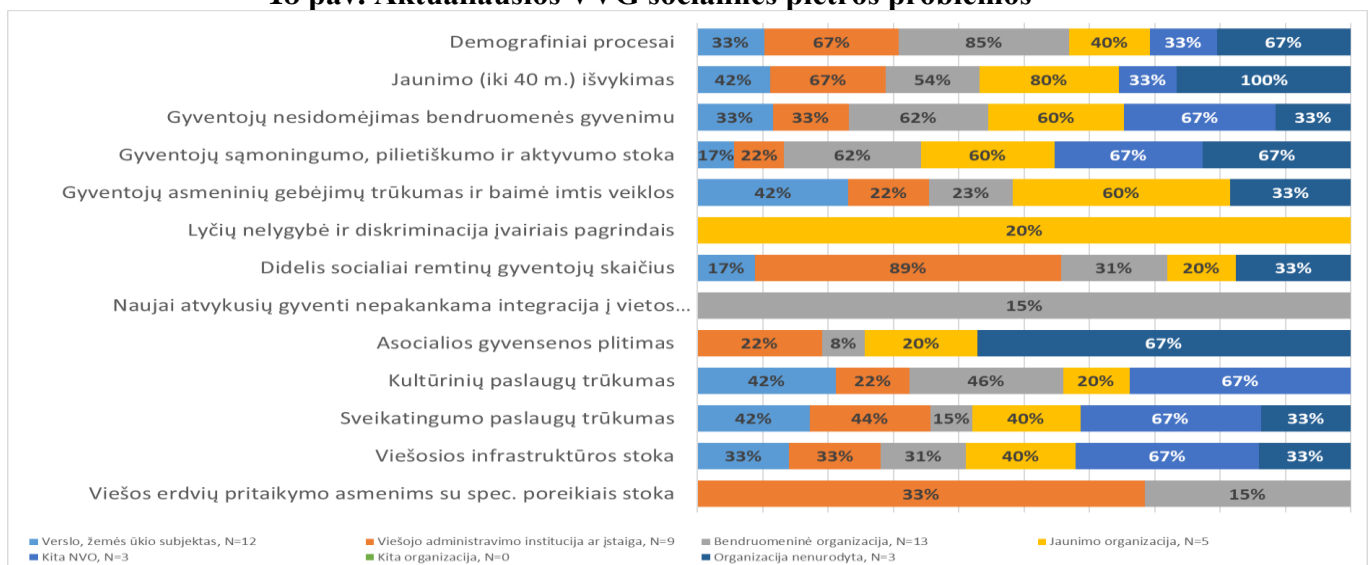
17 pav. Aktualiausios VVG socialinės plėtros problemos

Respondentai nurodė, kad aktualiausias VVG teritorijos ekonomikos plėtros problemos yra darbo vietų ir įsidarbinimo galimybių trūkumas (71,0 proc. respondentų) bei mažos vietos gyventojų pajamos (47,0 proc. respondentų). Kuriamos naujos darbo vietos dažnai nemotyvuoja vietos gyventojų dirbti dėl santykinai nedidelių atlyginimų. Kurti gerai apmokamas darbo vietas reikia daugiau investicijų į naujoves, reikia užsitikrinti kvalifikuotą ir tinkamus gebėjimus turinčią darbo jėgą bei vartotojus su stipria perkamąja galia. Motyvacijos dirbti stoka, investicijų į naujoves trūkumą nurodė 33,0 proc. respondentų, kvalifikuotos, reikiamų įgūdžių darbo jėgos trūkumą nurodė 29,0 proc. respondentų. Be to, didesnę pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų kūrimą stabdo menka ekonominių veiklų įvairovė (36,0 proc. respondentų) bei priemonių turizmo skatinimui stoka (38,0 proc.). Didesni turistų srautai užtikrintų daugiau įplaukų potencialiai visų sektorių organizacijoms (verslo, pilietinei ar valdžios), tai padidintų įplaukų iš pardavimų svarbą, organizacijos taptų labiau gyvybingos, o ekonomines veiklas įvairesnės. Dėl to galėtų augti ir vietos vartotojų pajamos, o tai smarkiai palengvintų esamų ekonomikos ir socialinės plėtros problemų sprendimą.

Verslo ir žemės ūkio subjektų respondentų manymu, didžiausia problema yra naujų darbo vietų kūrimas ir įsidarbinimo galimybių trūkumas (šią problemą nurodė 58,0 proc. verslo ar žemės ūkio subjektų). Tai pat vietos ekonomikos plėtrą ap sunkina vietos įmonių ar ūkininkų tarpusavio bendradarbiavimo stoka (50,0 proc. respondentų). Turizmo sektoriaus plėtrą smarkiai riboja jo sezoniškumas (42,0 proc. verslo ir žemės ūkio subjektų respondentų). Papildomai verslui ar žemės ūkiui trūksta paramos verslui, o taip pat gyventojų verslumo ugdymo.

18 pav. Aktualiausias VVG socialinės plėtros problemos

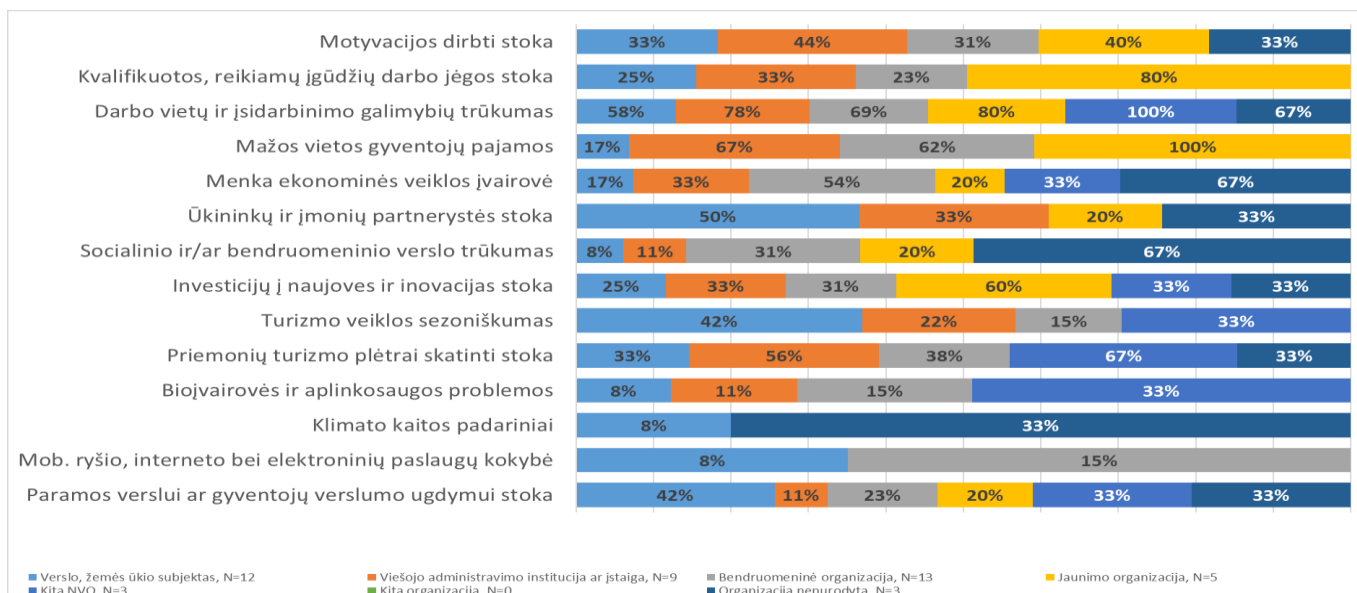

Vietos viešojo administravimo įstaigų respondentų nuomone, didžiausios ekonomikos plėtros problemos yra darbo vietų ir įsidarbinimo galimybių trūkumas (78,0 proc. įstaigų respondentų), mažos gyventojų pajamos (67,0 proc. respondentų), priemonių turizmui stoka (56,0 proc. respondentų) bei motyvacijos dirbti stoka (44,0 proc. respondentų).

Bendruomeninės organizacijos taip pat dažniausiai nurodė, kad aktualiausia ekonominė problema yra darbo vietų ir įsidarbinimo galimybių trūkumas (69,0 proc. šių organizacijų respondentų) bei mažos gyventojų pajamos (62,0 proc. respondentų).

Požiūris į bioįvairovės ir aplinkosaugos problemas bendruomeninių organizacijų ir viešojo administravimo įstaigų buvo panašus (11,0–15,0 proc. respondentų), o klimato kaitos padariniai šių organizacijų respondentų nenurodyti nei karto.

19 pav. Aktualiausias Šiaulių rajono (be Kuršėnų miesto seniūnijos) ekonomikos plėtros problemos, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti rengiama vietos plėtros strategija.

Priedai

Apklauso anketa

PAKRUOJO RAJONO VVG TERITORIJOS ORGANIZACIJŲ POREIKIŲ TYRIMAS

Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“ rengia **Pakruojo rajono 2023-2027 metų vietos plėtros strategiją**, kuria bus siekiama stiprinti rajono kaimiškąsias vietas remiantis vietos stiprybėmis ir pranašumais bei atliepti svarbiausius gyventojų ir čia veikiančių organizacijų poreikius.

Šiuo metu yra analizuojama Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) socialinė-ekonominė situacija ir atliekamas organizacijų (bendruomeninių, nevyriausybinių organizacijų, viešojo sektoriaus įstaigų, verslo ir ūkių subjektų) poreikių tyrimas – **anoniminė apklausa**. Jūsų nuomonė turės įtakos formuojant vietos plėtros strategijos viziją, pagrindines kaimiškų vietovių plėtros priemones, kurios bus įgyvendinamos per vietos organizacijų ir įstaigų, verslo ir ūkio subjektų (taigi, potencialiai ir per Jūsų organizacijos) vykdomus projektus. Kviečiame atvirai atsakyti į žemiau pateiktus klausimus. Jūsų atsakymai laukiami **iki 2023 m. kovo 6 d.**

Ačiū, kad skiriate laiko šiam tyrimui ir kad prisidedate prie mūsų bendros ateities kūrimo.

1. Kokio tipo organizaciją atstovaujate?

- Verslo, žemės ūkio subjektą (pvz., smulkus ar vidutinis verslas, žemės ūkio bendrovė, ūkininkas ir pan.)
- Viešojo administravimo instituciją ar įstaigą
- Bendruomeninę organizaciją
- Jaunimo ar su jaunimu dirbančią organizaciją
- Kitą nevyriausybinių organizaciją
- Kita (nurodykite): _____

2. Kiek metų Jūsų organizacija yra aktyviai veikianti?

- Iki 1 metų
- 1-3 metai
- 4-10 metų
- Daugiau nei 10 metų

3. Kokią teritoriją Jūsų organizacijos veikla apima? (pažymėkite)

- Visą Lietuvą
- Keletą Lietuvos apskričių/rajonų
- Visą Pakruojo rajono (su Pakruojo miestu) teritoriją
- Visą Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ teritoriją (be Pakruojo miesto)

- Seniūniją: (nurodykite kurią) _____
- Tik gyvenamąją vietovę
- Kitą teritoriją (įrašykite): _____

4. Kokias pagrindines veiklas vykdo Jūsų organizacija?

	Jūsų organizacijos veikla
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5. Su kokiomis problemomis/iššūkiais susiduriate vykdydami veiklą? (Pažymėkite arba įrašykite 3-5 teiginius).

- Lyderystės stoka
- Trūksta žinių ir gebėjimų organizacijos tikslams siekti
- Veiklai plėtoti trūksta finansų ir kitų materialių išteklių
- Trūksta vietos valdžios ir/ar gyventojų supratimo bei palaikymo
- Trūksta patalpų, įrangos ar priemonių veiklai vykdyti
- Idėjų trūkumas
- Motyvuotos ir kvalifikuotos darbo jėgos (darbuotojų ar savanorių) trūkumas
- Patikimų veiklos partnerių trūkumas
- Veiklos teisinio reglamentavimo pokyčiai
- Didelė konkurencija
- Maža gyventojų perkamoji galia
- Kita (įrašykite) _____

6. Kokius bendradarbiavimo ryšius palaiko Jūsų organizacija su kitomis institucijomis ir organizacijomis?

	Stiprūs, dalykiniai	Daugiau draugiški, nei dalykiniai	Reti, epizodiniai	Ryšių nepalaikome
Rajono savivaldybės administracija	☐	☐	☐	☐
Vietos seniūnija	☐	☐	☐	☐
Viešas paslaugas teikiančios įstaigos	☐	☐	☐	☐
Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“	☐	☐	☐	☐
Bendruomeninės ir nevyriausybinės organizacijos	☐	☐	☐	☐
Jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos	☐	☐	☐	☐
Verslo subjektai	☐	☐	☐	☐
Ūkininkai	☐	☐	☐	☐

Kita (įrašykite):	☐	☐	☐	☐
-------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

7. Kas paskatintų Jūsų organizaciją plėsti bendradarbiavimo ryšius?

---

8. Nurodykite Jūsų organizacijos įplaukų šaltinius ir jų svarbą per paskutinius 3 metus (Įplaukų šaltinį, kuris organizacijos veiklai yra svarbiausias, pažymėkite 5, antrą pagal svarbą šaltinį – 4, 0 - negaunate įplaukų iš šio šaltinio).

Įplaukų šaltinis	Svarba
Iš ūkinės veiklos gautos pajamos	
Nario mokestis	
Gyventojų 1,2 proc. pajamų mokesčio dalis paramai	
Rėmėjų lėšos	
Savivaldybės skirtos lėšos	
Pagal vietos plėtros strategiją finansuotų projektų lėšos	
Kitos projektinės lėšos	
Kita (įrašykite):	

9. Nurodykite Jūsų nuomone aktualiausias Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) socialinės plėtros problemas, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti rengiama vietos plėtros strategija bei Jūsų organizacija? (pažymėkite arba įrašykite iki 5 aktualiausių problemų ir visas problemas, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti Jūsų organizacija. Pasirinkimai nebūtinai turi sutapti.)

Eil. Nr.	Vietos problemos	Galėtų prisidėti vietos plėtros strategija	Galėtų prisidėti Jūsų organizacija
1.	Demografiniai procesai (gyventojų skaičiaus mažėjimas, gyventojų vidutinio amžiaus didėjimas, gimstamumo mažėjimas, mirtingumo didėjimas ir pan.)	☐	☐
2.	Jaunimo (iki 40 m.) išvykimas	☐	☐
3.	Gyventojų nesidomėjimas bendruomenės gyvenimu	☐	☐
4.	Gyventojų sąmoningumo, pilietiškumo ir aktyvumo stoka	☐	☐
5.	Gyventojų asmeninių gebėjimų trūkumas ir baimė imtis veiklos	☐	☐
6.	Lyčių nelygė ir diskriminacija tikėjimo, įsitikinimų, socialinio statuso, tautybės, negalios ar kitu pagrindu	☐	☐
7.	Didelis socialiai remtinų gyventojų skaičius	☐	☐
8.	Imigrantų ir naujai atvykusių gyventi nepakankama integracija į vietos gyvenimą	☐	☐
9.	Asocialios gyvensenos plitimas (vaikų nepriežiūra, priklausomybės ligos ir pan.)	☐	☐
10.	Kultūrinių paslaugų (pvz., koncertų, spektaklių, šokių vakarų, laisvalaikio renginių ir pan.) trūkumas	☐	☐
11.	Sveikatingumo paslaugų trūkumas (sveikos mitybos puoselėjimas, kokybiško maisto gamyba ir tiekimas, fizinio aktyvumo veiklos ir pan.)	☐	☐
12.	Viešosios infrastruktūros stoka (sporto, kultūros, laisvalaikio)	☐	☐
13.	Viešos paskirties ir masinio lankomumo vietų pritaikymo asmenims su judėjimo negalia ar kitais spec. poreikiais stoka	☐	☐
14.	Kita (įrašykite):	☐	☐

10. Nurodykite Jūsų nuomone aktualiausias tvarios Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) ekonomikos plėtros problemas, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti rengiama vietos plėtros strategija bei Jūsų organizacija? (pažymėkite iki 5 aktualiausių problemų ir visas problemas, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti Jūsų organizacija. Pasirinkimai nebūtinai turi sutapti.)

Eil. Nr.	Vietos problemos	Galėtų prisidėti vietos plėtros strategija	Galėtų prisidėti Jūsų organizacija
1.	Motyvacijos dirbti stoka	☐	☐
2.	Kvalifikuotos, reikiamų įgūdžių ir gebėjimų turinčios darbo jėgos stoka	☐	☐
3.	Darbo vietų ir įsidarbinimo galimybių trūkumas	☐	☐
4.	Mažos vietos gyventojų pajamos	☐	☐
5.	Menka ekonominės veiklos įvairovė	☐	☐
6.	Ūkininkų ir smulkių įmonių kooperacijos ir partnerystės stoka	☐	☐
7.	Socialinio ir/ar bendruomeninio verslo trūkumas	☐	☐
8.	Investicijų į naujoves ir inovacijas viešajame, verslo ir visuomeniname sektoriuose stoka	☐	☐
9.	Turizmo veiklos sezoniškumas	☐	☐
10.	Priemonių turizmo plėtrai skatinti stoka (rinkodara, vietos produkcija ir paslaugos ir pan.)	☐	☐
11.	Nykstanti biologinė įvairovė ir aplinkosaugos problemos	☐	☐
12.	Klimato kaitos padariniai	☐	☐
13.	Mobilaus ryšio, interneto bei elektroninių paslaugų trūkumas ar prasta kokybė	☐	☐
14.	Paslaugų ir paramos verslui, gyventojų verslumo ugdymui stoka	☐	☐
15.	Kita (įrašykite):	☐	☐

11. Kokios produkto, paslaugos, technologinio proceso ar organizacinės naujovės (inovacijos) galėtų būti įgyvendintos Jūsų vietovėje? (Įrašykite, galite pakomentuoti ir plačiau)*.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

***Inovacija** – naujų socialinių, ekonominių, aplinkosauginių ar technologinių sprendinių VVG teritorijos poreikiams patenkinti suradimas (naujo produkto, naujo gamybos būdo, naujos organizacijos modelio ar naujos rinkos įvedimas, taip pat kitose vietovėse įgyvendintų inovacijų perkėlimas ir pritaikymas VVG teritorijai). Inovacijų pvz.: skaitmeniniai įrenginiai ar produktai (nuotolinės edukacijos, skaitmeniniai kursai, nuotolinės parodos, ekskursijos, virtualūs turai, virtualios realybės kambariai), naujos technologijos, originalios asmenų susibūrimo formos, neįprasti informacijos sklaidos būdai ir t.t.

12. Kokia rajono vietos plėtros vizija ar bendras tikslas Jus įkvėptų veikti?

Ačiū.

- [1] Rajono seniūnijų pateikti duomenys, 2023.
- [2] Aplinkosaugos ministerija ir MB Bluma Collective, „Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas 2022. Metodologija.“, Vilnius, 2022.
- [3] K. Mažeikaitė ir Lietuvos Kultūros Taryba, „Savivaldybių kultūros indeksas 2021“, Lietuvos Kultūros Taryba, Vilnius, 2023.
- [4] Pakruojo rajono Visuomenės Sveikatos Biuras, „Pakruojo r. savivaldybės 2021 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita“, Pakruojis, 2022.
- [5] Pakruojo rajono savivaldybė, Pakruojo rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas, Pakruojis, 2021.
- [6] Šiaulių Regiono Plėtros Taryba, „Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planas“, Šiaulių Regiono Plėtros Tarybos 2023 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. ŠR/TS-15, Šiauliai, 2023.
- [7] Pakruojo r. savivaldybės administracija, „Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos 2022 metų veiklos ataskaita“, Pakruojis, 2023.
- [8] Jaunimo Reikalų Agentūrav (JRA), „Jaunimo politikos įgyvendinimo apžvalga 2022“, Vilnius, 2023.
- [9] VVG, „Vietos veiklos grupės informacija.“, 2023.
- [10] „Kultūros vertybių registras“, [Tinkle]. Available: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>. [Kreiptasi 04 04 2023].
- [11] Pakruojo rajono savivaldybės administracija, „Pakruojo rajono savivaldybės 2022 metų socialinių paslaugų planas“, Pakruojo rajono savivaldybės taryba 2022 m. gegužės 26 d. Nr. T-142, Pakruojis, 2022.
- [12] ESTEP, Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012-2020 m. programos įgyvendinimo analizė, pamokos ir išvalgos ateičiai, Vilnius, 2021.
- [13] Tautitinis paveldas, „Tradicinių amatininkų katalogo filtras“, [Tinkle]. Available: <https://www.tautinispaveldas.lt/>. [Kreiptasi 09 04 2023].
- [14] Aplinkosaugos ministerija ir MB Bluma Collective, Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas, www.bluma.lt, 2022.
- [15] UAB Pakruojo Vandentiekis, „Vandens tiekimas“, [Tinkle]. Available: <http://vandentiekis.com/vandens-tiekimas/>. [Kreiptasi 09 04 2023].
- [16] Lietuvos Energetikos Agentūra, „Aktuali AEI statistika“, [Tinkle]. Available: <https://www.ena.lt/aktuali-aei-statistika/>. [Kreiptasi 09 04 2023].
- [17] Pakruojo rajono savivaldybė, Pakruojo rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros (iki 2030 m.) veiksmų planas, Pakruojis, 2023.
- [18] LEA Klimato kaitos valdymo centras, Savivaldybės darnios energetikos plėtros pažangos vertinimas 2021, Vilnius, 2021.
- [19] Nacionalinė turizmo skatinimo agentūra, „Keliauk Lietuvoje. Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimas 2022“, 2022. [Tinkle]. Available: <https://www.lithuania.travel/lt/news/lietuvos-turistiniu-vietoviu-infrastrukturos-vertinimo-tyrimas>. [Kreiptasi 04 04 2023].
- [20] Lietuvos Energetikos Agentūra, „Aktuali AEI statistika.“, [Tinkle]. Available: <https://www.ena.lt/aktuali-aei-statistika/>. [Kreiptasi 04 04 2023].
- [21] esinvesticijos.lt, „2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa“, ???, [Tinkle]. Available: <https://2021.esinvesticijos.lt/2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa/apie-2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa>.

[22] Jaunimo reikalų agentūra, „Jaunimo politikos įgyvendinimo apžvalga 2022 m.“, Vilnius, 2023.

10 priedas. Statistinės lentelės

1 Lentelė. Pakruojo r. sav. esančių gyvenamųjų vietovių skaičius.

Teritorija	2011	2021	Pokytis, asm.	Pokytis, %
Kaimo gyvenamoji vietovė	270	254	-16	-6 %
1-9 gyventojai	108	120	12	11 %
10-49 gyventojai	92	76	-16	-17 %
50-99 gyventojai	25	19	-6	-24 %
100-199 gyventojai	17	20	3	18 %
200-299 gyventojai	14	12	-2	-14 %
300-399 gyventojai	8	2	-6	-75 %
400-499 gyventojai	2	2	0	0 %
500-999 gyventojai	4	3	-1	-25 %
1000-1999 gyventojai	0	0	0	n.d.
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.
3000-3999 gyventojai	0	0	0	n.d.
4000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.
Miestas	2	2	0	0 %
Iki 2000 gyventojų	1	1	0	0 %
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.
3000-4999 gyventojai	0	1	1	n.d.
5000-9999 gyventojai	1	0	-1	-100 %
10000-19999 gyventojai	0	0	0	n.d.
20000-49999 gyventojai	0	0	0	n.d.
50000-99999 gyventojai	0	0	0	n.d.
100000-249999 gyventojai	0	0	0	n.d.
250000-499999 gyventojai	0	0	0	n.d.
500000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

2 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius ir vidutinis gyventojų amžius 2021 m.

Teritorija	Visi	Kaimas	Miestas	Amžius*
Lietuvos Respublika	2810761	894010	1916751	44
Šiaulių apskritis	262220	94584	167636	47
Pakruojo r. sav.	18827	12950	5877	48
Pakruojis (nepriklauso VVG)	4594	0	4594	---
Pakruojo r. sav. VVG	14233	12950	1283	---
Pakruojo r. sav. (Kaimas)	12950	12950	---	---
Guostagalio sen.	1038	1038	0	48
Klovainių sen.	2122	2122	0	45
Linkuvos sen.	2688	1405	1283	44
Lygumų sen.	1855	1855	0	43
Pakruojo sen.	6450	1856	4594	45
Pašvitinio sen.	1260	1260	0	46
Rozalimo sen.	1752	1752	0	45
Žeimelio sen.	1662	1662	0	45

* Medianinis (vidutinis) gyventojų amžius.

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

3 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius pagal gyvenamąsias vietas.

Teritorija	2011	2021	Pokytis, asm.	Pokytis, %	2011 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūrinis pokytis*
Kaimo gyvenamoji vietovė	17056	12950	-4106	-24 %	100 %	100 %	0.0 %
1-9 gyventojai	455	449	-6	-1 %	3 %	3 %	0.8 %
10-49 gyventojai	2063	1708	-355	-17 %	12 %	13 %	1.1 %
50-99 gyventojai	1730	1246	-484	-28 %	10 %	10 %	-0.5 %

100-199 gyventojai	2540	2918	378	15 %	15 %	23 %	7.6 %
200-299 gyventojai	3469	2967	-502	-14 %	20 %	23 %	2.6 %
300-399 gyventojai	2763	697	-2066	-75 %	16 %	5 %	-10.8 %
400-499 gyventojai	951	869	-82	-9 %	6 %	7 %	1.1 %
500-999 gyventojai	3085	2096	-989	-32 %	18 %	16 %	-1.9 %
1000-1999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
3000-3999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
4000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
Miestas	6689	5877	-812	-12 %	100 %	100 %	0.0 %
Iki 2000 gyventojų	1550	1283	-267	-17 %	23 %	22 %	-1.3 %
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
3000-4999 gyventojai	0	4594	4594	n.d.	0 %	78 %	78.2 %
5000-9999 gyventojai	5139	0	-5139	-100 %	77 %	0 %	-76.8 %
10000-19999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
20000-49999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
50000-99999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
100000-249999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
250000-499999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %
500000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.	0 %	0 %	0.0 %

* Struktūrinis pokytis procentiniais punktais.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

4 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų tankis ir vidutinio gyventojų amžiaus tendencijos

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Vidutiniškai per metus
Gyventojų tankis metų pradžioje											
Lietuvos Respublika	45.1	44.7	44.2	43.6	43	42.8	42.8	43.1	43	-5 %	44
Šiaulių apskritis	33.5	33	32.4	31.7	31.1	30.7	30.6	30.7	31	-7 %	32
Pakruojo r. sav.	16.7	16.4	15.9	15.4	14.9	14.5	14.1	14.3	14	-16 %	15
Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (vyrų ir moterų)											
Lietuvos Respublika	42	42	43	43	43	44	44	44	44	5 %	43
Šiaulių apskritis	44	44	45	45	46	46	47	47	47	7 %	46
Pakruojo r. sav.	44	44	45	46	47	48	48	48	48	9 %	46

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Gyventojai

5 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų neto migracija

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Atvykusieji (Pakruojo r. sav.)	399	404	493	408	538	463	383	413	n.d.	4 %	438
Imigrantai (Pakruojo r. sav.)	164	138	111	81	150	159	146	220	189	15 %	151
Išvykusieji (Pakruojo r. sav.)	565	604	668	645	721	671	591	537	n.d.	-5 %	625
Emigrantai (Pakruojo r. sav.)	254	329	455	405	244	244	119	145	95	-63 %	254
Gyventojų neto migracija											
Neto migracija (Lietuvos Respublika)	-12327	-22403	-30171	-27557	-3292	10794	19993	19653	72372	27062	3007
Neto migracija (Šiaulių apskritis)	-2732	-3725	-4384	-3331	-1203	423	840	1943	2960	-9209	-1023
Neto migracija (Pakruojo r. sav.)	-256	-391	-519	-561	-277	-293	-181	-49	-139	-2666	-296

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Migracija

6 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius pagal lytį seniūnijose

Teritorija	2011					2021					2011-2021 m. pokytis, %			
	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų dalis	VVG dalis	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų dalis	VVG dalis	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų dalis
Lietuvos Respublika	3043429	1402604	1640825	54 %	2810761	1304965	1505796	54 %	0.5 %	-8 %	-7 %	-8 %	-0.3 %	

Lietuvos Respublika (Kaimas)	1012218	489661	522557	52 %	894010	433569	460441	52 %	1.6 %	-12 %	-11 %	-12 %	-0.1 %
Šiaulių apskritis	301686	138744	162942	54 %	262220	121724	140496	54 %	5.4 %	-13 %	-12 %	-14 %	-0.4 %
Šiaulių apskritis (Kaimas)	115376	55778	59598	52 %	94584	45993	48591	51 %	15.0 %	-18 %	-18 %	-18 %	-0.3 %
Pakruojo r. sav.	23745	11182	12563	53 %	18827	8852	9975	53 %	75.6 %	-21 %	-21 %	-21 %	0.1 %
Pakruojo r. sav. (Kaimas)	17056	8174	8882	52 %	12950	6206	6744	52 %	109.9 %	-24 %	-24 %	-24 %	0.0 %
Pakruojis (nepriklauso VVG)	5139	2301	2838	55 %	4594	2035	2559	56 %	---	-10.6 %	-12 %	-10 %	0.5 %
Pakruojo r. sav. VVG	18606	8881	9725	52 %	14233	6817	7416	52 %	75.6 %	-23.5 %	-23 %	-24 %	-0.2 %
Guostagalio sen.	1383	684	699	51 %	1038	516	522	50 %	7.3 %	-24.9 %	-25 %	-25 %	-0.3 %
Klovainių sen.	2743	1321	1422	52 %	2122	1021	1101	52 %	14.9 %	-22.6 %	-23 %	-23 %	0.0 %
Linkuvos sen.	3498	1637	1861	53 %	2688	1291	1397	52 %	18.9 %	-23.2 %	-21 %	-25 %	-1.2 %
Lygumų sen.	2539	1222	1317	52 %	1855	893	962	52 %	13.0 %	-26.9 %	-27 %	-27 %	0.0 %
Pakruojo sen.	7388	3362	4026	54 %	6450	2913	3537	55 %	45.3 %	-12.7 %	-13 %	-12 %	0.3 %
Pašvitinio sen.	1700	800	900	53 %	1260	586	674	53 %	8.9 %	-25.9 %	-27 %	-25 %	0.6 %
Rozalimo sen.	2175	1045	1130	52 %	1752	824	928	53 %	12.3 %	-19.4 %	-21 %	-18 %	1.0 %
Žeimelio sen.	2319	1111	1208	52 %	1662	808	854	51 %	11.7 %	-28.3 %	-27 %	-29 %	-0.7 %

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

7 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal tautybę seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Lietuviai	Kitos tautybės						Nenurodyta	Ne lietuvių tautybės gyventojų dalis
		Iš viso	Lenkai	Rusai	Baltarusiai	Ukrainiečiai	Kitos		
Lietuvos Respublika	2378118	383010	183421	141122	28183	14168	16116	49633	13.6 %
Šiaulių apskritis	250824	8477	415	5641	476	764	1181	2915	3.2 %
Pakruojo r. sav.	18445	215	24	91	0	41	59	177	1.1 %
Pakruojis (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Pakruojo r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	21	n.d.
Guostagalio sen.	1011	27	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	2.6 %
Klovainių sen.	2084	38	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.8 %
Linkuvos sen.	2646	41	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1.5 %
Lygumų sen.	1826	29	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.6 %
Pakruojo sen.	6316	114	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	20	1.8 %
Pašvitinio sen.	1240	21	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.7 %
Rozalimo sen.	1696	56	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	3.2 %
Žeimelio sen.	1606	56	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	3.4 %

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

8 Lentelė Pakruojo r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą

Teritorija	Aukštasis	Aukštesnysis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Neturintis pradinio
2021 m., asm.						
Lietuvos Respublika	684846	398692	805167	337958	265051	43758
Šiaulių apskritis	49820	38780	79164	39069	27568	4482
Pakruojo r. sav.	2519	2973	5885	3235	2375	395
2011 m., asm.						
Lietuvos Respublika	585841	466686	843225	404418	411892	45790
Šiaulių apskritis	43073	45456	86066	48437	46363	5148
Pakruojo r. sav.	2165	3614	6600	4362	4339	513
Pokytis, %						
Lietuvos Respublika	16.9 %	-14.6 %	-4.5 %	-16.4 %	-35.7 %	-4.4 %
Šiaulių apskritis	15.7 %	-14.7 %	-8.0 %	-19.3 %	-40.5 %	-12.9 %
Pakruojo r. sav.	16.4 %	-17.7 %	-10.8 %	-25.8 %	-45.3 %	-23.0 %
Dalis nuo visų gyv. 2021 m., %						
Lietuvos Respublika	27.0 %	15.7 %	31.8 %	13.3 %	10.5 %	1.7 %
Šiaulių apskritis	20.9 %	16.2 %	33.1 %	16.4 %	11.5 %	1.9 %
Pakruojo r. sav.	14.5 %	17.1 %	33.9 %	18.6 %	13.7 %	2.3 %

Šaltinis: 2011 ir 2021 m. Gyventojų ir būstų surašymai

9 Lentelė. Pakruojo r. gyventojų pasiskirstymas

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų skaičius					Pokytis, proc.
		2018	2019	2020	2021	2022	
1	Pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) asmenų	4330	4288	4264	4237	4049	-6,49 %
2	Suaugę neįgalūs asmenys	2588	2653	2436	2427	2573	-0,58 %
3	Vaikai (0-17 metų amžiaus)	3403	3239	3102	2992	2714	-20,25 %
4	Jaunimas (14-29 metų amžiaus)	3849	3772	3690	3618	3166	-17,74 %
5	Neįgalūs vaikai	164	166	150	126	121	-26,22 %
6	Socialinės rizikos vaikai	37	23	31	13	25	-32,43 %
7	Šeimų (trys ir daugiau vaikų) skaičius	349	314	384	304	332	-4,87 %
8	Šeimos, patyrusios riziką	170	147	136	124	184	8,24 %
9	Vaikų skaičius šeimose, patyrusiose riziką	417	326	305	268	291	-30,22 %
10	Globojamų vaikų skaičius	139	120	105	123	88	-36,69 %

Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas

10 Lentelė. Socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
Lietuvos Respublika	74314	59109	47315	41887	40440	36863	30436	37882	37980	-49 %
Šiaulių apskritis	8119	6277	5514	5043	4940	4536	3590	4434	4488	-45 %
Pakruojo r. sav.	699	636	571	556	553	490	416	422	376	-46 %

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinės paramos statistika

11 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal ekonominę aktyvumą seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Dirbantis asmuo		Bedarbis		Pensijos ar kapitalo pajamų gavėjas		Studentas, moksleivis		Kitas, nepriklauso darbo jėgai	
	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis
Pakruojo r. sav.	7718	46.7 %	1281	7.7 %	4736	28.6 %	1306	7.9 %	1500	9.1 %
Pakruojis (nepriklauso VVG)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Pakruojo r. sav. VVG	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Guostagalio sen.	314	33.0 %	61	6.4 %	325	34.1 %	53	5.6 %	199	20.9 %
Klovainių sen.	878	46.2 %	168	8.8 %	529	27.8 %	178	9.4 %	147	7.7 %
Linkuvos sen.	1046	45.1 %	229	9.9 %	628	27.1 %	200	8.6 %	218	9.4 %
Lygumų sen.	768	47.8 %	120	7.5 %	412	25.7 %	128	8.0 %	178	11.1 %
Pakruojo sen.	2846	50.2 %	374	6.6 %	1607	28.3 %	424	7.5 %	421	7.4 %
Pašvitinio sen.	477	43.3 %	87	7.9 %	374	33.9 %	73	6.6 %	91	8.3 %
Rozalimo sen.	709	46.8 %	100	6.6 %	455	30.0 %	121	8.0 %	131	8.6 %
Žeimelio sen.	680	46.2 %	142	9.6 %	406	27.6 %	129	8.8 %	115	7.8 %

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

12 ES ir kitų fondų finansavimas Pakruojo r. savivaldybėje 2014-2020 metais

Savivaldybė	Paraiškos (arba Projektai), kurioms skirtas finansavimas vnt.	Skirtas finansavimas €	Išmokėtas finansavimas €	2022 m. gyventojų skaičius	Tenkančios investicijos (nuo išmokėto) 1 gyventojui
Pakruojo r.	56	8 908 304,90	8 552 785,92	18 497	462,39
Šiaulių apskritis	1132	228278497,4	199461531,6	125 644	1 587,51
Bendrai visų savivaldybių	16698	5 521 301 730,96	5 038 762 311,99	2 805 998	1 795,71

Šaltinis: www.esinvesticijos.lt

13 Lentelė. Registruoti bedarbiai Pakruojo r. sav., tūkst. asm.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Vidutiniškai per metus
Bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje											
Lietuvos Respublika	169.2	162.6	152.0	152.5	154.4	150.5	277.1	176.1	156.1	-7.8 %	172
Šiaulių apskritis	16.4	17.0	15.8	15.2	15.8	14.6	25.0	16.1	14.1	-14.0 %	17
Pakruojo r. sav.	1.3	1.4	1.3	1.2	1.2	1.0	1.4	1.2	1.1	-21.3 %	1
Jaunų bedarbių 16-29 m. skaičius											
Lietuvos Respublika	n.d.	28.5	24.4	24.1	26.3	26.9	71.4	30.5	29.6	4.1 %	33
Šiaulių apskritis	n.d.	3.0	2.4	2.0	2.3	2.0	5.0	2.0	2.2	-23.9 %	3
Pakruojo r. sav.	n.d.	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.1	-33.9 %	0
Dalis nuo visų bedarbių Pakruojo r. sav.	n.d.	16.3 %	12.7 %	11.4 %	11.2 %	8.6 %	12.1 %	13.7 %	14.0 %	-2.3 %	12.5 %
Vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius											
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	62.6	61.3	100.9	74.3	61.0	-2.6 %	72
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7.0	6.7	10.5	7.8	5.9	-14.8 %	8
Pakruojo r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0.5	0.5	0.6	0.6	0.5	-13.4 %	1
Dalis nuo visų bedarbių Pakruojo r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	45.0 %	46.8 %	45.8 %	46.7 %	42.6 %	-2.4 %	45.4 %

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys.

14 Lentelė. Registruoti ilgalaikiai bedarbiai Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniai skai
Ilgalaikių bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje											
Lietuvos Respublika, tūkst. asm.	52.9	44.7	39.1	38.5	38.6	26.8	72.0	60.0	27.4	-48.3 %	44
Šiaulių apskritis tūkst. asm.	5.8	5.3	4.6	4.4	4.6	2.9	6.6	5.6	2.1	-64.3 %	5
Pakruojo r. sav., asm.	467	374	348	343	294	128	193	233	115	-75.4 %	277
Ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų bedarbių, %											
Lietuvos Respublika, tūkst. asm.	31.3 %	27.5 %	25.7 %	25.2 %	25.0 %	17.8 %	26.0 %	34.0 %	17.5 %	-13.7 %	25.6 %
Šiaulių apskritis tūkst. asm.	35.5 %	31.3 %	28.8 %	29.0 %	29.1 %	20.0 %	26.4 %	34.5 %	14.7 %	-20.8 %	27.7 %
Pakruojo r. sav., asm.	34.7 %	27.2 %	27.4 %	29.2 %	25.3 %	13.1 %	13.6 %	19.4 %	10.8 %	-23.8 %	22.3 %
Ilgalaikių bedarbių pagal lytį skaičius ir dalis											
Pakruojo r. sav., asm. (Vyrai)	197	158	156	173	159	59	93	121	61	-69.0 %	131
Dalis nuo visų ilgalaikių bedarbių Pakruojo r. sav.	42.2 %	42.2 %	44.8 %	50.4 %	54.1 %	46.1 %	48.2 %	51.9 %	53.0 %	10.9 %	48.1 %
Pakruojo r. sav., asm. (Moterys)	270	216	192	170	135	69	100	112	54	-80.0 %	146
Dalis nuo visų ilgalaikių bedarbių Pakruojo r. sav.	57.8 %	57.8 %	55.2 %	49.6 %	45.9 %	53.9 %	51.8 %	48.1 %	47.0 %	-10.9 %	51.9 %

* Pokytis per 2014-2022 m. Procentais išreikštiems rodikliams pokytis apskaičiuotas procentiniais punktais.

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys, pateikti VVG (2023-01-10)

15 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą 2021 m.

Teritorija	Darbo jėga	Užimti gyventojai	Bedarbiai	Neaktyvūs gyventojai
2021 m., asm.				
Lietuvos Respublika	1476804	1265534	211270	916886
Šiaulių apskritis	131636	111651	19983	94748
Pakruojo r. sav.	8997	7718	1282	7542
2011 m., asm.				
Lietuvos Respublika	1467051	1175447	291604	1122989
Šiaulių apskritis	137465	106867	30598	119349
Pakruojo r. sav.	9999	7478	2521	10051
Pokytis, %				
Lietuvos Respublika	0.7 %	7.7 %	-27.5 %	-18.4 %
Šiaulių apskritis	-4.2 %	4.5 %	-34.7 %	-20.6 %
Pakruojo r. sav.	-10.0 %	3.2 %	-49.1 %	-25.0 %
Dalis*, %				
Lietuvos Respublika	61.7 %	52.9 %	8.8 %	38.3 %
Šiaulių apskritis	58.1 %	49.3 %	8.8 %	41.9 %
Pakruojo r. sav.	54.4 %	46.7 %	7.8 %	45.6 %

* Dalis nuo visų teritorijos gyventojų 2021 m.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

16 Lentelė. Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal užimtumo pobūdį seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Savarankiškai dirbantis asmuo	Darbdavys	Samdomas
Gyventojų skaičius			
Pakruojo r. sav.	608	388	6686
Guostagalio sen.	24	12	277
Klovainių sen.	76	32	768
Linkuvos sen.	83	57	898
Lygumų sen.	91	39	636
Pakruojo sen.	160	108	2568
Pašvitinio sen.	46	44	385
Rozalimo sen.	56	25	624
Žeimelio sen.	72	71	530
Dalis, %			
Pakruojo r. sav.	8 %	5 %	87 %
Guostagalio sen.	8 %	4 %	88 %
Klovainių sen.	9 %	4 %	88 %
Linkuvos sen.	8 %	5 %	87 %
Lygumų sen.	12 %	5 %	83 %
Pakruojo sen.	6 %	4 %	91 %
Pašvitinio sen.	10 %	9 %	81 %
Rozalimo sen.	8 %	4 %	89 %
Žeimelio sen.	11 %	11 %	79 %

Šaltinis: 2021 m. Gyventojų ir būstų surašymas.

17 Lentelė. Laisvų darbo vietų (naujų) skaičius Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Lietuvos Respublika	224825	235461	237318	244645	228404	242097	216933	358489	274004	22 %	251353
Šiaulių apskritis	24153	23662	24180	24911	22495	28478	34449	36414	23614	-2 %	26928
Pakruojo r. sav.	1477	1295	1388	1336	1249	1262	1297	1730	1284	-13 %	1369

Šaltinis: Užimtumo tarnybos duomenys

18 Lentelė. Laisvos darbo vietos (registruotos) (vnt.) pagal ekonominės veiklos sritis Pakruojo r. sav. VVG teritorijoje (be Pakruojo miesto)

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Vidutiniškai per metus
Iš viso	783	1538	638	622	574	390	421	436	379	-52 %	642
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	465	750	347	349	356	221	214	241	252	-46 %	355
Apdirbamoji gamyba	138	153	138	105	101	79	85	108	60	-57 %	107
Statyba	27	104	19	22	8	3	5	16	7	-74 %	23
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	51	148	58	58	45	32	47	35	20	-61 %	55
Transportas ir saugojimas	14	107	11	14	5	4	3	3	1	-93 %	18
Apgyvadinimo ir maitinimo paslaugos	6	140	4	4	7	3	2	7	5	-17 %	20
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	4	11	1	0	0	0	2	2	0	-100 %	2
Administracinė ir aptarnavimo veikla	7	57	3	2	1	1	7	4	5	-29 %	10
Švietimas	37	41	25	24	18	17	15	9	10	-73 %	22
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	34	27	32	44	33	30	41	11	19	-44 %	30
Laisvų darbo vietų struktūra, %											
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	59.4	48.8	54.4	56.1	62.0	56.7	50.8	55.3	66.5	7.1	57
Apdirbamoji gamyba	17.6	9.9	21.6	16.9	17.6	20.3	20.2	24.8	15.8	-1.8	18
Statyba	3.4	6.8	3.0	3.5	1.4	0.8	1.2	3.7	1.8	-1.6	3
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	6.5	9.6	9.1	9.3	7.8	8.2	11.2	8.0	5.3	-1.2	8
Transportas ir saugojimas	1.8	7.0	1.7	2.3	0.9	1.0	0.7	0.7	0.3	-1.5	2
Apgyvadinimo ir maitinimo paslaugos	0.8	9.1	0.6	0.6	1.2	0.8	0.5	1.6	1.3	0.6	2
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	0.5	0.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	0.0	-0.5	0
Administracinė ir aptarnavimo veikla	0.9	3.7	0.5	0.3	0.2	0.3	1.7	0.9	1.3	0.4	1
Švietimas	4.7	2.7	3.9	3.9	3.1	4.4	3.6	2.1	2.6	-2.1	3
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	4.3	1.8	5.0	7.1	5.7	7.7	9.7	2.5	5.0	0.7	5

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys, pateikti VVG (2023-01-10)

19 Lentelė. Darbo užmokestis (Bruto; Su individ. įmonėmis) (Eur/mėn.) Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Dalis**
Lietuvos Respublika (Vyrai ir moterys)	677	714	774	840	924	1296	1429	1579	1789	164 %	100 %
Šiaulių apskritis (Vyrai ir moterys)	559	597	654	709	773	1070	1211	1318	1486	166 %	83 %
Pakruojo r. sav. (Vyrai ir moterys)	562	580	639	693	769	1082	1217	1322	1495	166 %	84 %
Lietuvos Respublika (Vyrai)	734	775	841	910	991	1373	1515	1661	n.d.	126 %	100 %
Šiaulių apskritis (Vyrai)	589	629	694	750	800	1080	1222	1322	n.d.	125 %	80 %
Pakruojo r. sav. (Vyrai)	621	638	695	767	868	1204	1352	1439	n.d.	132 %	87 %
Lietuvos Respublika (Moterys)	624	655	710	773	858	1219	1342	1496	n.d.	140 %	100 %
Šiaulių apskritis (Moterys)	530	564	614	665	743	1058	1197	1312	n.d.	147 %	88 %
Pakruojo r. sav. (Moterys)	508	528	589	625	681	973	1099	1214	n.d.	139 %	81 %

* Pokytis per 2014-2022 m.

** Dalis nuo nacionalinio rodiklio, %.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Darbo užmokestis ir darbo sąnaudos

20 Lentelė. Įmonių apyvarta (mln. Eur) Pakruojo r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	2014 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūros pokytis*
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	179.4	181.9	188.7	227.2	200.0	230.3	273.3	296.0	65 %	100 %	100 %	0.0 %
Miškininkystė ir žuvininkystė (A02_A03)	6.0	5.3	5.1	5.5	5.8	3.5	3.9	4.2	-31 %	3 %	1 %	-2.0 %
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba (B_C)	44.6	44.6	50.7	63.6	62.4	61.8	83.0	80.9	82 %	25 %	27 %	2.5 %
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas (D_E)	3.5	4.5	4.6	4.3	4.4	3.8	3.8	7.3	106 %	2 %	2 %	0.5 %
Statyba (F)	10.2	8.2	5.9	7.9	8.0	7.8	13.9	18.2	78 %	6 %	6 %	0.5 %
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	104.1	104.1	107.5	127.5	102.6	135.5	151.7	166.5	60 %	58 %	56 %	-1.8 %
Transportas ir saugojimas (H)	5.6	7.9	7.4	10.0	8.5	9.4	10.0	10.2	83 %	3 %	3 %	0.3 %
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7	1.0	1.0	1.2	93 %	0 %	0 %	0.1 %
Informacija ir ryšiai (J)	1.1	1.8	2.0	1.9	2.1	1.5	1.3	1.1	-5 %	1 %	0 %	-0.3 %
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	0.6	0.7	0.5	0.6	0.6	0.6	0.7	0.6	11 %	0 %	0 %	-0.1 %
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	0.6	1.0	0.8	1.0	1.0	1.0	1.1	1.1	87 %	0 %	0 %	0.0 %
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	1.6	2.5	2.6	2.7	1.8	1.9	0.5	1.6	-5 %	1 %	1 %	-0.4 %
Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q)***	0.3	0.4	0.4	0.7	1.0	1.4	1.5	1.8	428 %	0 %	1 %	0.4 %
Kita aptarnavimo veikla (R_S)****	0.4	0.5	0.6	0.9	1.1	1.0	0.9	1.2	236 %	0 %	0 %	0.2 %

* Pokytis per 2014-2021 m. Struktūros pokytis išreikštas procentiniais punktais.

** Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G) - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (G);

*** Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q) - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla (P_TO_Q);

**** Kita aptarnavimo veikla (R_S) - Meninė, pramoninė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla (R_S).

Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika

21 Lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos (Eur), tenkančios vienam gyventojui Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis
Lietuvos Respublika	4762	5103	5387	5825	6070	7405	8563	9661	103 %
Šiaulių apskritis	730	771	1118	1298	1251	1794	1723	1962	169 %
Pakruojo r. sav.	1510	1598	1963	2643	3261	4486	3440	2028	34 %

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Verslo statistika

22 Lentelė. Įmonių materialinės investicijos (tūkst. Eur) Pakruojo r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	2014 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūros pokytis*	
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	22265	28734	21266	39401	30072	28218	27966	40013	80 %	100 %	100 %	0 %	
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė (A)	9636	0	1058	1751	1433	8585	7312	6	66 %	43 %	40 %	-3 %	
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba (B_C)	2265	1061	9825	1481	1	6157	6130	6379	2	575 %	10 %	38 %	28 %

Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas (D_E)	4100	2739	277	670	728	1590	2013	525	-87 %	18 %	1 %	-17 %
Statyba (F)	396	314	236	746	633	664	645	847	114 %	2 %	2 %	0 %
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	978	850	1146	1228	2516	3523	4240	1197	22 %	4 %	3 %	-1 %
Transportas ir saugojimas (H)	194	408	818	590	576	817	1355	1032	432 %	1 %	3 %	2 %
Apyvadinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	11	53	10	97	10	49	7	70	536 %	0 %	0 %	0 %
Informacija ir ryšiai (J)	687	239	102	49	127	185	49	11	-98 %	3 %	0 %	-3 %
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	615	445	1645	1450	1085	3511	611	1101	79 %	3 %	3 %	0 %
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	4	145	18	7	164	42	10	55	1275 %	0 %	0 %	0 %
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	508	254	611	5	248	145	5	7	-99 %	2 %	0 %	-2 %
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas (O)	2714	1744	2232	2117	3171	2585	5081	3768	39 %	12 %	9 %	-3 %
Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q)***	118	323	196	53	231	281	170	99	-16 %	1 %	0 %	0 %
Kitos ekonominės veiklos rūšys	39	29	23	67	92	111	89	3	-92 %	0 %	0 %	0 %

* Pokytis per 2014-2021 m. Struktūros pokytis išreikštas procentiniais punktais.

** Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G) - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (G);

*** Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q) - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla (P_TO_Q).

Šaltinis: Statistikos Departamentas Verslo statistika

23 Lentelė. Verslo liudijimai Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius Lietuvoje	71533	78058	85386	91552	90590	83511	98225	113596	105616	48 %
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Šiaulių apskritis)	9598	9678	10709	11200	10607	9416	10717	12339	12217	27 %
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Pakruojo r. sav.)	371	345	456	782	670	737	633	664	702	89 %

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika

24 Lentelė. Pramonės ir stambaus ne žemės ūkio verslo subjektai 2023 metų pradžioje Pakruojo r. sav.

Įmonės	Pagrindinė veikla	Pajamos, mln. Eur	Darbuotojų skaičius
Idavang, UAB	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas	55.4	387
Dolomitas, AB	Naudingosios iškasenos	49.7	239
Klovainių skalda, AB	Naudingosios iškasenos	13.6	158
Kanrugė, UAB	Maisto parduotuvės	5.6	129

Šaltinis: <https://rekvizitai.vz.lt>

25 Lentelė. Socialinio ir bendruomeninio verslo projektai

Eil. Nr.	Verslo pobūdis	Vietos projekto vykdytojas ir projekto pavadinimas	Veikla
1.	Socialinis verslas	Guostagalio paslaugų centro vietos projektas „Kokybiškos paslaugos Guostagalio gyventojams“. (Paslaugų centras pertvarkomas, techniką perėmė seniūnija, kuri savo jėgomis tvarkys aplinką)	Guostagalio paslaugų centras organizuoja paslaugų teikimą vietos gyventojams ir organizacijoms. Centras teikia šias paslaugas: 1. Maitinimo. 2. Aplinkos tvarkymo ir priežiūros. 3. Žemės sklypų įdirbimo (frezavimo). 4. Vyresnio amžiaus socialinę atskirtį patiriančių asmenų lankomąją priežiūrą. 5. Mobilios pirties.
2.	Socialinis verslas	UAB „Taurita“ vietos projektas „UAB „Taurita verslo pradžia“	UAB „Taurita“ teikiamos paslaugos: 1. Specializuotos statybos darbų paslauga. 2. Pastatų remontas, restauravimas ir rekonstravimas.
3.	NVO verslas	Pakruojo automobilių sporto klubo vietos projektas „Automobilių sporto infrastruktūros įrengimas Pakruojo rajone“.	Klubas įrengs automobilių sporto trasą, teiks paslaugas ir organizuos renginius automobilių sportui populiarinti. Bus teikiamos šios paslaugos: 1. Automobilių sporto renginių organizavimo paslauga. 2. Automobilių trasos nuomos paslauga. 3. Keturračių (mini traktorių) nuomos paslauga.

<i>Užsakomasis reisas</i>	1	2.5	4.1	5.2	3	3.6	1.2	1.9	90 %
Autobusų rida	580	624	724	727	679	740	480	443	-24 %
Autobusų maršrutų skaičius	48	48	48	48	48	48	50	53	10 %
<i>Vidutiniškai vienam gyventojui tenka kelionių autobusais</i>									
Lietuvos Respublika	110	103	102	103	103	104	65	58	-47 %
Šiaulių apskritis	67	61	60	60	57	58	36	34	-49 %
Pakruojo r. sav.	5	6	5	5	4	5	3	3	-40 %

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Transportas.

28 Lentelė. Individualių lengvųjų automobilių skaičius Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Kelių transporto priemonių skaičius metų pabaigoje	7866	7963	8108	8357	8766	9450	9817	10224	30 %
Individualių lengvųjų automobilių skaičius metų pabaigoje	7457	7543	7662	7892	8302	8951	9300	9709	30 %
<i>Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų</i>									
Lietuvos Respublika	370	385	402	418	439	466	486	504	36 %
Šiaulių apskritis	354	367	387	403	427	455	479	495	40 %
Pakruojo r. sav.	346	360	377	404	435	481	511	525	52 %

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Transportas.

29 Lentelė. Pakruojo r. sav. išlaidos transportui

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Išlaidos transportui, mln. Eur	n.d.	n.d.	n.d.	0.9	1.1	1.2	2.7	1.3	38 %
Išlaidų transportui suma vienam gyventojui, Eur**	n.d.	n.d.	n.d.	45.73	56.18	63.52	145.49	69.56	52 %

* Pokytis per 2017-2021 m.

** Vienam gyventojui tenkanti savivaldybės išlaidų transportui suma, Eur.

Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas (SPVI)

30 Lentelė. Mažmeninė prekybos (EVRK G47) įmonių parduotuvių skaičius* Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
<i>Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius**</i>									
Lietuvos Respublika	15509	15958	16461	16326	16379	16819	16492	16308	5 %
Šiaulių apskritis	1627	1667	1698	1664	1669	1691	1624	1539	-5 %
Pakruojo r. sav.	112	114	118	113	114	118	111	126	13 %
<i>Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius 1000 gyventojų**</i>									
Lietuvos Respublika	5	6	6	6	6	6	6	6	20 %
Šiaulių apskritis	6	6	6	6	6	6	6	6	0 %
Pakruojo r. sav.	5	5	6	6	6	6	6	7	40 %
<i>Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių prekybos plotas**</i>									
Lietuvos Respublika	3015	3143	3229	3322	3462	3575	3639	3697	23 %
Šiaulių apskritis	254	275	281	287	301	313	309	327	29 %
Pakruojo r. sav.	11	13	14	13	14	14	13	15	36 %
<i>Mažmeninės prekybos įmonių apyvarta (be PVM) vienam gyventojui***</i>									
Lietuvos Respublika	3239	3261	3458	3762	4167	4561	4693	5583	72 %
Šiaulių apskritis	2718	2744	2881	3112	3378	3545	3548	4161	53 %
Pakruojo r. sav.	1640	1700	1786	1871	1975	2090	2283	2672	63 %

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Metų pabaigoje.

*** To meto kainomis.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Verslo statistika.

31 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	122176	123767	124318	124494	116011	114263	86258	87614	87141	-29 %
Šiaulių apskritis	11611	11805	11861	11881	10878	10582	7669	7776	7672	-34 %
Pakruojo r. sav.	1597	1605	1594	1572	1554	1521	952	963	939	-41 %

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

32 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius pagal dydį Pakruojo r. sav.

Ūkio dydis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
iki 5 ha	763	783	783	772	1029	876	388	386	365	-52 %
5-20 ha	571	564	559	553	359	370	303	307	294	-49 %
20-50 ha	228	225	219	214	123	154	132	140	142	-38 %
50-100 ha	32	31	31	31	24	71	79	80	82	156 %
>100 ha	3	2	2	2	18	49	47	47	53	1667 %

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

33 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius Pakruojo r. sav.

Ūkininkų ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Ūkininkų iki 40 m. ūkių skaičius	242	245	223	215	204	195	160	181	181	-25 %
Ūkininkų nuo 40 m. iki pensinio amžiaus ūkių skaičius	693	698	728	722	712	708	542	534	523	-25 %
Ūkininkų ūkių skaičius nuo pensinio amžiaus	662	662	643	635	638	618	250	248	235	-65 %

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

34 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius pagal specializaciją Pakruojo r. sav.

Ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Visi ūkininkų ūkiai	1597	1605	1594	1572	1554	1521	952	963	939	-41.2 %
Augalininkystė	520	531	531	535	562	599	459	490	498	-4.2 %
Gyvulininkystė	31	32	32	31	30	31	13	18	19	-38.7 %
Mišrus žemės ūkis	1025	1023	1012	988	945	874	471	446	417	-59.3 %
Žemės ūkiui būdingų paslaugų veikla	14	13	13	12	11	11	5	5	4	-71.4 %
Miškininkystė	4	3	3	3	3	4	3	3	1	-75.0 %
Miškininkystei būdingų paslaugų veikla	1	1	1	1	1	1	1	1	0	-100.0 %
Žuvininkystė	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.d.
Alternatyvi žemės ūkiui veikla	2	2	2	2	2	1	0	0	0	-100.0 %

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

35 Lentelė. Ekologinių ūkių skaičius, Ekologinis ūkininkavimas (plotas, ha) Pakruojo r.

Teritorija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Ekologinių ūkių skaičius Pakruojo r. sav.									
Lietuvos Respublika	2655	2511	2461	2411	2387	2198	2498	2645	-0.4 %
Pakruojo r. sav.	15	10	8	9	9	9	9	9	-40.0 %
Ekologinis ūkininkavimas (plotas, ha) Pakruojo r. sav.									
Lietuvos Respublika	216921	221665	234244	239623	242118	235570	261782	271329	22.4 %
Pakruojo r. sav.	1166	879	840	890	865	846	807	848	-3.5 %

Šaltinis: EkoAgros duomenys

36 Lentelė. NVO (kaimo bendruomenės) Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Kaimo bendruomenių skaičius	36	37	35	35	35	35	38	38	38	5.6 %
Kaimo bendruomenių narių skaičius	3862	3688	3423	3354	3276	3270	3202	3115	3059	-20.8 %

Šaltinis: Pakruojo rajono administracijos informacija

37 Lentelė. NVO (jaunimo organizacijos) kaita Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Jaunimo organizacijų skaičius	34	34	36	36	36	36	36	9	11	-67.6 %
Jaunimo organizacijų narių skaičius	1510	1579	1829	1725	1775	2554	2430	1449	773	-48.8 %

* Narių skaičius preliminarus organizacijų duomenimis.

Šaltinis: Pakruojo rajono administracijos informacija

38 Lentelė. Kolektyvų, narių, renginių skaičius Pakruojo r.

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis (2022-2021)
1. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius	68	69	61	-8
Iš jų vaikų ir jaunimo	12	10	13	+3
2. Dalyvaujančių mėgėjų meno veikloje skaičius	596	530	579	+49
Iš jų vaikų ir jaunimo	121	65	70	+5
3. Mėgėjų meno kolektyvų surengtų pasirodymų skaičius	204	158	187	+29
4. Mėgėjų meno koncertų lankytojų skaičius	8497	12102	21067	+8965

Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. ataskaita

39 lentelė. Pakruojo rajono mėgėjų meno kolektyvai

Pavadinimas	Tipas
Pakruojo kultūros centro pagyvenusių žmonių šokių kolektyvas „Laja“	Šokių kolektyvas
Pakruojo kultūros centro jaunimo šokių kolektyvas „Reketys“	Šokių kolektyvas
Bardiškių kultūros namų folkloro ansamblis „Beržutėlis“	Folkloro ansamblis
Linkuvos kultūros centro folkloro ansamblis „Linkava“	Folkloro ansamblis
Pamūšio kultūros namų folkloro ansamblis „Pamūšis“	Folkloro ansamblis
Medikonių laisvalaikio centro folkloro ansamblis	Folkloro ansamblis
Pašvitinio laisvalaikio salės folkloro ansamblis	Folkloro ansamblis
Rozalimo kultūros namų folkloro ansamblis „Sedula“	Folkloro ansamblis
Mikoliškio bendruomenės laisvalaikio salės suaugusiųjų dramos kolektyvas	Teatras
Triškonių kaimo bendruomenės laisvalaikio salės dramos mėgėjų ratelis	Teatras
Ūdekų kultūros namų suaugusiųjų mėgėjų teatras	Teatras
Rozalimo kultūros namų suaugusiųjų mėgėjų teatras	Teatras
Plaučiškių laisvalaikio salės mėgėjų teatras	Teatras
Pakruojo kultūros centro kapela	Kapela
Pašvitinio laisvalaikio salės kaimo kapela	Kapela
Triškonių kaimo bendruomenės laisvalaikio salės kaimo kapela	Kapela
Ūdekų kultūros namų kaimo kapela „Lakštutės“	Kapela
Pakruojo kultūros centro moterų choras	Choras
Linkuvos kultūros centro moterų choras „Mūša“	Choras
Rozalimo kultūros namų moterų choras „Gaudulė“	Choras
Linkuvos kultūros namų vyrų vokalinis ansamblis „Šiaurys“	Vokalinis ansamblis
Ūdekų kultūros namų moterų vokalinis ansamblis „Sentimentai“	Vokalinis ansamblis
Stačiūnų daugiavonkis centras - mokykla moterų vokalinis ansamblis "Nostalgija"	Vokalinis ansamblis
Pašvitinio laisvalaikio salės moterų vokalinis ansamblis „Devynbalsė“	Vokalinis ansamblis
Lygumų kultūros namų gitaristų duetas	Vokalinis ansamblis
Pakruojo kultūros centro pučiamųjų orkestras „Viestartas“	Pučiamųjų orkestras
Žeimelio daugiavonkio centro pučiamųjų orkestras	Pučiamųjų orkestras
Bardiškių kultūros namų vaikų dramos būrelis	Vaikų kolektyvas

Guostagalio kultūros namų vaikų dramos mėgėjų būrelis	Vaikų kolektyvas
Linkuvos kultūros centro vaikų folkloro ansamblis „Ratinėls“	Vaikų kolektyvas
Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centras	Vaikų kolektyvas
Pamūšio kultūros namų vaikų folkloro ansamblis „Naujapamūšis“	Vaikų kolektyvas
Ūdekų kultūros namų vaikų mėgėjų teatras	Vaikų kolektyvas
Ūdekų kultūros namų vaikų vokalinis ansamblis	Vaikų kolektyvas

Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Kultūros, paveldosaugos ir viešųjų ryšių skyrius

40 Lentelė. Pakruojo rajone veikiančios socialinės įstaigos ir jų padaliniai

Eil. Nr.	Įstaigos tipas	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius	
				Iš viso	Iš jų: savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Linkuvos socialinių paslaugų centras	Savivaldybė taryba	18	18
2.		Linkuvos socialinių paslaugų centro Globos namai „Saulė“		29	29
3.		Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijiniai vaikų globos namai (Licencija panaikinta 2022 m. spalio 28 d.)	Pamūšio parapija	16	11
4.		Rozalimo Švč. M. Marijos Vardo parapijos senjorų namai	Rozalimo parapija	22	18
5.		Linkuvos socialinės globos namai	SADM	254	25
6.	Šeimynos	Olgos Sipavičienės šeimyna	Šeimyna	8	5
7.		Renetos Kalėdienės šeimyna	Šeimyna	8	4
8.		Rimanto Mundrio šeimyna	Šeimyna	8	8
9.	Nestacionarios socialinių paslaugų įstaigos	Laikino gyvenimo namai	Savivaldybės taryba	20	20
10.		Krizių centras		14	14
11.		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Socialinės globos namai „Atokvėpis“		10	10
12.		Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras		24	24
13.		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Savarankiško gyvenimo namai „Spindulys“		30	30
14.		Apsaugotas būstas	(projektas)	4	-
15.		Lygumų bendruomenės vaikų dienos centras	Bendruomenė	25	25
16.		Pakruojo Šv. Krikštytojo parapijos vaikų dienos centras	Parapija	25	25
17.		Pamūšio kaimo bendruomenė „Gerovės namai“	Bendruomenė	15	15
18.		Žeimelio bendruomenės centro vaikų dienos centras	Bendruomenė	30	30
19.		Žeimelio bendruomenės vaikų dienos centras „Mūsų erdvė“	Bendruomenė	15	15
20.		Triškonių kaimo bendruomenės centro vaikų dienos centras	Bendruomenė	20	20
21.		Pašvitinio kaimo bendruomenės vaikų dienos centras	Bendruomenė	20	20
22.		Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyriaus vaikų dienos centras „Žiburėlis“	LSB Pakruojo skyrius	25	25
23.	Labdaros ir paramos fondas „Gerumo pynė“	Labdaros ir paramos fondas	30	30	
24.	Šukionių kaimo bendruomenės centras	Bendruomenė	15	15	
25.	Rozalimo miestelio bendruomenės centras	Bendruomenė	20	20	
26.	Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centras	Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centras	25	25	
27.	Guostagalio paslaugų centras	Paslaugų centras	25	25	
28.	Pagalbos namuose tarnyba	Savivaldybės taryba	-	-	
29.	Integralios pagalbos tarnyba		-	-	

30.		Bendruomeninė paslaugų tarnyba		-	-
31.		Globos centras (GIMK)		-	-
32.		Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras		-	-
33.	Bendruomeniniai	Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys bendruomeniniai vaikų globos namai (Stoties g. 36-1, Petrašiūnai, Pakruojo r.)	Savivaldybės taryba	8	8
34.	vaikų gl. namai	Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Bendruomeniniai vaikų globos namai (Pakruojis)		5	5
35.		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Bendruomeniniai vaikų globos namai (Pakruojis)		8	8

Informacijos šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius

41 Lentelė. Pakruojo rajone veikiančios kitos socialinės organizacijos

Eil. Nr.	Pavadinimas	Pavaldumas
1.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Pakruojo viltis“	NVO
2.	Pakruojo rajono neįgaliųjų draugija	NVO
3.	VšĮ LASS Šiaurės rytų centro Pakruojo skyrius	NVO
4.	Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo parapijos „Caritas“	Parapija
5.	Lietuvos Samariečių bendrijos Pakruojo skyrius	NVO
6.	Agentūros – visos Lietuvos vaikai Pakruojo labdaros ir paramos fondas	NVO
7.	VšĮ „Retenė“	VšĮ

Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius

42 Lentelė. Pakruojo rajone veikiančios socialinės įstaigos pagal seniūnijas

Guostagalio seniūnija	Klovainių seniūnija	Pakruojo seniūnija	Pašvitinio seniūnija	Rozalimo seniūnija	Lygumų seniūnija	Linkuvos seniūnija	Žeimelio seniūnija	Iš viso
2	4	10	2	3	2	9	2	34

Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius

43 Lentelė. Sveikatos infrastruktūra ir gydytojų skaičius Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Stacionaro ligonių skaičius	5838	5683	5910	5582	5346	5287	3725	3537	-39 %
Lovų skaičius ligoninėse (be slaugos lovų)	75	40	40	31	31	31	31	31	-59 %
Vaistinių ir jų filialų skaičius	9	8	8	8	8	8	8	8	-11 %
Gydytojas	28	28	27	27	27	24	25	25	-11 %
Šeimos gydytojas	7	8	9	10	10	10	11	11	57 %
Vidaus ligų	7	6	6	8	8	6	4	3	-57 %
Vaikų ligų specialistas	4	4	4	3	3	2	3	2	-50 %
Chirurgas**	3	3	3	2	2	2	2	3	0 %
Akušeris-ginekologas	1	1	1	1	1	1	1	1	0 %
Oftalmologas	2	1	1	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Otorinolaringologas	1	1	1	1	1	1	1	1	0 %
Psichiatras	1	1	1	1	1	1	1	1	0 %
Slaugytojas ir akušeris	121	115	112	107	101	101	99	95	-21 %
Odontologas	8	7	7	8	8	6	11	7	-13 %

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Chirurgas (įskaičiuoti vaikų chirurgai ir ortopedai-traumatologai).

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Sveikata

44 Lentelė. Visuomenės saugumo užtikrinimas Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje	59	54	52	54	51	54	52	50	-15 %
<i>Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų</i>									
Lietuvos Respublika	325	309	294	293	294	286	281	275	-15 %
Šiaulių apskritis	310	291	274	275	275	268	267	249	-20 %

Pakruojo r. sav.	274	257	255	276	264	287	285	270	-1 %
------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Nusikaltimai

45 Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusizengimų skaičius Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Nusikalstamos veikos	728	643	451	492	460	399	311	227	275	-62 %
<i>Užregistruotų nusikaltimų skaičius 100 tūkst. gyventojų**</i>										
Lietuvos Respublika	2826	2490	2060	2257	2070	1841	1656	1516	n.d.	-46 %
Šiaulių apskritis	2872	2534	1903	2051	1854	1710	1597	1392	n.d.	-52 %
Pakruojo r. sav.	3345	3025	2186	2469	2412	2144	1707	1227	n.d.	-63 %

* Pokytis per 2014-2022 m. (arba 2014-2021 m.)

** Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusizengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Nusikaltimai

46 Lentelė. Gaisrų skaičius Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Užregistruotų gaisrų skaičius	120	99	80	85	114	94	87	91	87	-28 %
Gaisruose žuvusių žmonių skaičius	n.d.	n.d.	1	1	1	1	n.d.	n.d.	3	n.d.

* Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Nusikaltimai

47 Lentelė. Sporto infrastruktūra Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Stadionų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0 %
<i>Su 3000 ir daugiau vietų tribūnomis</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
<i>Kito dydžių stadionai</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0%
Sporto salių skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	12	9	9	-25 %
Universalios sporto arenos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Sporto kompleksai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Ledo arenos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Plaukimo baseinų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
<i>50 m.</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
<i>25 m.</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Buriavimo sporto bazės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Aerodromai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Uždaros ir atviros kalnų slidinėjimo trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Krepšinio aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	9	8	8	-11 %
Tinklinio aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7	7	7	0 %
Rankinio aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Motokroso trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Slidžių ir riedučių trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
BMX dviračių trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0 %
Golfo aikštynai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Hipodromai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Kartodromai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	2	3	3	50 %
Teniso aikštynų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	0	n.d.
Irklavimo sporto bazių skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	0	n.d.
Futbolo aikščių skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	10	10	10	0 %
Lengvosios atletikos maniežai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Žirginio sporto maniežai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Futbolo maniežai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Šaudyklų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

* Pokytis per 2019-2021 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Sportas

48 Lentelė. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius	6580	6140	6062	5925	6352	4931	2196	4027	-39 %	5090

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Sportas

49 Lentelė. Pakruojo r. sav. žemės fondo sudėtis

Rodiklis	2014		2022		Pokytis*
	kv.km	%	kv.km	%	
Bendras plotas	1316	100.0 %	1315	100.0 %	0.0 %
Žemės ūkio naudmenos	942	71.6 %	944	71.8 %	0.3 %
Miškai	258	19.6 %	259	19.7 %	0.1 %
Kita žemė	38	2.9 %	39	3.0 %	4.5 %
Žemės užimta vandens telkinių	26	2.0 %	26	2.0 %	-0.6 %
Užstatyta teritorija	31	2.3 %	31	2.4 %	1.6 %
Keliai	21	1.6 %	16	1.2 %	-24.9 %

* Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Žemės Fondas.

50 Lentelė. Žemės našumo balas Pakruojo r. sav.

Teritorija	Žemės našumo balas (atnaujinta 2018 m.)
Pakruojo r. sav.	46.7
Guostagalio sen.	48.4
Klovainių sen.	44.7
Linkuvos sen.	49.4
Lygumų sen.	45.4
Pakruojo sen.	42.6
Pašvitinio sen.	45.9
Rozalimo sen.	47.0
Žeimelio sen.	48.3

Šaltinis: <https://www.geoportal.lt/oldmap/index.jsp?mode=zis>

51 Lentelė. Ekologinis ūkininkavimas (plotas, ha) Pakruojo r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	n.d.	216921	221665	234244	239623	242118	235570	261782	271329	25.1 %
Pakruojo r. sav.	n.d.	1166	879	840	890	865	846	807	848	-27.3 %
Dalis	n.d.	n.d.	0.4 %	0.4 %	0.4 %	0.4 %	0.4 %	0.3 %	0.3 %	--

* Pokytis per 2015-2022 m.

Šaltinis: EkoAgros duomenys.

52 Lentelė. Elektros energijos bendroji gamyba ir suvartojimas Pakruojo r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Elektrinių įrengtoji galia, kW	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7942.17	8217	8438	n.d.	6 %
Pagaminta, GWh	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	22.9	25.4	23.1	n.d.	1 %
Suvargota, GWh	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	56.6	61.4	64.8	n.d.	15 %

* Pokytis per 2019-2021 m.

Šaltinis: Lietuvos Energetikos Agentūros duomenys.